

Honderd jaar herdacht

1895 - 1995

'Een bede om herstel'

MEDITATIES VAN DS. J. ROOS

**GEREFORMEERDE GEMEENTE IN NEDERLAND
BARNEVELD 1995**

Een woord ter gedachtenis

Gedenkt uwer voorgangers, die u het Woord Gods gesproken hebben; en volgt hun geloof na, aanschouwende de uitkomst hunner wandeling. Hebr. 13:7

We herdenken dit jaar dat het honderd jaar geleden is dat in Barneveld een gemeente van ons kerkverband tot stand gekomen is. Ons voorgeslacht mocht zich gaan scharen onder de zuivere klanken van Gods Woord. Leraars en ambtsdragers hebben al die jaren door dag en nacht gearbeid om zielen te trekken, niet voor zichzelf, maar voor Christus, Die door voldoening verzoening heeft te weeg gebracht.

Dan gaan onze gedachten vijftig jaar terug, toen ds. Fraanje ons op 'De ganzenkamp' catechiseerde en ons zo eenvoudig en zuiver onderwees. Op een keer zei de dominee daar: 'kinderen, hier is nog overtuiging, dat is groot, maar het is te kort voor de eeuwigheid. Er zal een overbuiging plaats moeten hebben.'

Eens schoof hij de gordijntjes weg en schreef op de beslagen ruitjes: 'Dood gevallen in Adam; we zullen levendgemaakt moeten worden in de tweede Adam, Jezus Christus'. Ook op de preekstoel was er altijd een vermanend woord en dan zei de dominee vaak: 'kinderen van mij en van een ander, we moeten allen sterven en God ontmoeten en dat niet te kunnen zal vreselijk zijn'.

Ook in de jaren daarna en nu nog mogen we ons ondanks alle moeilijke verwikkelingen nog onder de zuivere klanken van Gods Woord scharen. Gedenkt uwer voorgangers, zij hebben tot ons geroepen en voor ons gebeden. Zij zijn nu opgenomen in heerlijkheid en juichen voor Gods troon.

Wij zijn nog in het heden der genade en wat doen we met al die roepstemmen? We beleven donkere tijden, de Godsverlating is groot. Alles zakt en zinkt weg onder het oordeel der verharding en wie merkt het nog op en draagt er smart over?

'Wee hen als Ik van hen zal geweken zijn', zegt de Heere. Dat er dan nog bidders gevonden mogen worden voor de kerk die verscheurd ligt als beenderen aan de mond van het graf.

Bij de gelegenheid van het honderdjarig bestaan heeft de kerkenraad gemeend een boekje te laten drukken ter gedachtenis, hetgeen u hierbij aangeboden wordt.

We hopen dat de terugblik op de geschiedenis van de gemeente en ook de herdenkingspredicatie in dit gedenkboekje nog zal leiden tot geloof en bekering. Dan zal de uitkomst onzer wandeling vrede zijn.

Namens de kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente in Nederland te Barneveld,

ouderling J. van den Brink

Ds. E. Fransen

Geduldigen van de genade

Ds. H. Roelofsen

Ds. E. Fransen en oef. H. Roelofsen

Honderd jaar Gereformeerde Gemeente te Barneveld

In 1995 mochten de Gereformeerde Gemeenten te Barneveld gedenken dat honderd jaar geleden, op 7 augustus 1895, de gemeente geïnstitueerd werd. Dat gebeurde toen ds. A. Janse de eerste ambtsdragers bevestigde in een dienst op 'De ganzenkamp' in Wekerom-De Valk. Men kan dit uitgebreid beschreven vinden in het boek *Kleine kerkgeschiedenis van de West-Veluwe. Voorgeschiedenis, wording en beginjaren van de Gereformeerde Gemeente te Barneveld* uit 1985.

Aan die instituering ging een dertigjarige voorgeschiedenis vooraf. Al omstreeks 1865 preekte de uit Teuge afkomstige oefenaar **Elias Fransen** op boerderijen in de omgeving van Wekerom en Kootwijkerbroek. Hij werd daar uitgenodigd voor gezinnen die het onder de oppervlakkige prediking in de hervormde kerken van die dagen niet meer konden volhouden en die zondags en doordeweeks als gezelschap bijeenkwamen om een preek te lezen.

Ook toen Fransen als predikant aan de Gereformeerde Gemeenten onder het kruis te Kampen en later te Lisse verbonden was, maakte hij elk jaar enkele keren een reis naar zijn vrienden in de omgeving van Barneveld. De nagelaten brieven getuigen nog van de vele contacten van ds. Fransen met de Veluwse gezelschapsmensen. Men kan ze nalezen in het boek *Brieven aan Veluwse vrienden*.

Behalve ds. Fransen kwamen ook andere kruisdominees op de Veluwe preken. Ook de uit het Nederwoud afkomstige oefenaar **Hendrikus Roelofsen** was een gezien voorganger in de verschillende gezelschappen.

Door verschillende omstandigheden werd de vorming van een eigen kerkelijke gemeente in de omgeving van Barneveld een zaak van gebed. Vooral werd een sterke behoefte gevoeld aan een ordelijke bediening van de sacramenten. Toen een groepje zielevrienden in december 1894 bijeenkwam om in het armoedige hutje van Aaltje van Nieuwenhuis in het Overwoud te spreken over een gemeente, wisten ze nog niet hoe een en ander te ondernemen.

Omdat er nauwe banden lagen met ds. Fransen werd hem advies gevraagd. Aart van Eck van 'De grote brand' schreef hem in een brief:

'wij zijn met een hartelijke vereniging bij elkander geweest en hebben allen zo ver wij merken konden, met een gulle vereniging besloten tot een gemeente. En nu verzoeken wij u om raad en bestuur, want gij weet niet hoe blind en onkundig wij in dezen zijn' (...).

'Dat de Heere ons tot Licht en Wijsheid zijn mocht, want gij weet niet welk een blinde aardwormen wij zijn. Maar ook, vriend, mocht de Heere u nog tot licht, sterkte en wijsheid doen zijn voor ons, in dezen blinde en dwaze mensen. Och mijn vriend, mocht de Heere u nog gedenken in uw gebeden voor ons.'

De instituering en de eerste tientallen jaren van de gemeente zijn in beknopte vorm beschreven door de vroegere scriba, Jacob van Middendorp. Hij werd in 1900 lid van de gemeente toen ds. Janse haar predikant was. Zijn vrouw, Dirkje Pater, behoorde tot de eerste leden van de gemeente.

Van Middendorp noemde zijn geschrift *De opkomst van de Gereformeerde Gemeente te Barneveld* en hij beschreef daarin aan de hand van de kerkenraadsnotulen de periode waarin ds. Fransen, ds. Janse en ds. Fraanje een stempel op de gemeente zetten. Met het oog op de herdenking van het honderdjarig bestaan zijn de herinneringen van Jac. van Middendorp in 1995 enigszins gecorrigeerd in enkele

nummers van *Kerkespraak* opgenomen.

Instituering 1895

In den jare 1894 op de 14e december hebben enige vrienden die jaren lang aan de oude beproefde waarheid gebonden waren geweest, door onderlinge gezelschappen voor het eerst een vergadering gehouden bij Aaltje van Nieuwenhuis, algemeen bekend als Aaltje Ruter, om onderling te spreken om een gemeente op te richten, en zich te verenigen met de Gemeenten onder het kruis te Kampen, Lisse, Westzaan, Rijssen, Opheusden, Den Haag, Twello en Meliskerke. De vergadering is met algemene overeenstemming en goedkeuring afgelopen.

Hierna is nog een tijd verlopen, met een vast en beslist voornemen, de tijd afwachtende wat er vervolgens gebeuren zou, totdat zij den 13e juni 1895 vergaderd hebben bij Jan van Eck op 'De grote brand', onder de prediking en leiding van H. Roelofsen, die aan de vergadering bekend maakte het doel der vergadering, om, zo het in de gunste des Heeren mocht zijn, over te gaan tot het stichten van een kruisgemeente te Barneveld.

Nadat Roelofsen gesproken had, werd verzocht die mensen te willen blijven, die voornemens waren zich bij deze gemeente aan te sluiten.

Deze waren dertig personen die zich hebben opgegeven, en hun namen zijn opgetekend: Lammert van de Bospoort, Geurtje van de Bospoort-van 't Hol, Meeuwis Luttikhuizen, Maasje Luttikhuizen-Hendrikse, Willem van den Brink, Cornelia van den Brink-van Veldhuizen, Cornelis van Veldhuizen, Gijsbert Wolfswinkel, Aart van Eck, Aaldert van Eck, Klaasje van den Brand-van Eck, Maatje van Eck, Peter van de Haar, Johanna van de Haar-van Eck, M. van den Brand, Joh. van den Hoek, Jacobus Johannes de Heus, Marrigje de Heus-Achterberg, Frank van Galen, Geertje van Galen-van Malkenhorst, Wouter Meinten, Gijsbertje Meinten-van Lagen, Jan van Hell, Aaltje de Ruter-van Nieuwenhuis, Dirkje van Harn-van Butselaar, Wilhelmina Brouwer, Jacoba van den Top, Aaltje van Essen, Dirkje Pater, Wouter Top.

Daarna is uit dit ledental tot ouderlingen gekozen Willem van den Brink en Lammert van de Bospoort, en tot diakenen, Cornelis van Veldhuizen en Aart van Eck. Deze personen hebben de benoeming aangenomen, uitgezonderd W. van den Brink wegens ouderdom, waarvoor in de plaats gekozen is Meeuwis Luttikhuizen, die de benoeming aanvaardde.

Nu moesten deze personen nog in hun ambt bevestigd worden, hetwelk geschied is op de 7e augustus 1895 bij Gijsbert van Harn op de 'Ganzenkamp' te Wekerom onder Ede, door de leraar A. Janse, predikant bij de kruisgemeente te Kampen.

Op diezelfde dag werd onderling besloten een stukje grond te kopen bij of in Barneveld, om daar een kerkje op te bouwen, hetwelk gelukt is op de 10e augustus 1895, een stuk grond met een woonhuis genaamd de 'Veerloods' van H. van Manen, voor de som van 1850 gulden, waarna zij op de 6e oktober 1895 het kerkgebouw hebben aanbesteed voor de som van 5102 gulden en 90 cent, onder de opzichter en architect E.J. Haanschoten te Barneveld.

Nadat tot dusverre de zaak aangaande de grond en kerk was gevorderd, zodat de arbeid aan het gebouw begonnen werd, moest de kerkenraad proberen een leraar te krijgen, en dit hebben zij de 8e oktober verricht door een beroep uit te brengen op de leraar ds. E. Fransen te Lisse, en na drie weken wachters en uitzien, dus 29 oktober, hebben zij de aanneming ontvangen. Om dan verder af te wachten wanneer het

kerkgebouw voltooid was en wanneer de verkozen leraar in zijn ambt alhier bevestigd kon worden.

Nu moest nog aan de koningin en de ministers bekend gemaakt worden dat in Barneveld een gemeente bestond, bekend onder de naam van Gemeente onder het kruis, gevestigd te Barneveld, aangesloten met die van Lisse, Kampen, Twello, Rijssen, Meliskerke, Opheusden enz., waarop rechtspersoonlijkheid is aangevraagd en verkregen. Deze stukken zijn onder ons in bewaring gebleven.

Alle deze zaken een goed verloop gehad hebbende, gaat de bouw der kerk spoedig voort en is de dag aangebroken dat de weleerwaarde heer ds. E. Fransen vanuit Lisse naar Barneveld zal komen en wel de 20e december 1895.

Op die dag is ds. Fransen en zijn gezin in Barneveld aangekomen en heeft hij zijn intrek genomen in een huis in de Nieuwstraat naast het postkantoor, toebehorende aan de heer M. J. Top.

Ds. Elias Fransen 1895-1898

De 22e december brak aan, de zondag waarop zijn eerwaarde in zijn dienstwerk in deze plaats zal bevestigd worden door ds. A. Janse, gereformeerd leraar te Kampen. Deze leraar sprak des voormiddags over 1 Petrus 5:2-4. Alwaar wij lezen: 'Weidt de kudde Gods, die onder u is, hebbende opzicht daarover, niet uit bedwang, maar gewilliglijk, noch om vuil gewin, maar met een volwaardig gemoed. Noch als heerschappij voerende over het erfdeel des Heeren, maar als voorbeelden deze kudde geworden zijnde. En als de Overste Herder verschenen zal zijn, zo zult gij de onverwelkelijke kroon der heerlijkheid behalen.'

Des namiddags werd de intrepredicatie gehouden door ds. E. Fransen, naar aanleiding van 2 Kor. 4:7, 'Maar wij hebben deze schat in aarden vaten, opdat de uitnemende kracht zij Godes en niet uit ons'.

Alzo heeft de leraar met de kerkenraad het ambt aanvaard. In dezelfde winter, in februari 1896, zijn gestemd en gekozen twee mannen die met de kerkenraad de uitwendige belangen der gemeente behartigen zouden, welke zij kerkmeesters noemden, J.J. de Heus en G. Wolfswinkel. Deze mannen hebben de benoeming aangenomen, en zo is verder ook goed gevonden dat M. Luttikhuizen het kosterambt zou bedienen en in de 'Veerloods' zou komen wonen.

In het volgende jaar 1897 zijn de kerkenraadsleden reeds vermeerderd geworden, daar bleek dat het aantal leden ook vermeerderde. Ook de zorgen, in- en uitwendig, vermeerderden. Door stemming werden verkozen tot ouderling C. van Veldhuizen, die tot hiertoe diaken was. En G. Huisman en H. van Schothorst tot diakenen, en zijn gesteld voor de kerkmeesters G. Wolfswinkel, J.J. de Heus en A. Cozijnsen.

Zo hebben de werkzaamheden, de zorg en de kosten een begin en een voortgang gehad onder de zegen des Heeren, totdat 4 juni 1898 de allesbestierende Jehovah de leraar E. Fransen door de dood wegnam van deze gemeente en hem tot Zich nam om van alle zorgen, moeiten en zonden verlost te zijn, om eeuwig in Zijn gemeenschap ten volle verzadigd te worden.

Nadat de begrafenisplechtigheid van wijlen ds. E. Fransen alhier was afgelopen en de kerkenraad bij elkander zat om het gemis van de herder en leraar te bespreken, hebben zij na enige tijd wachten een beroep uitgebracht op de weleerwaarde leraar ds. H. Roelofsen. Doch deze heeft geen vrijmoedigheid kunnen vinden om het beroep aan te nemen, dus heeft hij bedankt.

Ds. Adriaan Janse 1898-1915

Daarna heeft de gemeente een beroep gezonden tot ds. A. Janse te Kampen, op de 3e september 1898, welke op de 24e september het verbijddende bericht zond, dat hij wenste met de hulpe des Heeren tot deze gemeente over te komen, zodat de gemeente maar een korte tijd herderloos was. Op 3 november kwam ds. Janse vanuit Kampen hier met zijn gezin, en de 13e november 1898 werd hij door ds. Roelofsen van Opheusden aan deze plaats bevestigd naar aanleiding van Jesaja 3:10,11, 'Zegt den rechtvaardige, dat het hem wel gaan zal; dat zij de vrucht hunner werken zullen eten. Wee den goddeloze, het zal hem kwalijk gaan, want de vergelding zijner handen zal hem geschieden'. Des namiddags heeft ds. Janse zijn intreerede gedaan naar aanleiding van Joh. 3:29, 'Die de bruid heeft, is de Bruidegom, maar de vriend des Bruidegoms, die staat en Hem hoort, verblijdt zich met blijdschap om de stem des Bruidegoms. Zo is dan deze mijn blijdschap vervuld geworden'.

Enige tijd ging het onderling rustig voort met aangename saamleving en onderlinge vrede, doch dewijl wij in de strijdende kerk alhier leven, ondervond ook ds. Janse met de kerkenraad jammerlijke zaken, en dat met twee personen uit de kerkenraad, daar droevige zaken zijn ontwikkeld, welke tot gevolg hadden, nadat de genabuurde kerkenraad van Opheusden was ingeroepen en ook op een algemene vergadering te Opheusden de zaak is behandeld, dat ze als lid hebben bedankt in 1902.

Inmiddels zijn er ook in de kerkenraad andere personen bij gekomen, namelijk op 1 januari 1900 Frank van Galen als kerkmeester, naderhand Willem van den Brink als ouderling in plaats van M. Luttikhuizen en op 1 januari 1901 Jacob van Middendorp als kerkmeester. Zo is het voortgegaan zonder bijzondere omstandigheden enige tijd, in aanwas en groei der gemeente zo dat er in de tijd een galerij in de kerk is gemaakt, ook de kerk een en andermaal vergroot is, om meerdere mensen te kunnen plaatsen onder het gehoor van het Woord des Heeren. De Heere liet zich niet onbetuigd aan Zijn volk, en ook de leraar mocht oefeningen in zijn geestelijk leven ontvangen, dat het tot vrucht in de gemeente blijkbaar werd, tot stichting en onderrichting van Gods volk.

Zo gingen de werkzaamheden enige tijd voort zonder merkwaardige gebeurtenissen. Het ledental werd steeds groter, de moeiten, zorgen en werkzaamheden vermeerderden ook, totdat in het einde van het jaar 1906, een der ouderlingen, Hendrik van Schothorst, zijn werkzaamheden aan de leraar bekend maakte. De leraar, dit niet voor zichzelf willende behouden, verklaarde dat op de kerkenraadsvergadering waar allen tegenwoordig waren, behalve Lammert van den Bospoort.

Voorname ouderling moet nu ook aan de vergadering zijn werkzaamheden blootleggen, hetwelk hij doet met alle eerbied. Na afloop van hetgeen hij had te getuigen, wordt hem verzocht zich een ogenblik te verwijderen, opdat de overige kerkenraadsleden met de leraar over hem afzonderlijk kunnen spreken. De uitslag was, dat met algemene stemmen en goedvinden hem vrijheid gegeven werd om in het openbaar een stichtelijk woord te spreken. De persoon werd toen geroepen, en hem werd door de leraar namens de kerkenraad dit bekend gemaakt, opdat verder nagezien zou worden wat de Heere met hem voorheeft. Tevens werd hem des Heeren onmisbare zegen toegewenst.

Later is deze zaak in behandeling gekomen op de classis Barneveld, bijgestaan door de deputaten van de Synode der Gereformeerde Gemeenten in Nederland. In haar vergadering te Barneveld, de 26e november 1908 heeft zij gehoord het oordeel der gemeente aangaande de oefeningen van Hendrik van Schothorst, lid en ouderling der

Gereformeerde Gemeente te Barneveld en besloten genoemde H. van Schothorst toe te laten een stichtelijk woord te spreken in de Gereformeerde Gemeenten in Nederland. Ondertekend namens de classis, ds. G.H. Kersten (praeses), M. Hofman (scriba), diaken Beekbergen. Namens de deputaten Synodi, ds. A. Janse, predikant te Terneuzen en ds. G.H. Kersten, predikant te Rotterdam.

In het volgende jaar bleek alweer de goedertierenheid des Heeren over deze gemeente, in zoverre dat de gemeente bleef aanwassen, waarom het noodzakelijk geacht werd door leraar en kerkenraad dat er een ouderling en een diaken bij gekozen werd indien dit in de gunste des Heeren mocht zijn. Dit enige reizen op de vergadering besproken hebbende, zijn ze in december 1907 tot het besluit gekomen om een tweetal voor ouderling en diaken de gemeente voor te stellen, waaruit de gemeente dan een ouderling en een diaken kiezen kon. En is voor ouderling gekozen Elibart Folmer en voor diaken Wouter van de Kieft. Deze mannen zijn de 1e januari 1908 in hun ambt bevestigd, en zijn door den leraar des Heeren onmisbare zegen toegewenst.

Doch dit jaar was voor de gemeente een jaar van tegenspoed waar ze niet op gerekend had. De leraar ontving een beroep naar de Gereformeerde Gemeente te Terneuzen. Na enige tijd beradens neemt hij de beroeping aan en ds. Janse verlaat Barneveld en laat de gemeente herderloos achter. Maar, de Heere regeert. Alles is in Zijn goddelijke hand. Zijn ondoorgroondelijke voorzienigheid gaat toch over alles en over allen, al schijnt het ons nog zo vreemd te zijn. Hij zegt: 'Mijn raad zal bestaan en Ik zal al Mijn welbehagen doen'.

De gemeente dus herderloos zijnde, doet telkens pogingen om weer een herder en leraar te krijgen. Ze laten gedurig in de week een predikant komen, opdat ook de gemeente kennis zou verkrijgen van de leraars die in de gemeenten arbeiden. Doch des zondags was het meestal een oude schrijver lezen. Ook oefende om de drie weken ouderling Van Schothorst. Na een tijd van twee jaren pogingen doen om een leraar te krijgen, wordt weer een tweetal de gemeente voorgesteld in juli 1910, en wel ds. A. Janse en ds. J.R. van Oordt. De 28e juli zou de stemming in de gemeente gehouden worden, en het lot viel op ds. Janse, de leraar die voor twee jaren Barneveld had verlaten. Na drie weken wachten, komt het bericht dat ds. A. Janse wederom naar Barneveld komt.

U kunt denken dat onder zijn vrienden blijdschap heerste. Ds. Janse komt weer naar Barneveld in een huis wonen, totdat er beraadslaagd werd op dat stuk land bij de kerk hetwelk in 1907 gekocht is, een pastorie te bouwen. Hierover verliep nog wel een geruime tijd, doch met vereende pogingen werd het geld bijeengebracht en een burgerhuis gebouwd, tot heden toe nog de pastorie zijnde van de Gereformeerde Gemeente van Barneveld.

De verwisselingen in het kerkelijk leven houden zo min op als al de verwisselingen op aarde, de aarde blijft vast al wisselen haar tonelen. In de kerkenraad kwam ook verwisseling. Ouderling Van Schothorst vertrok in mei 1912 met zijn gezin naar Amsterdam om daar de Gereformeerde Gemeente te dienen met te oefenen en de jeugd te onderwijzen enz. Zo kwam in Barneveld een ledige plaats, die aangevuld is door twee anderen namelijk Aart van Eck en Wouter van de Kielt, en in hun plaats, daar zij diakenen waren, zijn gekozen Heimen van Middendorp en kerkmeesters H. Hendriks van Warbij en E. van de Pol. Bij deze verwisselingen op de eerste vergadering heet de leraar de nieuwe leden welkom en hij drukt de wens uit dat we samen in liefde en vrede samen mogen leven en arbeiden tot welzijn van 's Heeren erfdeel.

Al wederom komen de gebreken der kerk hun voor. Er is veel damp in de kerk, ook is de kerk te klein, zodat er noodzakelijk wat gebeuren moet. Zo is dan besloten de kerk te verbouwen en een stuk ten westen bij te bouwen. De uitvoering wordt aan de kerkmeesters opgedragen. Dit is in 1913 verricht in juni en november, zodat er nu ruimte genoeg is. Maar dit jaar neemt de Heere twee ouderlingen bij Hem in de eeuwige zaligheid, Willem van den Brink en Elibart Folmer, waarover ds. Janse zijn weeklage uit.

Nu komt het ledental uit Uddel tot ons, op de eerste vergadering in het jaar 1914. Aldaar is door ds. Janse wel eens dienst gehouden in het schaphenhok, alwaar twee ouderlingen en een diaken zijn gekozen en nu wordt er gehandeld of des zondags aldaar een predicatie zal gelezen worden. Hierover zal nader in Uddel vergadering worden gehouden, en zo dit een goed verloop heeft, zal de leesdienst aldaar beginnen. Ds. Janse hoopt van tijd tot tijd hun te dienen en met de broeders te Elspeet daar ook samen te komen om in onderlinge liefde en vrede het welzijn voor Sion te zoeken.

Het volgende najaar werd besloten dat Elspeet en Uddel elk afzonderlijk zullen optreden, en dat een paar ambtsdragers bijgekozen zullen worden, maar alle grote zaken zullen in Barneveld moeten gebracht en behandeld worden.

Zo komt nu het volgende jaar 1915 aan, het jaar waarin ds. Janse een beroep ontving naar de Gereformeerde Gemeente te Tholen in Zeeland. En ds. Janse, die ten tweede maal in Barneveld is gekomen, moet ook voor de tweede maal ons verlaten en gaat in oktober met zijn gezin naar Tholen. Ds. Kievit wordt consulent en komt hier catechiseren en Barneveld zit weer herderloos terneder, om uit te zien wanneer en hoe dit zal veranderen.

Na nog een jaar of vijf in Tholen geleefd te hebben, is ds. Janse daar gestorven en begraven in juni 1920. Ds. A. Janse heeft in Barneveld samen ongeveer 15 jaren geleerd, veel van zijn krachten aan ons ten koste gelegd, en ook aan de Veluwe, zodat hij onder de lasten somtijds gebogen ging, zijne handen gedurig wrijvende. Menigeen heeft in die jaren dat hij hier is geweest bij hem gecatechiseerd, zijn naderhand als leden aangenomen, hij heeft sommigen in het huwelijk bevestigd en al hun kinderen gedoopt. Dat zijn gedachtenis bij ons in zegening mocht zijn. Nu rust ook hij van zijn arbeid om nu eeuwiglijk ten volle te begrijpen met alle de Heiligen de liefde Gods geopenbaard in het zenden van Zijn Zoon en de liefde Christi in het sterven van zondaars en de liefde des Heiligen Geestes in de toediening en toepassing van de heilsweldaden verworven door lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid van Jezus Christus, hetgeen hier in zijn leerredenen altoos schering en inslag was. Sion zal door recht verlost worden. Mocht zijn nageslacht, waarvan er velen onder ons aan deze plaats verkeren tot heden toe, in zijne voetstappen wandelen door wederbarende genade.

De kerkenraadsleden gaan samen in hun vergaderingen bespreken welke leraars zouden verzocht worden om te komen preken, welke oude schrijvers zouden gelezen worden en van tijd tot tijd een leraar te verzoeken om als het kan des zondags en anders in de week eens een predikbeurt te vervullen. Ook wordt er over het beroepen gesproken, de middelen in het werk gesteld, doch gedurig tevergeefs. De ledige pastorie wordt door een lid der gemeente bewoond opdat die niet vervuult en vervalt, en de tuin tevens bewerkt kan worden.

In de kerkenraad komt in het einde van 1916 ook verandering. C. van Malkenhorst werd gekozen voor A. van Eck, doch van Malkenhorst bedankt. Dus moet er weer

stemming gehouden worden en nu wordt gekozen H. van Middendorp voor ouderling en Peter ter Maten voor diaken. Deze aanvaarden beiden hun benoeming, ook wordt er weer een leraar beroepen, maar telkens krijgen we een bedankje, zodat de gemeente herderloos blijft. In augustus moet kerkmeester E. van de Pol de tijd met de eeuwigheid verwisselen, zodat die plaats ledig komt en naderhand met 1 januari de ledige plaats weer aangevuld wordt door Willem van 't Land.

Ds. Jozias Fraanje 1918-1949

Op de 27e juni van het jaar 1918 word weer een vergadering gehouden van de kerkenraad en besloten de gemeente een tweetal voor te stellen om daar een leraar van te kiezen en te beroepen. Het tweetal was ds. H. Roelofsen en ds. J. Fraanje en 11 juli werd ledenvergadering gehouden en daarna met de stemming en meerderheid van stemmen werd gekozen ds. J. Fraanje van Goes. Zo werd ds. J. Fraanje voor de vierde maal beroepen en op 3 augustus 1918 ontving Barneveld het bericht dat ds. Fraanje het beroep aannam. Zo de Heere wil en alles blijft, hoopt zijn eerwaarde de eerste zondag in oktober zijn intrede te doen. Die dag brak aan 6 oktober 1918. Des voormiddags preekte ds. H. Kievit over 1 Cor. 3:9 'Want wij zijn Gods medearbeiders, Gods akkerwerk, Gods gebouw zijt gij'.

Des namiddags deed ds. J. Fraanje zijn intreerede over 2 Cor. 5:18, 'En al deze dingen zijn uit Gode, Die ons met Zichzelven verzoend heeft door Jezus Christus, en ons de bediening der verzoening gegeven heeft'.

Zo ging de strijd weer voort in het kerkelijk leven, en niet lang nadat ds. Fraanje in Barneveld leerde, komt in ons land de z.g. Spaanse griep en worden in onze gemeente vele jonge en oude mensen door die vreselijke ziekte aangetast, en velen in een korte tijd naar die ontzaglijke eeuwigheid gevoerd, soms twee uit een gezin. Omtrent deze tijd sterft ook L. Bospoort en zijn vrouw G. van 't Hol dewelke op dezelfde dag en tegelijk begraven zijn en Bospoort is afgelost uit de strijdende kerk en ingegaan in de triomferende kerk waar geen inwoner ziek is.

Het kerkgebouw dat alweer verbouwd is, blijkt weer te klein te zijn om al die mensen die komen luisteren, hetzij uit nieuwsgierigheid of uit belang voor hun kostelijke zielen, of uit andere oogmerken, een plaatsje te kunnen geven. Ook is het gebouw te laag gebouwd, zodat er te weinig klank in hetzelfde is, en ook te dompig voor de leraar en toehoorders, zodat de kerkenraad genoodzaakt is weer te verbouwen en niet alleen te zorgen dat er meer plaatsen komen, maar ook dat de kap van het gebouw wat hoger opgetrokken wordt, en alzo meer frisse lucht en klank in de kerk komt om ongehinderd Gods dierbaar ingezameld, die gedurig dacht en sprak over de dood, en veeltijds niet tranen in de ogen, maar toen de tijd kwam, werd hem vergund over de dood heen te zien. Dewijl hij in zijn leven gezien had op de Sterre die in Jacob was opgegaan en in 't einde het geloof nog verlevendigd werd.

In december 1923 werd Jan van de Kraats weer herkozen als diaken, doch deze bedankt, welke ledige plaats weer aangevuld wordt door P. ter Maten, die in het vorige jaar tot ouderling was gekozen maar toen bedankt heeft. Nu gaat het enige tijd voort zonder verwisseling in de kerkenraad, totdat in 1928 er weer een nieuwe ouderling bij gekozen wordt en wel Hendrik Goor.

In 1929 sterft ouderling Gijsbert Huisman.

In 1930 wordt Dirk Koudijs verkozen voor diaken die de benoeming aanvaardt, en de

21e november van hetzelfde jaar is voor Gijsbert Wolfswinkel de dag aangebroken dat hij de eeuwigheid moet aandoen. In mei 1932 sterft Heimen van Middendorp, zodat weer ledige plaatsen zijn ontstaan, die aangevuld zijn door Peter ter Maten en Aart Schreuder, beiden benoemd tot ouderling in juli 1932.

In oktober 1933 wordt diaken Jan Versteeg door de dood van ons weggenomen en in mei 1935 is ouderling Harmen van Drie ingegaan in de eeuwige ruste. Ook is Brand Ravenhorst in 1934 diaken geworden en Dirk Huisman en Gerrit Westeneng met 1 januari 1936. Zo zijn de laatste jaren veel verwisselingen voorgevallen. Sommigen zijn opgelost en anderen verkozen, om samen met de hulpe des Heeren het goede te zoeken voor Sions erfdeel aan deze plaats.

De kerkbouw is in 1919 voltooid en uitgevoerd geworden. Nu gaat het weer door allerlei stormen henen, totdat kerkmeester Frank van Galen weggenomen wordt in maart 1921 en weer is daar een ledige plaats. In mei 1921 dacht het de kerkenraad goed een paar ouderlingen erbij te verkiezen daar C. van Veldhuizen oud is en liever als rustende beschouwd wordt; toen zijn gekozen Harmen van Drie en Jacob van Middendorp en voor diaken Jan van de Kraats en Willem van 't Land. Januari 1923 komt nog als diaken erbij door verkiezing Jan Versteeg om met de anderen de belangen der armen en kerk te behartigen, daar er geen kerkmeesters meer zijn noch gekozen worden.

In dit jaar wordt een nieuwe consistoriekamer gebouwd, aan het noordeinde van de kerk, om de belangen der gemeente te bespreken. Doch aan het einde van het jaar wordt ook Cornelis van Veldhuizen ingezameld, die gedurig dacht en sprak over de dood, en veeltijds met tranen in de ogen, maar toen de tijd kwam, werd hem vergund over de dood heen te zien. Dewijl hij in zijn leven gezien had op de Sterre die in Jacob was opgegaan en in 't einde het gelove nog verlevendigd werd.

In december 1923 werd Jan van de Kraats weer herkozen als diaken, doch deze bedankt, welke ledige plaats weer aangevuld wordt door P. ter Maten, die in het vorige jaar tot ouderling was gekozen maar toen bedankt heeft. Nu gaat het enige tijd voort zonder verwisseling in de kerkenraad, totdat in 1928 er weer een nieuwe ouderling bij gekozen wordt en wel Hendrik Goor.

In 1929 sterft ouderling Gijsbert Huisman. In 1930 wordt Dirk Koudijs verkozen voor diaken die de benoeming aanvaardt, en de 21e november van hetzelfde jaar is voor Gijsbert Wolfswinkel de dag aangebroken dat hij de eeuwigheid moet aandoen. In mei 1932 sterft Heimen van Middendorp, zodat weer ledige plaatsen zijn ontstaan, die aangevuld zijn door Peter ter Maten en Aart Schreuder, beiden benoemd tot ouderling in juli 1932.

In oktober 1933 wordt diaken Jan Versteeg door de dood van ons weggenomen en in mei 1935 is ouderling Harmen van Drie ingegaan in de eeuwige ruste. Ook is Brand Ravenhorst in 1934 diaken geworden en Dirk Huisman en Gerrit Westeneng met 1 januari 1936. Zo zijn de laatste jaren veel verwisselingen voorgevallen. Sommigen zijn opgelost en anderen verkozen, om samen met de hulpe des Heeren het goede te zoeken voor Sions erfdeel aan deze plaats.

Gedurende geruime tijd werd er gesproken over een **school** uitgaande van en behorende bij de Gereformeerde Gemeente, waar eindelijk door de kerkenraad is toe overgegaan. En in maart 1932 de school is geopend met vier leerkrachten, terwijl deze ook nog blijft uitbreiden. Ook zag de kerkenraad zich genoodzaakt een geheel nieuwe kerk te bouwen of de oude kerk te vergroten, waar veel over gehandeld is, maar

tenslotte is de oude kerk vergroot en versterkt, zodat ze thans plaats biedt voor meer dan 1100 personen. Dit werk is uitgevoerd in het jaar 1935.

Aldus is het werk in Barneveld onder de zegen des Heeren begonnen en voortgezet. Mocht het verder 's Heeren onmisbaren zegen wegdragen in het bekeren en toebrengen van zielen tot God door Christus en den Heiligen Geest.

Met deze woorden beëindigde Van Middendorp na 1935 zijn beschrijving van de opkomst en groei van de gemeente.

In een P.S. noteerde hij nog onder zijn verhaal:

'Thans telt de gemeente bijna duizend belijdende leden, terwijl de doopleden ongeveer 1500 zijn; waarvan ds. J. Fraanje ruim 1250 heeft gedoopt en het aantal huwelijken dat door ds. J. Fraanje is bevestigd ca. 260 bedraagt.'

Nadat de gemeente enkele maanden vergaderde in de eierhal, werd de nieuwe kerk op 3 september 1935 in gebruik genomen.

In de jaren dertig mocht ds. Fraanje - in de kracht van zijn leven - veel arbeid in de gemeente verrichten. Ook in het kerkverband werden vele predikbeurten in de vakante gemeenten door hem vervuld. Evenals van ds. Fransen en ds. Janse zijn van ds. Fraanje vele preken nagelaten. Vanaf de jaren dertig verschenen verschillende boekjes met gedrukte preken, die door toehoorders waren opgetekend. Uiteindelijk is een vijftigtal preken van zijn hand bewaard gebleven. Ook de beide boekjes met catechisatielessen over Hellenbroek en het Kort Begrip zijn op die wijze ons nagelaten.

Aangename herdenkdagen waren het, toen ds. Fraanje op 10 november 1937 mocht herdenken dat hij 25 jaar eerder door ds. Van Oordt als predikant was bevestigd. Hij preekte toen over 2 Cor. 2:14, 'Een Gode verheerlijkende dankzegging'.

Ondanks de moeilijke omstandigheden van de oorlog hield ds. Fraanje op 6 oktober 1943 een herdenkingsrede omdat hij 25 jaar in Barneveld stond: 'in die 25 jaar zijn er gevallen en gekomen in het midden der gemeente; jongen en ouden.'

Ook ambtsdragers moesten in deze periode het tijdelijke met het eeuwige verwisselen. Zo ontvielen aan de kerkenraad in die jaren Peter ter Maten (1939), Wouter van de Kieft (1941), Brand Ravenhorst (1942), en in 1946 door een tragisch ongeval Jacob van Middendorp. Anderen namen hun plaatsen in. In 1949 overleed ouderling G. van den Bosch, die vanaf 1938 in het ambt gediend had.

Een bijzondere gedenkdag voor de gemeente en haar predikant was de 20e oktober 1948. Ds. Fraanje sprak over 'De kroon op het werk in de luister van Gods vrije genade.' De aanleiding: 'Het is zeventig jaar geleden dat ik geboren werd als mens en veertig jaar dat ik voor het eerst de Bazuin mocht blazen van het Evangelie Gods. En ten derde is liet dertig jaar geleden dat wij binnen Barneveld kwamen en ons met een predicatie aan de gemeente mochten verbinden.'

Spoedig daarna bleek dat ds. Fraanje in ernstige mate suikerziekte had. Terwijl hij gevoelde dat zijn arbeid ten einde kwam, preekte hij op 10 februari 1949 over de woorden: *'En Gij stelt mij voor Uw aangezicht in eeuwigheid.'*

Het zou zijn laatste preek in Barneveld zijn. Na een half jaar lichamelijk tobben, mocht ds. Fraanje op 3 september 1949 ingaan in de vreugde Zijns Heeren. Daarmee was een belangrijke periode uit de geschiedenis van de gemeente ten einde.

Met het overlijden van ds. Jozias Fraanje ontviel aan de gemeente een getrouw prediker, die een grote plaats in het kerkelijk leven ingenomen had. Bovenal had hij

een plaats gekregen in de harten van Gods volk. Onder overweldigende belangstelling vond op 6 september 1949 de begrafenis plaats, waarbij een tiental sprekers het woord voerde.

**Kort overzicht van de opkomst der Gemeente te Barneveld.
Beschreven in het levensoverzicht van Jacob van Middendorp**

In de jare 18.. op den 14e December hebben enige vrienden die jaren lang aan de oude beproefde waarheid waren verbonden geweest, door onderlinge gezelschappen, voor het eerst een vergadering gehouden, bij Aaltje van Nieuwenhuizen, algemeen bekend ... Aaltje Ruiters, om onderling te bespreken om een gemeente op te richten en zich te verenigen met de Ger. Gemeenten te Kampen, - Lisse, - Westzaan, - Rijssen, - Opheusden, - Den Haag, - Twello, - en Meliskerke. Die vergadering is met algemene overeenstemming en goedkeuring afgelopen.

Hierna is nog een tijd verlopen met een vast en beslist voornemen, den tijd afwachtende wat er vervolgens gebeuren zoude, totdat zij vergaderd hebben op 13 juni vergaderd hebben bij Jan van Eck op de Groote Brand, onder de prediking en de leiding van Ds. H Roelofsen, die aan de vergadering bekend maakte het doel der vergadering, om, zo het in de gunste des Heere mocht zijn, over te gaan tot het stichten van een Kruisgemeente te Barneveld.

Nadat Ds Roelofsen gesproken had, werd verzocht die mensen te willen blijven, die voornemens waren zich bij deze Gemeente aan te sluiten, deze waren 30 personen die zich hebben opgegeven, en hier volgen hun namen.

L. v d Bospoort. Geurtje v d Bospoort geb v t Hol. Luttikhuizen. Maasje Luttikhuizen geb Hendriks. G v d Brink. Cornelia v d Brink geb v Veldhuizen. Cornelis v Veldhuizen. G wolleszwinkel. Bart van Eck. Aaldert van Eck. Klaasje van Eck. Maatje van Eck. ? Vd haar. Johanna v d Haar geb van Eck. H v d Brand. Joh v d Hoek. J J de Hues. Margjede Hues geb Achterberg. Frank van Galen. Geertje van Galen geb van Malkenhors. ? Mijnten. Gijsbertje Mijnten geb van Lagen. Jan van hell. Aartje Nieuwenhuizen. Dirkje van Butselaar. Wilhelmina Brouwer. Jacoba v d Top. Aaltje van Essen. **Dirkje Pater.** En Wouter Top. Albert v d Hart.

Daarna is uit dit ledental tot ouderlingen gekozen Willem v d Brink en Lammert Bospoort en tot Diakenen Cornelis Veldhuizen en Aart van Eck. Deze hebben hun benoeming aangenomen uitgezonderd W vd Brink wegens hoge ouderdom, waarvoor in de plaats werd gekozen ? v Luttikhuizen, die de benoeming aanvaardde.

Nu moesten deze personen nog in hun amt bevestigd worden, twelk geschied is op 7 Aug 1895 bij Gijsbert van harn te Wekerom onder Ede, door de Leeraar ? Jansen predikant ?? der Kruisgemeente te Kampen. Op die zelfde dag werd onderling besloten om een stukje grond te kopen om of bij Barneveld, om daar een kerkje op te bouwen, hetwelk dan gelukt is op 10 Aug 1895, een stuk grond met een woonhuis genaamt de Veerloos, van H van ?ane voor de somma van achtiendervijftig gulden, waarna zij op 6 oktober 1895 het kerkgebouw hebben aanbesteed voor de som van vijfduizend eenhonderden twee gulden en negentig cent, onder den opzichter en architect ? J Haanschoten te Barneveld.

Daar tot dusverre de zaak aangaande de grond en kerk was gevorderd zodat de arbeid aan het gebouw begonnen werd, moest de kerkenraad archeren (?) om een Leeraar te vragen,

En dit hebben ze de 6 ste oktober verricht, door een beroep uit te brengen op Fransen te Lisse, en na 3 weken wachten en uitzien, dus 24 oktober hebben t de ontvangen, af te wachten wanneer het kerkgebouw voltooit was en ... de

verkozen Leeraar in zijn amt alhier bevestigd kon worden.

N

u moest nog aan de Koningin en de minister bekend gemaakt worden, dat in Barneveld een gemeente bestond, bekend onder de naam van: de Gemeente onder het Kruis te Barneveld, aangesloten met die van: Lissen-Kampen-Twello=Rijssen-Meliskerke-Opheusden env, waar rechtspersoonlijkheid is aangevraagd en verkregen. Deze stukken zijn onder ons in bewaring gebleven. Alle deze zaken een goed verloop gehad hebbende, gaat de bouw der kerk spoedig voort, en is de dag aangebroken dat de Wel Eerwaarde Heer E Fransen vanuit Lisse naar Barneveld zal komen, en wel den 20 ste Dec 1895, op die dag is Ds Franse naar Barneveld gekomen, en heeft zijn intrek genomen aan een huis aan de Nieuwstraat, naast het postkantoor toebehorende aan de boer v d Top?

Den 22 ste December brak aan de..... dat onze Leeraar in zijn dienstwerk in deze plaats bevestigd werd, door Ds Jansen Ger Leerraar te Kampen. Deze Leeraar sprak des voormiddags over ...str.... Vers 2 tot 4, alwaar we lezen. Weid de kudde Gods die onder U is, hebbende opzicht daarover niet uit bedwang maar gewilliglijk, noch om vuil gewin, maar met een volvaardig gemoed, noch als heerschappij voerende over het erfdeel des Heeren, maar als voorbeeld der kudde geworden zijnde. Ende als de overste Herder verschenen zal verschenen zijn, zo zult gij de onverwelkende kroon der heerlijkheid behalen.

Des namiddags werd de intrede predikatie gehouden door Ds Fransen naar aanleiding van Hebr. vers 7. Maar wij hebben deze schat in aarden vaten, opdat de uitnemende kracht zij Godes en niet uit ons. Alzo heeft de leraar met de kerkeraad zijn amt alhier aanvaard.

En zie, dezelfde winter in februari 1895 zijn gestemd en gekozen 2 mannen die met de kerkenraad de uitwendige belangen der Gemeente behartigen zouden, welke zij kerkmeesters noemden en wel: J.J. de Heus en G Wolleszwinkel. Deze mensen hebben hun benoeming aangenomen en zo is verder ook goedgekeurd dat M. Luttikhuisen het kosterambt zou bedienen en tegen november in de Veerloos zou gaan wonen, doch in juli alreeds zijn bediening aanvaarde.

In het volgende jaar 1897 zijn de kerkeraadsliden reeds vermeerderd geworden en zijn met algemene stemmen verkozen tot ouderling G. van Veldhuizen die tot hiertoe diaken was en tot diakenen zijn verkoren G. Huisman en H. van Schothorst en zijn verkoren tot kerkmeesters G. Wolleswinkel en J..J. de Heus en ?. Cozijnsen.

Zo hebben de werkzaamheden, de zorg en de kosten een begin en voortgang gehad, onder de zegen des Heeren, totdat in juni 1898 des alles bestierende Jehova, de leraar E. Fransen door de dood wegnam van deze gemeente en tot zich nam om van alle zorgen en moeiten en zonden verlost te zijn om eeuwig in Zijn gemeenschap ten volle verzadigd te worden. N

adat de begrafenis plechtigheid van wijlen Ds. Fransen alhier was afgelopen en de kerkeraad bij elkaar zat en het gemis van een herder en leraar te bespreken, hebben zij na enige tijd wachten een beroep uitgebracht op de weleerwaarde leraar Ds. H. Roelofsen, doch deze heeft geen vrijmoedigheid kunnen vinden om het beroep aan te nemen, dus heeft hij bedankt.

Daarna heeft de gemeente een beroep gezonden naar Ds. Jansen te Kampen op 3 september 1898 dewelke op 24 september het verblijdende bericht zond, dat hij wenste met de hulpe des Heeren tot deze gemeente over te komen, zodat deze gemeente maar een korte tijd herderloos was, want op 3 november kwam Ds. Jansen

vanuit Kampen naar hier met zijn gezin en op 13 november 1898 werd hij door Ds. Roelofsen van Opheusden aan deze plaats bevestigd naar aanleiding van Jes. 3 vers 10 en 11, deze woorden: zegt den rechtvaardige dat het hem wel zal gaan, dat zij van de vrucht harer werken zullen eten. Wee de goddeloze, want het zal hem kwalijk gaan, want de vergelding zijner handen zal hem geschieden.

En des namiddags heeft ds. Jansen zijn intrede gedaan naar aanleiding van Job 3 vers 29. Die de bruid heeft is de Bruidegom, maar de vriend des Bruidegoms die staat en Hem hoort, verblijdt zich met blijdschap om de stem des Bruidegoms, zo is dan deze mijn blijdschap vervuld geworden.

Enige tijd ging het onderling rustig voort, met aangename samenleving en onderlinge vrede, doch omdat wij in de strijdende kerk hier leven, ondervond ook ds. Jansen met de kerkeraad veel jammerlijke zaken en dat met 2 mensen uit de kerkenraad, daar droevige zaken zijn ontwikkeld welke tot gevolge hadden, nadat de geburige kerkeraad van Opheusden was ingeroepen en ook op een algemene vergadering te Opheusden de zaak is behandeld, dat ze als lid hebben bedankt in 1902.

Inmiddels zijn ook in de kerkeraad andere personen erbij gekomen n.l. Frank van Galen als kerkmeester en daarna Willem van de Brink als ouderling in de plaats van M. Luttikhuizen en J. van Middendorp als kerkmeester de 1e januari 1901.

Zo is het voortgegaan zonder bijzondere omstandigheden enige tijd in aanwas en groei der gemeente, zodat er in die tijd een galerij in de kerk is gemaakt en ook de kerk een en ander maal vergroot is, om meer mensen te kunnen plaatsen onder het gehoor van het woord des Heeren.

De Heere liet zich niet onbetuigd aan zijn volk en ook de leraar mocht oefeningen in zijn geestelijk leven ontvangen, dat tot vrucht ook in de gemeente blijkbaar werd, tot stichting en onderrichting van Gods volk.

Zo gingen de werkzaamheden enige tijd voort zonder merkwaardige gebeurtenissen. Het ledental werd steeds groter, de moeite, zorgen en werkzaamheden vermeerderden ook, totdat in het einde des jaars 1906 een der ouderlingen zijn werkzaamheden aan de leraar bekendmaakte en de leraar dit niet voor zich zelf willende behouden, verklaart dat op de vergadering waar allen tegenwoordig waren, behalve Lammert Bospoort.

Voorname ouderling moet nu ook aan de vergadering zijn werkzaamheden bloot leggen, hetwelk hij doet met alle eerbied. En na afloop van hetgeen hij had te getuigen, wordt hem verzocht zich een ogenblik te verwijderen, opdat de overige kerkenraadsleden met de leraar over hem afzonderlijk kunnen spreken. En de uitslag was, dat met algemene stemmen en goedvinden, hem vrijheid gegeven werd om in het openbaar een stichtelijk woord te spreken.

De persoon werd toen geroepen, en hem werd door de Leerraar, namens de Kerkeraad dit bekend gemaakt, opdat verder nagezien zou worden, wat de Heere met hem voor heeft.

En tevens werd hem des s Heeren onmisbare zegen des Heere in deze toegewenst...
..... Later is deze zaak in behandeling gekomen, op de Classes Barneveld, bijgestaan door depentaten Sinodi der Ger. Gemeenten in Nederland, en heeft in hare vergadering in Barneveld op 26 Nov. 1908 gehoord het oordeel der Gemeenten, aangaande oefeningen aangaande Hendrik van Schothorst, lid en ouderling der Ger Gemeente van Barneveld, en besloten genoemde H v Schothorst toe te laten een stichtelijk woord te spreken in de Ger Gemeenten in Nederland.

Namens de Classes G. H. Kersten, preasis

Onleesbaar (scriba) Diaken te Beekbergen.

Names deputaten Sincui

Ds. A Jansen Pred. Te Terneuzen.

G. H. Kersten V D M te Rotterdam

-.---.---.--.

In het volgende jaar blijkt alweer de grote goedertierenheid des Heeren over deze Gemeente, in zoverre dat de Gemeente bleef aanwassen, waarom het noodzakelijk geacht door Leerraar en kerkeraad dat er een ouderling en een diaken bijgekozen werd, indien zulks in de gunste des 's Heeren mochten zijn. Dit enige reizen (malen) op de vergadering besproken hebbende, zijn ze in Dec. 1907 tot besluit gekomen, om een tweetal voor ouderling en diaken voor te stellen, waaruit de gemeente een ouderling en een diaken kiezen kon.

En dus is voor ouderling gekozen Elibert Folmer en voor diaken Wouter van de Kieft... Deze mannen zijn op 1 Jan 1908 in hun ampt bevestigd geworden, en zijn door de Leerraar toegewenst des sHeeren onmisbare zegen.... Doch dit jaar was voor de gemeente een jaar van tegenspoed, waar ze niet op gerekend hadden, dat kwam... De Leerraar ontving een beroep naar de Ger Gemeente van Terneuzen, en na enige tijd beradens neemt hij die roeping aan, en Ds Jansen verlaat Barneveld, en laat de Gemeente herderloos zitten De Heere regeerd, alles is in zijn Goddelijke hand, zijne ondoorgrondelijke voorzienigheid gaat tog over alles, en over allen, als schijnt het ons noch zo vreemd te zijn, Hij zegt "mijn raad zal bestaan en ik zal al mijn welbehagen doen"... De Gemeente dus Herderloos zijnde, doet telkens pogingen om weer een Herder en Leerraar te krijgen, Ze laten geduriglijk in de week een Predikant komen, opdat de Gemeente kennisneming zou krijgen van de Leerraars die in de Ger Gemeenten arbeiden, Doch des s Zondags was het meestal een oude schrijver lezen, ook oefende om de drie weken ouderling van Schothorst.

Na een teid van 2 jaren pogingen te doen om een Leerraar te krijgen, word in Juli 1910 weer een tweetal voorgesteld en we Ds Jansen en Ds v Oord en op 28 Juli 1910 zou er stemming gehouden worden en het lot viel op Ds Jansen, de Leerraar die voor 2 jaar Barneveld had verlaten, en na 3 weken wachten komt het bericht, dat Ds Jansen wederom naar Barneveld komt. Ik kan denken dat er onder zijn vrienden blijdschap heerste. Ds Jansen komt weer in Barneveld in een huis wonen, totdat er beraadslaagt werd om op dat stuk land bij de Kerk, hetwelk in 1907 gekocht was, een pastorie te bouwen, hierover verliep nog wel een geruime tijd, doch met vereende pogingen, werd het geld bijeen gebracht, een burger woonhuis gebouwd, en tot op heden toe mag het nog een pastorie zijn van de Ger. Gemeente van Barneveld. De verwisselingen in het kerkelijk leven houden zo min op als alle andere verwisselingen op aarde, Zij blijft vast staan al wisselen haar tonelen.

In de kerkeraad kwamen ook verwisselingen, Ouderling v Schothorst vertrok Mei 1912 met zijn gezin naar Amsterdam, om daar de gemeente te dienen met te oefenen, en de jeugd te onderwijzen enz. Zoo kwam in Barneveld een ledige plek die aangevuld is geworden door 2 anderen, n.m., Aart van Eck en Wouter van de Kieft, en in hun plaats daar zij diakenen waren zijn gekozen, Heimen van Middendorp en J v Middendorp, en voor kerkmeesters, H Hendriks Van Warbij en E v d Pol.....

Bij deze verwisselingen en op de eerste vergadering heet de Leerraar de nieuwe leden welkom toe, en drukt de wensch uit dat we samen in liefde en vrede mogen samenleven en arbeiden, tot welzijn van sHeeren erfdeel.

Al wederom komt de gebreken der kerk hun voor, er is veel damp in de kerk, ook is de kerk te klein, zodat er noodzakelijk wat gebeuren moet. Zo is er toen besloten om de kerk ten westen uit te verbouwen, en de uitvoering ervan worde aan de kerkmeesters opgedragen, dit is in 1913 verricht, zoodat er nu ruimte is, maar in Juni en November van dit jaar neemt de Heere twee ouderlingen weg, en wel Willem van de Brink en E Folmer om bij Hem in de eeuwige Zaligheid te verkeren, waarover Ds. Jansen zijn weeklagen uit.

Nu komt het ledental uit Uddel tot ons op de vergadering, in tjaar 1914. Aldaar is door Ds Jansen wel eens een dienst gehouden, in een schaphenhok alwaar "ouderlingen en 1 diaken werd gekozen, en word gehandeld of er zondags aldaar een predikatie zal gelezen worden, hierover zal nader in Uddel een vergadering worden gehouden, en zoo dit een goed verloop heeft zal de leesdienst aldaar beginnen. Ds Jansen hoopt van teid tot teid hun te dienen, en met de broeders van Elspeet aldaar ook samen te komen, om in onderlinge liefde, en vrede, het welzijn van Sion te zoeken.

Het volgende najaar werd besloten, dat Elspeet en Uddel elk afzonderlijk zal optreden, en een paar ambtsdragers zullen bijgekozen worden, maar alle grote zaken zullen in Barneveld gebracht moeten worden, en behandeld worden.

Zoo komt het volgende jaar 1915 aan, het jaar dat Ds Jansen een beroep ontving nar Tholen in Zeeland, en Ds die voor de tweede maal in Barneveld is geweest moet ook ons voor de tweede maal verlaten, en gaat met Oktober met zijn gezin naar Tholen.

Ds Kievit werd toen conzelent, en komt hier cattecezeren, en Barneveld zit weer herderloos om uit te zien hoe en wanneer dit zal veranderen.

Na noch een jaar of 5 in Tholen geleefd te hebben, en daar het dierbaar Evangelie gepreekt te hebben, is hij daar gestorven en begraven,

In Juni 1920. Ds Jansen heeft in Barneveld samen ongeveer 15 jaren geleerd, en vele van zijn krachten aan ons te koste gelegd, en ook aan de Veluwe, zodat hij onder de lasten somtijds gebogen ging, zijne handen gedurig wrijvende. Menigeen hebben in die jaren dat hij hier is geweest gecattekezeerd, zijn naderhand als leden aangenomen, hij heeft sommigen in het huwelijk bevestigd, en al hunne kinderen gedoopt, dat zijne gedachtenissen bij ons in zegenig mochte zijn.

Nu rust ook hij van zijne arbeid, om nu eeuwiglijk ten volle te begrijpen, met alle de Heiligen, die liefde Gods geopenbaard in het zenden van Zijne Zoone, en de liefde Christi, in het sterven van zondaars, en de liefde des Geestes, in de toediening, en de toepassing, van de Heilsweldaden, verworven door leidelijke en dadelijke gehoorzaamheid van Jezus Christus, hetgeen hier in zijn leering altoos schering en inslag was. Sion zal door recht verlost worden. Mocht zijn nageslacht, waar van er velen onder ons, aan deze plaats verkeren tot heden toe zijn voetstappen mogen volgen, door wederbarende genade.

De kerkeraadsleden gaan samen op hun vergadering bespreken, welke leerraars zouden verzocht worden, te komen preken, welke oude schrijvers zouden gelezen worden, en van tijd tot tijd een Leerraar verzoeken, als het kan des Zondags en anders in de week, een predikbeurt te vervullen, ook word er over het beroepen gesproken, en de middelen in het werk gesteld, doch gedurig tevergeefs.

De ledige pastorie werd door een lid der gemeente bewoond, opdat die niet vervuult, nog vervalld, en de tuin tevens bewerkt kan worden. In de kerkraad komt in het einde van 1916 ook verandering. G v Malkenhorst word gekozen voor A v Eck, doch van Malkenhorst bedankt, dus moet weer stemming gehouden worden, en nu word

gekozen H v Middendorp voor ouderling en Peter ter Maten voor Diaken, deze aanvaarden beide hun benoeming. Ook word er weer een Leerraar beroepen, maar telkens krijgen we t bedank, zoodat de Gemeente Herderloos blijft. In de maand Aug moet de kerkmeester E v d Pol het teidelijke met het eeuwige verwissellen, zoodat die plaats ledig komt, en naderhand met I januarië de ledige plek weer word aangevuld door Willem van tLand.

Op 27 junie 1918 word weer vergadering gehouden, door de kerkeraad, en besloten de Gemeente een tweetal voor te stellen om daar een Leerraar van te kiezen. Het tweetal was Ds Roelofsen en Ds Fraanje en op elf Juli werd ledenvergadering gehouden, en werd met meerderheid van stemmen Ds Fraanje van Goes gekozen. Zoo werd Ds. Fraanje voor de vierde maal gekozen, en op 3 Augustus 1918 ontving Barneveld het bericht dat Ds Fraanje het beroep aannam. En zoo de Heere wil en alles wel hoopt Ds Fraanje de eerste Zondag in Oktober zijn intrede te doen.

De dag brak aan 6 Oktober 1918 des Voormiddags preekte Ds Kievit over 1 Cor 3 vers 9, welk aldus luid.....

"Want wij zijn Gods medearbeiders Gods Akkerwerk, Gods gebouw zijt gij", en des snamiddags deed Ds Fraanje zijn intrede over 2 Cor 5 vers 18, "en alle dingen zijn uit Gode, die ons met hemzelve verzoend heeft, en ons de bediening der verzoening gegeven heeft."

Zoo ging de strijd weer voort in het kerkelijk leven, en kort nadat Ds. Fraanje in Barneveld is komt in ons land de spaanse griep, en worden er in onze Gemeente ook vele jonge en oude mensen door die vreselijke ziekte aangetast, en vele is een korte teid naar een ontzaggelijke euwigheid gevoerd soms twee uit een gezin.

Omtrent deze teid sterft ook ouderling L. Bospoort en zijn vrouw G van tHol de welke op de zelfde dag en tegelijk worden begraven, en Bospoort is afgelost, uit de strijdende kerk en ingegaan in de trionverende, waar geen inwoner ziek is.

tKerkgebouw dat al meerder malen verbouwd is blijkt weer te klein te zijn, om al die mensen die komen luisteren het zij uit nieuwsgierigheid, of uit belang voor hun kostelijke zielen of uit andere oogmerken, een plaatsje te kunne geven, ook is het gebouw te laag gebouwd, zoodat er te weinig klank in dezelve is, en ook te dompig voor de Leerraar, en toehoorders, zoodat de kerkeraad genoodzaakt is weer te verbouwen, en niet alleen te zorgen dat er wat meer plaatsen komen, maar ook dat de kap van het gebouw wat hoger opgetrokken word, en alzoo wat meer frisse lucht en klank in de kerk komt, om ongehinderd Gods dierbaar woord te mogen, en te kunne beluisteren.

Het kerkgebouw is in 1919 verbouwd, en nu gaat het weer door allerlei stormen henen, totdat de kerkmeester Frank van Galen weggenomen word, in Maart 1921 en weer is daardoor een ledige plek.

In Mei 1921 dacht het de kerkeraad goed om er een paar ouderlingen er bij te verkiezen, daar G van Veldhuizen oud is en liever als rustende beschouwd word, en alstoen zijn gekozen Harmen van Drie en J v Middendorp, en voor Diaken Jan van der Kraats en Willem van tLand. In 1923 komt er nog als Diaken bij door verkiezing Jan Verstgeeg om met anderen de belangen der armen en kerk te behartigen, daar er geen kerkmeesters meer zijn nog gekozen worden. In dit jaar werd een nieuwe concestori gebouwd aan het noordeinde van de kerk om de belangen der gemeente te bespreken, Doch aan het einde van het jaar word ook Cornelis van Veldhuizen ingezameld die gedurig dacht en sprak over de dood, en veeltijds met tranen in de ogen, maar toen die tijd kwam werd hem vergund, om over de dood heen te zien terwijl hij in zijn leven

gezien had, op de sterre die in Jacop was opgegaan, en in het einde het gelove noch verlevendigd werd.

In December 1923 werd Jan van der Kraats weer herkozen als Diaken, doch deze bedankt, welker plek weer aangevuld werd door Peter ter Maten, die in het vorige jaar als ouderling was gekozen maar alstoen had bedankt,

Nu gaat het enige tijd voort zonder verwisseling in de kerkeraad, totdat in 1923 er weer een nieuwe ouderling bijgekozen werd en wel Hendrik Goor. In 1929 sterft ouderling Gijsbert Huisman. In 1930 word Dirk Koudijs gekozen voor Diaken die de benoeming aanvaard. Dan op 4 November van dat jaar is voor Gijsbert Wolleszwinkel de dag aangebroken dat hij het teidelijke met het eeuwige moet verwissellen.

In 1932 sterft Heimen van Middendorp, zoodat weer ledige plaatsen zijn ontstaan, die aangevuld zijn door Peter ter Maten en Aart Schreuder, beide benoemt tot ouderling in Juli 1932. In Okt 1933 word Diaken Jan Versteeg door de dood van ons weggenomen. In Mei 1935 is ouderling Harmen van Drie de Eeuwige rust ingegaan. In 1934 word Brand Ravenhorst en Dirk Huisman diakenen, en in 1936 Gerrit Westerning, Zoo zijn er de laatste jaren vele verwisselingen voorgevallen. Somigen zijn afgelost en anderen gekozen, om samen met de hulpe des sHeere het goede voor Sion te zoeken aan deze plaats.

Gedurig werd er gesproken over een school uitgaande van de Ger Gemeente, waar eindelijk de kerkraad is toe overgegaan, dewelke in Maart 1932 is geopend met 4 leerkrachten, en ook nog blijft uitbreiden.

Ook zag de kerkraad zich genoodzaakt om een geheel nieuwe kerk te bouwen of de oude te vergroten, maar veel over werd gehandeld, maar ten slotte is de oude vergroot en versterkt zoodat hij thans plaats bied aan meer dan elfhonderd personen, dit werk is uitgevoerd in 1935.

Aldus is het werk in Barneveld onder de Zegen des sHeeren begonnen en voortgezet, mocht het verder des sHeeren onmisbaren zegen wegdragen, in het bekeren en toebrengen van zielen tot God door Christus en de Heilige Geest.

Tans teld de Gemeente bijna duizend belijdende leden, terwijl de doopleden ongeveer 1500 zijn, waarvan Ds Fraanje er ruim 1250 heeft gedoopt, en het aantal Huwlijken door Ds Fraanje bevestigd bedraagt circa 260.

[1918, bericht van **ds. Fraanje** van het ontvangen van een beroep naar Barneveld]

Goes,

Waarde Broeders,

Genade en vrede zij U van harte toegebeden van Hem, Die is, en Die was, en Die komen zal. Van Hem, Die zegt: Mijn raad zal bestaan, en Ik zal al mijn welbehagen doen. Die een roofvogel roept van het Oosten, een man Mijns raads uit verre lande.

Nu waarde Broeders, er volgt op: Ja, Ik heb het gesproken en Ik zal het ook doen komen; Ik heb het geformeerd. Ik zal het ook doen. Ik hoop te gaan wat antwoord ik

nu van den Heere zal ontvangen. Ik hoop in Zijn raad en wil te berusten. Want Zijn raad is de hoogste raad en Zijn wil de beste. Als het mij gaat als Samuël, dan zal ik komen, na vier maal geroepen.

**Na broederlijke groeten,
J. Fraanje**

Ouderling Middendorp (spreker):

Ons is opgedragen een kort woord te spreken.

Wij wenden ons eerst tot u, gemeente. Wij hebben een knecht van God ontvangen en mogen Zijn Woord Zondag na Zondag beluisteren. Wat een voorrecht, dat ons het zuiver Evangelie nog verkondigd wordt.

Wij mochten het wel meer waarderen dat we dien dienstknecht Gods al **19 jaar** in ons midden hebben. Het zal een reuk zijn des doods ten dode indien het ons niet wordt een reuk des levens ten leven. Indien we onder dat Evangelie verloren gaan, dan zal het Tirus en Sidon verdraaglijker zijn in de dag des oordeels dan ons. Dat de Heere het ons dan ten nutte doe strekken. Arme jeugd, dat ge toch getrouw onder de middelen mocht opkomen en geen predikatie of catechisatie verzuimen. En mocht de Heere u in het harte grijpen, opdat gij straks als de tijd voorbij is, niet zult roepen: O, had ik de tijd toch waargenomen. Ouders, vermaan daartoe gedurig uw kinderen.

Nu wenden wij ons tot onze herder en leraar.

Viermaal hebben wij moeten beroepen vóór gij naar Barneveld kwaamt. Wij herinneren ons nog, dat gij zeit: Wijs ben ik niet, zonder de Heere kan ik niet en zóó kom ik niet. Al zien wij weinig vrucht op uw werk, nochtans is het niet vruchteloos. Het gebeurt meermalen dat Gods volk in de banden zit en van de kansel mag beluisteren de weg die God met Zijn volk houdt en uit die banden wordt verlost. O, dat de Heere de predikaties en de catechisaties moge zegenen. Negentien jaren hebben we samen verkeerdt en elkaar mogen ondersteunen in het moeitevolle werk. De Heere zegene uw bediening onder ons, opdat velen toegebracht mogen worden tot de Gemeente die zalig wordt. Ik hoop dat de Heere in veler harten werke, opdat de genade van kind tot kind mag worden voortgeplant. Dat schenke de Heere.

Uit: Een Gode verheerlijkende dankzegging.

Rotterdam – West, z.j., pag. 21-22 (1937)

Ds. Christiaan van de Woestijne 1950-1970

Reeds in december 1949 werd een tweetal gesteld om een beroep uit te brengen: ds. F. Mallan en ds. C. van de Woestijne. Ds. Van de Woestijne werd beroepen. Hij wist zich geroepen naar Barneveld met de woorden die de Heere tegen Gideon sprak: 'Ga heen in deze uw kracht'. Na onderwijs uit Jesaja, 'Ik sterk U, ook help Ik u; ook ondersteun Ik u met de rechterhand Mijner gerechtigheid', mocht hij op 5 januari 1950 met vrijmoedigheid het beroep naar Barneveld aannemen.

In dezelfde tijd werd als ouderling gekozen Willem Gerritsen. Met de woorden 'in stilheid en in vertrouwen zou uwe sterkte zijn' werd hij ervoor ingewonnen het ambt te aanvaarden. Op 28 februari werd hij als ouderling bevestigd door ds. Van den Berg uit Utrecht.

Ds. Christiaan van de Woestijne was in 1940 op 29-jarige leeftijd door zijn leermeester ds. G.H. Kersten bevestigd als predikant van de Gereformeerde Gemeente te Ridderkerk. Op 21 maart 1950 nam hij daar afscheid. Zijn studievriend ds. T. Dorrestein bevestigde hem twee dagen later in Barneveld met 1 Tim. 1:18,19. Zijn intrede in Barneveld deed ds. Van de Woestijne met Psalm 119:105, 'Uw Woord is een lamp voor mijne voet en een licht op mijn pad.'

In juli 1953 voegden ds. Van de Woestijne en ouderling Gerritsen zich bij de leraars en ambtsdragers die zich niet konden verenigen met de handelingen van de synode van dat jaar.

Op onrechtvaardige wijze was dr. C. Steenblok in die vergadering als docent opzij gezet, ondanks het protest van curatoriumleden als ds. Mallan en ds. Aangeenbrug. Het gevolg was dat voor enkele predikanten en een aantal gemeenten in het oude kerkverband geen plaats meer was.

Een droevige scheuring vond toen ook in onze gemeente plaats, zodat er vanaf dat moment twee Gereformeerde Gemeenten in Barneveld waren. De gemeente die zich bij de Gereformeerde Gemeenten in Nederland voegde, moest omzien naar een nieuw gebouw. Aanvankelijk werd de eierhal gehuurd, in de wintermaanden de Gereformeerde Kerk.

In november 1953 viel het besluit grond aan te kopen aan de rand van het dorp en een bouwcommissie in te stellen om de zakelijke belangen te behartigen. Ledenvergadering werd gehouden in het vergadergebouw 'Kerlo'.

Op 28 april 1955 kon de nieuwe kerk aan de Van den Bogertlaan in gebruik genomen worden met een predicatie over 2 Kron. 7:2 en 3, waar de inwijding van de tempel van Salomo beschreven wordt. Ook ds. Aangeenbrug en dr. Steenblok voerden daarbij het woord. Naast de kerk werd een nieuwe pastorie gebouwd.

Na 1953 werd de kerkenraad gevormd door ds. Chr. van de Woestijne, met als ouderlingen W. Gerritsen en S. Megchelsen en als diaken H. van de Kraats en P. Flipse. Voor de afdeling Hoevelaken was C. Broekhuis ouderling gebleven. Als koster fungeerde H. van Roekel. De leer der waarheid die naar de godzaligheid is, mocht zondag aan zondag in het nieuwe kerkgebouw gehoord worden. De catechisaties werden gegeven en de sacramenten werden bediend. In mei 1955 werd een nieuw avondmaalsstel aangeschaft.

In januari 1957 voelde de kerkenraad zich genoodzaakt een kanselboodschap af te geven: 'De kerkenraad heeft besloten in het vervolg geen meisjes meer belijdenis te laten doen met afgeknipte haren, alsmede dat de moeders hun kinderen niet ten doop mogen brengen wanneer die moeders afgeknipte haren hebben.'

In 1962 werd besloten bij de aanvang van de avonddiensten een artikel van de Nederlandse Geloofsbelijdenis voor te lezen, een gewoonte die ook ds. Fransen vroeger gekend had.

In 1965 mocht ds. Van de Woestijne gedenken dat hij 25 jaar eerder als predikant was bevestigd. Bij een ernstig ongeval was hij dat jaar nog gespaard gebleven en op 5 september werd een herdenkingsdienst gehouden, waarin hij sprak over Psalm 77:12, 13 en 14.

In 1961 was de kerkenraad uitgebreid met Cornelis Blankestijn als ouderling en in 1963 met diaken L. van Veldhuizen, die in 1964 scribe werd in de vakature van P. Flipse. In 1965 werd Pieter van Klaveren als ouderling gekozen in de inmiddels ontstane vacature Blankestijn en G. Romijn als diaken. In 1967 werd Blankestijn voor de tweede maal als ouderling bevestigd en G.G. Broekhuis werd als diaken aan (Ie kerkenraad toegevoegd).

Het jaar daarop overleed Van Klaveren. Bij de begrafenis spraken ds. Van de Woestijne en ds. Mallan. Enige tijd later moest Blankestijn zich om gezondheidsredenen uit de kerkenraad terugtrekken.

Verblijvend was in 1966 de toelating van J. de Groot uit Hoevelaken tot de theologische opleiding. Tot dat moment verzorgde hij het preeklezen en catechiseren van de kleine afdeling Hoevelaken. In die tijd maakten zowel ouderling Gerritsen als ds. Van de Woestijne deel uit van het curatorium.

In maart 1966 betuigde de kerkenraad zijn instemming met het doel en de werkwijze van het pas opgerichte 'Landelijk comité tot behoud van de Statenvertaling'. Ds. Van de Woestijne hield enkele malen een toespraak op bijeenkomsten van het comité: 'De Heere mocht ons liefde schenken tot dat oude Woord, opdat ons volk een gids hebbe in de vele stormen van onze tijd'. Enkele leden van de gemeente maken deel uit van het vanaf 1972 bestaande plaatselijke comité van de Gereformeerde Bijbel Stichting.

Aan de ambtsbediening van ds. Van de Woestijne in Barneveld kwam een einde in november 1969 als gevolg van moeilijkheden in de gemeente. De classisvergadering van 15 april 1970 verleende hem daarop emeritaat.

Tot enige tijd voor zijn overlijden op 12 november 1988 diende hij de gemeente Ochten nog als hulpprediker. Ds. Mallan leidde de begrafenis met de woorden uit Psalm 73:12, 'Gij zult mij leiden door Uw raad; en daarna zult Gij mij in heerlijkheid opnemen'. Na zijn overlijden verschenen enkele prekenbundels, *Op U verlaat zich de arme*, *Opgelezen aren*, *Aan de Zee van Tiberias* en een verklaring van *De Heidelbergse Catechismus*.

Vakante periode 1970-1975

Nog voor het vertrek van ds. Van de Woestijne uit de gemeente, was in de ledenvergadering van 29 september 1969 uitvoerig gesproken over de mogelijkheden om een **eigen school** op te richten. Bij een voorlopige opgave werden reeds 117 kinderen aangemeld. In november 1969 werd met het oog op de eigen school een stichting opgericht: 'Stichting tot het verstrekken van onderwijs op gereformeerde grondslag, uitgaande van de Gereformeerde Gemeente in Nederland te Barneveld'. Behalve de kerkenraad maakten de heren J. de Jongste, T. Morren en G. Burgers deel uit van het bestuur. De plannen konden mede dankzij de medewerking van de burgerlijke gemeente vrij snel werkelijkheid worden.

In de ledenvergadering van 26 april 1971 kon ouderling Gerritsen als voorzitter melden dat vijf onderwijzers benoemd waren, de heren C. van Rijswijk, A. Ros, J.

Haalboom, E. Kooijmans en N. Verdouw, en dat de bouw in mei zou beginnen.

Tevens wees hij 'op de grote verantwoording van de ouders bij de opvoeding van hun kinderen en de verplichting tot het onderwijzen in de leer die naar de godzaligheid is, zoals die in ons kerkverband geleerd wordt. Niet alleen in Spreuken 22 wordt hierop gewezen, maar ook het formulier van de Heilige Doop wijst hier duidelijk op. Hoewel de ouders de daarbij gedane belofte nooit naar behoren uit kunnen voeren, niettemin blijft de verantwoording op hen rusten. Vooral in tijden van verval moet het dan ook een groot voorrecht geacht worden dat er een school van de eigen kerkelijke gemeente zal komen'.

Het was een blijde dag voor de gemeente toen de school op 12 oktober 1971 officieel geopend kon worden. Ds. J. de Groot leidde de openingsdienst. Hij sprak daarbij over Genesis 26:22, 'de waterputten van Izak', terwijl ds. Mallan sprak over de door ouderling Gerritsen gekozen naam van de school: 'Eben Haëzer'. Verder werd het woord gevoerd door het hoofd, dhr. Van Rijswijk, door wethouder Rebel en onderwijsinspekteur Molenaar.

In een volgende ledenvergadering benadrukte ouderling Gerritsen opnieuw dat het een voorrecht is een eigen school te hebben, 'waar bovendien een goede samenwerking bestaat tussen onderwijzend personeel, ouders en kinderen'. Voor de kosten van het vervoer voor de schoolkinderen zou voortaan eens per maand een collecte gehouden worden.

Ook de pogingen tot het verkrijgen van reformatisch voortgezet onderwijs in Amersfoort hadden de instemming van de kerkenraad. Naar de officiële opening op 19 augustus 1974 werden enkele kerkenraadsleden afgevaardigd.

In het begin van de jaren zeventig lag het werk in de gemeente vooral op de schouders van ouderling Gerritsen. De kerkenraad stelde evenwel vele pogingen in het werk om tot uitbreiding te komen, zoals in de ledenvergadering van 17 dec. 1970: 'Het zijn droeve omstandigheden waarin we verkeren. Het is niet alleen donker in het natuurlijke, maar ook op kerkelijk terrein. Hoewel er vrijwel geen geschikte kandidaten voor het ambt van ouderling te vinden zijn, is het niettemin de bedoeling van de kerkenraad om in verband met de veelvuldige werkzaamheden zo mogelijk tot uitbreiding van het aantal ambtsdragers te komen'.

Hoewel de meermalen als ouderling gekozen diaken Van de Kraats ook toen bedankte, kwam er enige uitbreiding. C. Blankestijn, die eerder vanaf 1961 en 1967 al tweemaal deel van de kerkenraad had uitgemaakt, werd voor een derde maal als ouderling gekozen. In de vacature van G. Romijn werd A. van Laar gekozen.

Verschillende beroepen werden in deze jaren uitgebracht. Enkele malen op ds. Mallan, maar ook op ds. Wink, ds. De Groot en ds. Van Beek.

In de ledenvergadering van 14 febr. 1974 verklaarde ouderling Gerritsen dat hij ds. Van de Woestijne bezocht had om 'wat de persoonlijke verhouding betreft met elkaar te verzoenen, hoewel zijn standpunt ten aanzien van de voorgevallen zaak niet was veranderd'.

Terwijl, vanwege de groei van de gemeente, de voorbereidingen voor uitbreiding van het kerkgebouw in volle gang waren, werd ouderling Gerritsen door een hartaanval op 21 oktober 1975 op 65-jarige leeftijd plotseling uit het midden van zijn gezin en van de gemeente weggenomen. Ds. De Groot leidde de begrafenis, sprekend over Openbaring 7:14,15, 'dezen zijn het die uit de grote verdrukking komen (...)', terwijl ds. Wink op de begraafplaats namens de familie bedankte.

In de volgende ledenvergadering wees ds. De Groot de gemeente erop dat ouderling

Gerritsen mocht overgaan van de strijdende kerk in de triomferende kerk, maar dat de donkerheid der tijden over ons zijn. 'Wanneer de ambtsdragers wegvallen en Gods volk wordt ingezameld, kunnen de oordelen weleens dichtbij zijn'. Nog niet lang tevoren was ook ouderling Broekhuis van de afdeling Hoevelaken overleden. In juni 1975 was daarom besloten de afdeling Hoevelaken op te heffen.

Verschillende ouderlingen van andere classisgemeenten kwamen in deze periode de leesdiensten verrichten. Zowel de predikanten als de ouderlingen van elders hadden hun logeeradres bij het kostersechtpaar M. van Luttikhuizen, dat van 1970 tot 1982 de zorg voor de goede orde in en om de kerk droeg.

Ds. Arie van Straalen 1976-1992

In de ledenvergadering van 14 juni 1976 werd een beroep uitgebracht op kandidaat A. van Straalen. Ds. De Groot wees er in zijn openingswoord op, dat de Heere ook nu nog door Zijn Geest Zijn knechten roept tot de arbeid in Zijn wijngaard. 'Ja, Hij stoot ze uit, omdat ze zichzelf onbekwaam achten en onwillig zijn.' Het beroep werd aangenomen.

Op 7 september 1976 werd ds. Van Straalen door zijn leermeester ds. Mallan in Barneveld bevestigd als eigen predikant van de gemeente. Op gunstig advies van het curatorium was hij een jaar eerder te Norwich door de classis van de Amerikaanse gemeenten toegelaten tot de studie. In december 1975 mocht hij reeds een stichtelijk woord spreken in de Nederlandse gemeenten. Toen hij Tweede Kerstdag 1975 voor het eerst in Barneveld sprak, kwam met kracht in zijn ziel 'Dit zijn de schapen zonder herder', met als gevolg dat hij in juni 1976 het beroep naar Barneveld had moeten aannemen.

Na de bevestiging door ds. Mallan met Jes. 55:8-11 over 'Gods raad onwederstandelijk volvoerd', deed ds. Van Straalen zijn intrede met 'Het voornemen van Paulus' uit 1 Cor. 1:1,2. Na de bevestiging werd hij toegesproken door ds. Van den Berg, ds. Wink en ds. De Groot.

Onder de leiding van ds. Van Straalen werd in 1977 de vergroting van het kerkgebouw voltooid. Met de bouw van twee zijvleugels kwam het aantal zitplaatsen van ruim negen honderd op bijna veertienhonderdvijftig. Op 22 maart 1978 vond de ingebruikneming plaats, waarbij ds. Van Straalen sprak over Psalm 48:10, 'O God! wij gedenken Uwer weldadigheid in het midden Uws tempels. Ds. Mallan sprak daarbij een slotwoord: 'Ik hoop, dat deze kerk ook eens een spelonk van Adullam mag zijn, waarin mensen samenkomen wier ziel bitterlijk bedroefd is over hun zonden.'

Enige tijd later werd de bouw van een nieuw kerkorgel aanbesteed. Het door de firma BAG te Enschede gebouwde orgel met 29 stemmen werd op 23 december 1981 officieel in gebruik genomen met een bespeling door de adviseur Willem Hendrik Zwart.

Als ouderlingen werden in de eerste periode dat ds. Van Straalen te Barneveld stond bevestigd C. Fraanje, H. Roelofsen, G. G. Broekhuis en G. van den Brink en als diakenen R. Beker, A. Morren en J. van den Brink.

De laatste werd in 1986 als ouderling bevestigd. In augustus 1981 overleed ouderling Sebastiaan Megchelsen. Ds. Van Straalen sprak bij de begrafenis uit 2 Cor. 5, 'Want wij allen moeten geopenbaard worden voor de rechterstoel van Christus'. Oud-ouderling Blankenstijn overleed in juli 1980.

In 1980 werd in het kerkgebouw van Barneveld onder veel belangstelling de synodevergadering gehouden waarin een scheiding viel tussen de predikanten van het kerkverband. Ds. Van Straalen, ds. Van Beek en ds. Mallan kwamen voor de zorg van de vele gemeenten te staan, toen ds. Wink, ds. De Groot en ds. Van den Berg zich met enkele gemeenten buiten de grenzen van het kerkverband stelden.

Eind juli 1981 nam ds. Van Straalen een beroep aan naar Paterson in de Amerikaanse staat New Jersey. Op zondag 13 september 1981 vond het afscheid plaats met Jesaja 17:16, 'De arbeid van een herder'.

Twee jaar later, in de door ds. Van Beek geleide ledenvergadering van 11 april 1983, werd ds. Van Straalen opnieuw beroepen. Opnieuw werd hij bevestigd door ds. Mallan, nu met Jes. 46:10, 'De zekere volvoering van Gods raad naar Zijn welbehagen.'

Zijn intrede deed ds. Van Straalen op 31 augustus met 1 Cor. 1:23,24. Evenals bij de vorige intrededienst was ook de oudgereformeerde ds. Smits aanwezig, die in 1981 de bevestiging te Paterson verricht had.

In zijn openingswoord voor de ledenvergadering van 12 maart 1984 memoreerde ds. Van Straalen het overlijden van ds. Van Beek, die een jaar eerder de ledenvergadering nog had geleid en nu de strijd voorgoed te boven is. Ook achtte hij het veelzeggend dat hij als predikant in het midden van de gemeente was teruggekeerd: 'Gods knechten moeten hun opdracht uitvoeren en zich vrijmaken, hoe donker de tijden ook zijn.'

In 1984 kwam de verbouwing van de kerk gereed, waarbij de parkeerplaats aan de Van Domselaerstraat en de beide vergaderlokalen beschikbaar kwamen. Zeven jaar had de bouwcommissie zich onder leiding van W. Kroon voor de veelomvattende bouwplannen ingezet. Er waren meer dan honderd bouwvergaderingen gehouden, ruim twintig samen met de organisten J. van Lagen en H.L. van Welie. Ook was er vanaf 1978 een plaatsencommissie die voor een ordelijke verdeling van de zitplaatsen zorg droeg. Grote bedragen werden in deze tijd door de gemeente opgebracht. In 1985 werd nog de kosterwoning aangekocht, waar koster H.L. van Welie kwam te wonen, terwijl in december van hetzelfde jaar een eigen kerkbibliotheek kon geopend worden. Ook werd vanaf 1980 een wekelijkse zangavond georganiseerd ter ondersteuning van de gemeentezang.

In de ledenvergadering van 1989 werd ingestemd met het plan opnieuw de kerk te vergroten. Door het portaal naar voren uit te bouwen, kon zowel het aantal zitplaatsen onder de galerij als op de galerij verhoogd worden. Het totaal aantal plaatsen kwam daarmee op ruim achttienhonderd. In juni 1992 kwam deze ingrijpende verbouwing gereed.

Jaarlijks verkeerde ds. Van Straalen in het voor- en najaar enkele weken in Canada en Amerika bij zijn kinderen en in de overzeese gemeenten om die te dienen. In 1987 openbaarde zich een kwaadaardige aantasting van de nieren.

Na zijn terugkeer uit Amerika in mei 1987 moest hij op Hemelvaartsdag in het ziekenhuis opgenomen worden. Na de operatie op 15 juni, waarbij een nier weggenomen werd, mocht hij vanaf december 1987 weer eenmaal per zondag preken. Eind 1989 moest de tweede nier worden weggenomen. Verschillende behandelingen en operaties volgden daarop, mede met het oog op de nierdialyse die ds. Van Straalen vanaf dat moment wekelijks enkele malen moest ondergaan. In juni 1990 was hij zover opgeknapt dat hij weer in de kerk kon komen. De gemeente zong hem Psalm

119:77 toe.

In juni 1990 kon ds. Van Straalen als voorzitter de curatoriumvergadering leiden waarin ouderling Van der Kuil uit Alblisserdam werd toegelaten tot de studie. Ook de synodevergadering van dat jaar kon hij meemaken.

Op 1 juli kon hij na zijn ziekte voor het eerst weer voorgaan, hoewel hij in de loop van 1990 en 1991 nog verschillende malen in het ziekenhuis moest worden opgenomen. Aan giften en collecten, ook van andere gemeenten, werden in deze tijd grote bedragen bijeengebracht ter bestrijding van de ziektekosten.

Vele jaren werden het scribaat en de boekhouding van kerk en diakonie verzorgd door diaken L. van Veldhuizen. Toen hij in april 1989 plotseling overleed, volgde diaken K. Drooger hem op als scriba. In augustus 1991, toen dhr. Drooger naar Tholen verhuisde, werd diaken G. De Kruif scriba van de kerkenraad. De boekhouding werd de laatste jaren verzorgd door dhr. M.C. van den Berg en dhr. J. van Opijnen.

In 1992 ontviel ds. Van Straalen nog vrij onverwacht aan de gemeente. Op zondag 2 augustus had hij nog gepreekt over Psalm 63: 2, 3. Op 7 augustus overleed hij tijdens de terugreis uit het ziekenhuis. Na de begrafenis op 13 augustus, waarbij ds. Mallan sprak over Hebr. 4:9 'Er blijft een rust over voor het volk Gods', las ouderling Roelofsen op zondag 16 augustus als rouwprek de predicatie die ds. Steenblok in 1948 hield na het overlijden van ds. Kersten.

Het verslag van de begrafenis met de Nieuwjaarspreek uit 1992 en de laatst gehouden preek verscheen in boekvorm: *Door U alleen, om 't eeuwig welbehagen*. Drie tientallen preken van ds. Van Straalen werden bewerkt en uitgegeven in boekvorm, zodat hij nog spreekt nadat hij gestorven is: *Sion door recht verlost, ...en de zee was niet meer en De lieflijke stem mijns Liefsten*.

Uit de laatste jaren van de geschiedenis van de gemeente kan vermeld worden dat de kerkenraad uitgebreid werd met de diakenen G. de Groot, G. Brouwer en E. van de Pol.

Vanaf september 1993 verscheen een eigen kerkblad, *Kerkespraak*.

Aan de zijde van de Van Domselaerstraat kon in 1995 opnieuw een woning aangekocht worden, grenzend aan het kerkterrein. Ook werd in dat jaar een regeling getroffen dat de drie ouderlingen het werk in de gemeente ook overdag konden doen.

Ter gelegenheid van het honderdjarig bestaan hield de consulent van de gemeente, ds. J. Roos, op 8 augustus 1995 een herdenkingspredicatie naar aanleiding van de bede uit Psalm 80:15,16, 'O God der heirscharen! Keer toch weder; aanschouw uit den hemel en bezoek deze wijnstok'.

Op deze avond merkte hij op:

'Onze vaders kregen het op het hart gebonden een gemeente te institueren, maar dat het zo mocht zijn, dat de Heere Zijn verbondstrouw nog wilde openbaren: in plaats van Uwe vaders zullen Uwe zonen zijn. Dat de Heere dan nog in het nageslacht zou willen werken, opdat Hij verhoogd en verheerlijkt mocht worden.'

*In plaats van Uw doorlucht' en vrome vaad'ren,
Zult Gij eerlang Uw zonen zien vergaad'ren,*

*En stellen hen, door Uw geduchte hand,
Al 't aardrijk door, in vorstelijke stand.
Ik zal Uw Naam bij elk geslacht doen kennen;
Van kind tot kind zal 't zich aan U gewennen;
Zo rolt Uw lof op 't ruime wereldrond,
In eeuwigheid, uit aller volk'ren mond.*

**Predicatie over Psalm 80:15 en 16, gehouden op 8 augustus 1995
door ds. J. Roos**

***Het gebed om herstel van de kerke Gods bij de herdenking van het
honderdjarige bestaan***

Zingen: Psalm 80:6 en 9

Lezen : Psalm 80

Zingen: Psalm 89:13,14 en 15

Zingen: Psalm 68:8

Zingen: Psalm 122:3

Geliefden, onze tekstwoorden kunt u opgetekend vinden in hetgeen u zoëven is voorgelezen en wel uit Psalm 80 de verzen 15 en 16:

O God der heirscharen! keer toch weder; aanschouw uit den hemel, en zie, en bezoek dezen wijnstok. En den stam, dien Uw rechterhand geplant heeft, en dat om den Zoon, Dien Gij U gesterkt hebt!

Dan wensen we tijdens deze herdenkingsdienst stil te staan bij *het gebed om herstel van de Kerke Gods*.

- Ten eerste: bij het benodigen van Zijn bijzondere gunst;
- En ten tweede: bij het pleiten op Zijn eeuwige verbondstrouw.

Dus nogmaals gezegd: Tijdens deze herdenkingsdienst staan we stil bij het benodigen van Zijn bijzondere gunst, want we lezen in vers 15: *O God der heirscharen, keer toch weder: aanschouw uit den hemel, en zie, en bezoek dezen wijnstok.*

Ten tweede het pleiten op Zijn eeuwige verbondstrouw: *En de stam, dien Uw rechterhand geplant heeft, en dat om den Zoon, Dien Gij U gesterkt hebt!*

Gemeente, we zijn in een bijzondere ure bijeengekomen. We hopen in dit avonduur stil te staan bij het feit dat het honderd jaar geleden is, dat de gemeente geïnstitueerd is geworden. En we kunnen en durven zeggen dat het een werk des Heeren is geweest. We kunnen in het mooie boekje over de kleine kerkgeschiedenis van de West-Veluwe lezen hoe de voorgeschiedenis van de gemeente van Barneveld is geweest. We lezen erin dat de vorming van de gemeente een aangebonden zaak is geweest voor Gods volk.

Voor 1895 kwam men samen in boerderijen om huisgodsdienstoefeningen te houden. Af en toe kwam er wel eens een dominee om de kinderen te dopen, maar Gods volk voelde ook wel aan dat dit niet de kerkordelijke weg was. Hierover hebben ze ook een briefwisseling gehad met ds. Fransen, aan wie ze gevraagd hebben of hij wilde komen om een gemeente te institueren. We lezen dan ook in dat boekje en ook in de brieven van ds. Fransen, dat het volk begeerde naar samenkomsten te gaan waar ze met hun kinderen onder het gehoor zouden kunnen zitten.

Die mensen waren geen hoogvliegers, maar ze werden laag-bij-degrond gebracht en God hield ze daar. Dan kunnen we ook lezen dat ene Aart van Eck schreef aangaande het vormen van de gemeente: 'Gij weet niet hoe blind en hoe onkundig wij in dezen

zijn, en we weten de weg ook niet hoe we nog als gemeente kunnen samenkomen.'

Maar dan is het toch zo dat oefenaar Roelofsen, (die toen nog oefenaar was, pas later is hij dominee geworden) op 18 juli gekomen is en gepreekt heeft, ik meen op de boerderij 'De grote brand' en na de preek heeft hij dan ook een vergadering belegd waar toen ambtsdragers gekozen zijn. Ds. A. Janse uit Kampen is daarna op 7 augustus 1895 gekomen en hij heeft de gemeente geïnstitueerd en de ambtsbroeders in het ambt bevestigd.

In dezelfde tijd is het ook dat men gesproken heeft om een stuk grond in Barneveld aan te kopen om daarop een kerkje te bouwen. Welnu, terwijl ze bezig waren met de bouw, hebben ze een beroep uitgebracht op ds. Fransen. En ds. Fransen heeft dat beroep aangenomen; wel heeft hij gewacht met zijn intrede te doen totdat het kerkgebouw klaar was.

Ds. Fransen heeft drie jaar in de gemeente van Barneveld gestaan. Als we de geschriften van hem lezen, weten we toch dat het de zuivere leer is geweest die hij gebracht heeft. Hij heeft hier dan een kruisgemeente gesticht en er is een goede grondslag in Barneveld gelegd door ds. Fransen. En als we dan nu nog zijn geschriften lezen, dan zien we hoe zakelijk die man geweest is. Wat heeft hij zich dan ook gesteld tegen de algemene aanbieding van genade, tegen die leraars die ook het geloof gingen aanbieden en ook gingen aandringen. Ds. Fransen is juist ook de dominee geweest die daar tegenin gegaan is, en de grote gevaren ervan heeft gezien.

Nadat hij in 1898 gestorven is, heeft de gemeente van Barneveld een beroep uitgebracht op ds. Janse. En ook datzelfde jaar heeft ds. Janse dat beroep aangenomen. Hij heeft twee periodes hier als leraar gestaan. De eerste periode van 1898 tot 1908, daarna is hij naar Terneuzen gegaan en na twee jaar daar te zijn geweest heeft de gemeente van Barneveld opnieuw ds. Janse beroepen. Hij heeft dat beroep aangenomen, en hij heeft hier als dominee voor de tweede maal gestaan van 1910 tot 1915.

Van ds. Janse is bekend dat hij een leraar des vredes was en ook getracht heeft de vrede in Barneveld te bewaren. Hij heeft ook veel zegen op zijn arbeid mogen zien. Ds. Kersten schrijft ook dat ds. Fransen en ds. Janse veel vrucht op hun arbeid mochten zien. Wat is dat een blijdschap geweest voor die leraars als zij zo werkzaam mochten zijn, dat niet alleen tot versterking van Gods volk, maar ook tot uitbreiding van Zijn koninkrijk.

Welnu, drie jaar nadat ds. Janse naar Tholen was gegaan, heeft de gemeente een beroep uitgebracht op ds. Fraanje. En ds. Fraanje is toen in 1918 gekomen. Hij is tot zijn sterven in 1949 hier gebleven. Eenendertig jaar heeft ds. Fraanje hier gestaan. We weten welke achting hij wegdroeg in de gemeente van Barneveld, maar ook in de andere gemeenten. Want als wij in Chilliwack oudere mensen spreken die uit Barneveld komen, dan spreekt men altijd nog vol achting over ds. Fraanje, die ze gekend hebben.

Een jaar na het overlijden van ds. Fraanje heeft ds. Van de Woestijne een beroep naar Barneveld aangenomen. Hij is hier twintig jaar predikant geweest, van 1950 tot 1970. We hebben deze geliefde leraar ook heel goed mogen kennen en wat de leer betreft, dan is het ook dat we achter hem konden staan. We mogen ook weten, wat hij altijd zo dikwijls in de predicates zei als het openviel: 'Gij hebt mijn rechterhand gevat, Gij zult mij leiden naar Uw raad, en daarna in heerlijkheid opnemen.' Dat mag hij nu weten.

In de periode dat hij hier predikant geweest is, heeft de droevige scheuring plaatsgevonden. We gaan nu niet strijden wie de voortzetting is van de Gereformeerde Gemeente. Het voornaamste is maar dat we samen mogen blijven onder de aloude beproefde waarheid, welke hier altijd mocht gehoord worden, gesproken worden en gelezen worden, die waarheid waar God op het hoogst verheerlijkt wordt en de mens op het diepst vernederd wordt. Vanzelf is het dan ook droevig wat er plaatsgevonden heeft, maar de Heere mocht dan ook het woord dat we nu nog mogen hebben, de aloude beproefde waarheid die altijd door de leraars die hier gestaan hebben gebracht is, willen zegenen aan de harten van jong en oud en van klein en groot.

Zes jaar nadat ds. Van de Woestijne naar Ochten is gegaan, heeft ds. Van Straalen in 1976 het beroep naar Barneveld aangenomen. Hij is hier gebleven tot 1981 en toen heeft hij een beroep aangenomen van de gemeente Paterson. Daar is hij twee jaar geweest en toen is hij in 1983 teruggekomen en hij heeft hier zijn arbeid mogen verrichten tot zijn sterven in 1993. Dan weten we dat ds. Van Straalen zich helemaal gegeven heeft en tot het laatst toe heeft hij zijn krachten gegeven om Gods Woord uit te dragen, ondanks zijn zwakheden in het lichaam. En ik hoop, gemeente, dat gij ook bij die leer mag blijven. Zo dikwijls haalde hij het aan in de predikaties: 'Sion zal door recht verlost worden en haar wederkerende door gerechtigheid' en dat zal ook geen andere weg zijn, want God maakt Zijn volk eerlijk zalig. En dat niet met gemoedelijkheid of wat godsdienst, maar door een rechte weg.

Hebben nu al die leraars geen fouten gehad? Ja, daar gaan we niet over spreken, maar we gaan alleen spreken over wat God in de ziel gedaan heeft en wat God nog aan Zijn kerk zal blijven doen. Maar die waarheid die gebracht is, daar zal het op aankomen: of die straks tegen ons zal getuigen of dat we het door genade mogen weten dat die waarheid geheiligd is aan de harten.

Het houdt wat in dat Barneveld in die honderd jaar dat de gemeente bestaat, 85 jaar een leraar heeft gehad. Hoeveel gemeentes zijn er niet, denk maar aan de gemeente van Uddel, die al zoveel jaar bestaan, misschien al wel 80 jaar en dan nooit een leraar gehad. Hoe heeft de Heere deze gemeente beweldadigd met het schenken van zoveel leraars. Maar thans is de gemeente vakant.

Vele achtenswaardige ambtsdragers hebben ook de gemeente gediend; we gaan vanzelf niet al die namen opnoemen. De Heere heeft deze gemeente beweldadigd. Er is ook heel veel van het volk geweest, van het echte, oude volk van wie we konden horen wat God in de ziel gedaan had. En dat gaat tegenwoordig ontbreken.

Er zijn ook heel wat stormen over de gemeente gegaan, maar als we dan ook nu terugzien als we hier samenkomen met zoveel mensen, dan denken we toch aan de tekstwoorden en mogen we toch ook instemmen met de nakomeling van Asaf, de profeet en opperzang- meester. Want we lezen in de tekst in vers 15: *O God der heirscharen! keer toch weder; aanschouw uit den hemel, en zie, en bezoek dezen wijnstok.*

Het houdt wat in als we terugzien op al die jaren die achter ons liggen. De Heere heeft de gemeente zo beweldadigd, en wat is daarvan nu over gebleven? De gemeente is uitgegroeid tot zo'n grote gemeente en het gebouw is verbouwd en uitgebreid. Maar wat het geestelijk leven betreft, hoe is het dan gesteld? Kunnen we ook niet zeggen met de nakomeling van Asaf als hij spreekt over het volk dat in Babel was: 'O God der Heirscharen! keer toch weder; aanschouw uit den hemel en zie, en bezoek dezen wijnstok.'

Als we de samenhang van de tekst onder ogen zien, dan is het zo dat de dichter even

terugziet hoe de wijnstok vanuit Egypte overgebracht werd naar Kana⁵ⁿ. En dan heeft hij gezegd in vers 9 tot en met 12 dat het volk Israël naar Kanaän is overgebracht: 'Gij hebt een wijnstok uit Egypte overgebracht. Ge hebt de heidenen verdreven, en hebt dezelve geplant, Gij hebt de plaats voor hem bereid, en zijn wortelen doen inwortelen, zodat hij het land vervuld heeft. De bergen zijn met zijn schaduwen bedekt geweest, en zijn ranken waren als cederbomen Gods.' En over die wijnstok gaat het: die wordt overgebracht van Egypte naar Kanaän.

Maar dan is er nog iets opmerkelijks wat deze dichter zegt in de tekstwoorden, want dan lezen we in het eerste gedeelte van vers 16: 'En den stam, dien Uw rechterhand geplant heeft.' Hij spreekt over de wijnstok en de stam. Waarom spreekt Hij nu afzonderlijk van een stam? Wel, dat is een scheut. Een scheut uit zijn wortelen zal vrucht voortbrengen. Daar wordt gewezen op de stam van Juda, die met koninklijke waardigheid bekleed was. Dan is het openbaar dat onze Heere uit Juda gesproken is. De dichter noemt dan ook afzonderlijk de stam Juda: 'En den stam, dien Uw rechterhand geplant heeft.'

Dan kunt ge ook zien dat Christus uit Juda voort zou komen. De dichter heeft daarnaar ook uitgezien. Dan kunt ge toch wel zien dat de dichter kennis had aan Christus. Hij wist dat die stervende Jakob heeft gezegd: Juda! gij zijt het, u zullen uw broeders loven.' Dat heeft hij op zijn sterfbed mogen zeggen. Er staat een getuigenis: een psalm van Asaf. En dat was dan niet die Asaf die door David als opperzangmeester was aangesteld, maar een nakomeling van hem. En hij heeft ook de noodzakelijkheid gevoeld of de Heere de wijnstok en de stam nog wilde bewaren, opdat Christus daaruit voort mocht komen.

Maar nu verkeerden de wijnstok en de stam Juda in groot gevaar. Waarom dan? Wel, het volk was in ballingschap. De wijnstok, Israël, was naar Assyrië gebracht en de stam die Gods rechterhand geplant had, was aan het zuchten in Babel. En dan begrijpt ge wel, als dan de dichter terugziet hoe de Heere de wijnstok uit Egypte overgezet en in Kanan geplant heeft en als dat volk dan nu weggevoerd is naar Babel, zodat er als het ware niets van Israël overbleef, dat het dan leek alsof de beloftenissen nooit meer vervuld zouden kunnen worden. En dan begrijpt ge hoe de dichter gesteld is geweest: hij zag als het ware dat die wijnstok ontworteld was. En dat ook de zwijnen uit het woud het omgewroet hadden, en dat als het ware de wijnstok werd vertrapt en vertreden door de inwoners van het land waar ze nu waren. De wijnstok was dor en droog, zodat er geen leven meer in scheen te zijn. Hoe is dat hier in Barneveld? We hebben zoëven gezegd, dat het een opgebonden zaak is geworden voor Gods volk om tot een gemeente te komen, waar zij met kinderen en kleinkinderen bijeen mochten komen om Gods Woord te horen. We kunnen zeggen dat het een werk van Gods alvermogen is, maar kunnen we ook niet zeggen: 'O God der Heirscharen! keer toch weder; aanschouw uit den hemel en bezoek dezen wijnstok', die als het ware vertreden en verwoest is. Wanneer is de laatste tot God bekeerd? Waar horen we nog van waarachtige bekeringen, van een verloren mens die met God te doen heeft gekregen, en die een verloren mens voor God is geworden? Waar horen we het nog, zoals we zoëven gezegd hebben van die Aart van Eck, die gezegd heeft: 'Dominee, u weet niet hoe blind en onkundig ik ben.' Die mensen die zoveel genade ontvangen hadden, die waren aan de grond gebracht, die waren blind en onkundig en moesten geleid worden. En Hij leidt de blinden door wegen die ze niet geweten hebben. Waar zijn ze gebleven?

Toch is het ook zo, dat de Heere Dezelfde blijft. En dan is het ook niet alleen zo dat de mens weet dat hij verloren is, maar dat hij ook met Gods recht te doen gaat krijgen.

Op rechtsgronden moet hij zalig worden. En nu bedoel ik niet die mensen die klagen over het feit dat het zover weg is, en dat er zoveel godsdienst is, en dan kan men daarmee in het leven blijven en daar kan men dan hele avonden mee vol maken. Maar de dichter heeft geklaagd en heeft Zijn bijzondere gunst benodigd en gezegd: 'O God der heirscharen, keer toch weder; aanschouw uit den hemel en zie en bezoek dezen wijnstok' Tot wie heeft hij de toevlucht genomen? O God der heirscharen. En in deze psalm is die dichter nog vollediger, als we lezen in vers 5 en in vers 20: 'O HEERE, God der heirscharen! hoe lang zult Gij roken tegen het gebed Uws volks?' en in vers 20: 'O HEERE, God der heirscharen! breng ons weder; laat Uw aanschijn lichten, zo zullen wij verlost worden.' Hij heeft de toevlucht mogen nemen tot de HEERE, de onveranderlijke VerbondsJehova, Die naar de onveranderlijkheid van Zijn goddelijke Wezen altijd wijs en machtig is en naar de onveranderlijkheid van Zijn belofte en Zijn Woord het altijd zal vervullen. En dat Hij naar de onveranderlijkheid van Zijn trouw altijd Zijn kerk wil verlossen, en altijd gereed staat om bijstand te geven. Daarom is het dat de dichter als het ware de onveranderlijkheid Gods vasthoudt en zegt: 'O HEERE, God der heirscharen'. Hij spreekt hier niet alleen tot de VerbondsJehova, hij spreekt tot die God, de God der heirscharen, dat wil zeggen: 'Die alle schepselen in hemel en aarde in Zijn hand heeft, en altijd klaar staat om Zijn Kerk te verlossen'. Welnu, dan begrijpt ge als de dichter de wijnstok ziet en die rank die als ware uitgeworteld scheen, dat die dan naar boven gekeken heeft: 'O HEERE, God der heirscharen, keer toch weder' en heeft gevraagd of de Heere zijn toorn wil doen wijken en Zijn trouw wil openbaren.

Gemeente van Barneveld, wat betekent dat 'keer weder'? Wel, we zijn van God afgekeerd. Als u eens even gaat nadenken hoe onze vaders geleefd hebben, een teer godzalig leven hebben geleid; ik weet wel, ze waren zondaren, maar dan ging daar toch heel wat van uit. Ik heb het zondag nog gezegd: 'We hebben ze van Gods volk gekend, die niets zeiden en veel spraken. En nu zijn er veel mensen die veel spreken en niets zeggen.' We hebben ouderlingen gekend die tijdens bestuursvergaderingen niets zeiden, en we waren altijd blij als die mensen erbij zaten. En met hun eenvoud hebben ze de gemeente gesticht, daar ging wat van uit. 'O Heere, keer toch weder.' Als we zien op de wereldgelijkvormigheid, die ook in de gemeente komt. Als we zien op de haardracht en de kledij. Maar nu blijf ik niet alleen steken in uitwendigheden als haardracht en kledij. Er kan ook heel wat in het verborgen plaatsvinden. Er heerst zoveel leed en moeite in de gezinnen en het is niet voor niets dat we vaak tegen de doopouders zeggen: 'We hopen dat er liefde mag heersen in de gezinnen.' Want als die liefde niet gevonden wordt, dan kunt gij wel denken wat voor moeilijkheden er uit voort kunnen vloeien.

Welnu, zo is dan ook als we het gaan vergelijken met honderd jaar terug, dat we toch moeten zeggen: 'O HEERE, God der heirscharen, keer toch weder, keer weder met ontferming, keer weder, opdat ook de Heere Zijn koninkrijk onder ons hier ter plaatse wilde uitbreiden.' Dat Hij wilde werken onder jong en oud, klein en groot. 'Keer weder.' Waar zijn de zuchters en de zuchtsters in ons midden, die werkelijk met ons instemmen: 'Keer weder, Heere; hoe lange?' Doe Uw aanschijn lichten, dan zullen wij verlost worden. 'Keer weder, opdat Uw Kerk zich in U verblijden mag, opdat Uw Kerk vertroost mag worden.' Keer weder. Daar is niets ellendiger voor Gods volk, dan dat de Heere Zich terughoudt, dat Hij Zich als het ware niet wil openbaren.

Ik heb vorige week nog van een van Gods knechten een uitdrukking gelezen dat het een heilige kunst is God lief te achten als God Zich als een vijand openbaart. En zo zien we het ook hier bij de dichter, dat de Heere als het ware de wijnstok vanwege de

zonde van het volk had ontworteld. Het was een dorre woestijn gelijk geworden, en in plaats dat de dichter nu God de rug toekeert, vraagt hij: 'Keer weder, Heere.' En hij wordt schuldenaar voor God en hij kan zonder God niet leven: 'Keer weder Heere', en wat gaat hij dan vragen?

Wel, hij zegt dan verder: 'Aanschouw uit den hemel'. Ziet u dat deze man van alles was afgebracht! Niemand op aarde kon hem helpen en daar brengt de Heere nu al Zijn volk, op dat plaatsje: aanschouw uit den hemel, dat wil zeggen dat God daarover uit de hoge hemel in gunst wil neerzien. Maar het geeft nog meer te kennen. Die man was op aarde en hij voelde zo de grote afstand tussen God en zijn ziel, dat hij heeft uitgeroepen: 'Aanschouw uit den hemel,' en daar moet het ook een keer komen. Wat dan? Wel, we zijn ook als het ware in het paradijs geplant geweest als een wijnstok die vruchten kon voortbrengen tot Gods eer. Maar u weet wat er geschied is, we hebben gegeten van de boom waarvan God gezegd heeft: 'Gij zult daarvan niet eten,' en we hebben als het ware de wortels doorgesneden, zodat er geen gemeenschap meer met God is. Kinderen, we zijn zonder God in de wereld, we zijn uit het paradijs gedreven, zodat we nu moeten zeggen: 'Waarom hebt gij zijn muren doorgebroken, zodat allen, die den weg voorbijgaan, hem plukken? Het zwijn uit het woud heeft hem uitgewroet, en het wild des velds heeft hem afgeweid.'

En nu verkeren we allen van nature in ballingschap gelijk het volk Israël in ballingschap was. En zolang er geen ontdekkend genadelicht in onze ziel gaat schijnen, kunnen we het daar in ballingschap, in de wereld of in de godsdienst wel uithouden. Maar als er ook genade in de ziel verheerlijkt wordt als vrucht van het eenzijdige Godswerk naar Zijn vrijmachtig welbehagen, dan gaan we ook de grote afstand zien tussen God en de ziel. 'Aanschouw uit den hemel.' O, dan moeten we leren dat het hier nooit meer op aarde te vinden is: 'Ik wou vluchten maar ik kon nergens heen,' En dat de Heere ook nooit naar zo'n zondaar kon omzien, want dat wordt een Adamiet. Een Adamiet moest gaan inleven: het aardrijk is om uwentwil vervloekt, doornen en distels zal het voortbrengen, de toorn Gods rust op ons. Deze dichter mocht het inleven, gemeente, en toch kon hij zonder God niet leven en we horen hem uitroepen: 'Aanschouw uit den hemel en zie.' God ziet alle dingen, maar de dichter vroeg nu om de bewijzen daarvan 'en zie.' Nee, niet in die zin van 'en zie van ver met gramschap aan', maar: 'en zie in gunst op ons van boven neder.' Opdat de dichter wist dat hij alleen maar in gunst op de ziel neer kan zien, als de ziel aangezien mocht worden in Christus.

En dan gaat hij wat zeggen, dan gaat hij nog meer zeggen: 'en bezoek dezen wijnstok.' Als er gesproken wordt over bezoeken, dan is er tweërlei bezoek. Betekent het bezoeken dat Hij Zijn woord wil vervullen, Zijn kerk wil versterken, of het bezoeken, dat wil zeggen: Zijn gerichten en straffen uitvoeren? We lezen ook in de wet des Heeren: 'Die de misdaad der vaderen bezoekt aan de kinderen, aan het derde en vierde lid dergenen die U haten.'

We hebben samen opgezongen: 'Die ver van U de weelde zoekt,' en ook: 'Dat Hij zal bezoeken met de roê en bitt're tegenheên.'

Die bezoeking, daar vraagt de dichter niet om, maar hij vraagt om een ander bezoek. Want als hij gezegd heeft dat Hij ze bezoeken zal met 'de roê en bitt're tegenheên', dan heeft Hij ook daaraan toegevoegd: 'Maar Mijn goedertierenheid zal Ik van u niet wegnemen en in Mijn getrouwheid niet feilen, noch feilen in Mijn trouw, noch Mijn verbond ooit schenden.' En die bezoeking, dat wil zeggen: 'beproeving, kastijding.' Hij kastijdt Zijn kerk, en Hij kastijdt ook deze dichter. Opdat de dichter ook naar God de toevlucht gaat nemen en hij gaat vragen: 'Bezoek dezen wijnstok.'

We lezen in het boek Ruth dat Naomi was weggegaan met haar man en kinderen. Zij waren gestorven en dan staat er in het 6e vers van het eerste hoofdstuk dat zij gehoord had 'dat de HEERE Zijn volk bezocht had, gevende hun brood.' Welnu, daar vraagt de dichter hier dan ook om, om de bezoeking in Zijn gunst, hij vraagt dan ook of de Heere hem in Zijn gunst wil aanschouwen, die wijnstok die Hijzelf geplant heeft. En dat opdat hij die wijnstok wil terugbrengen.

Want dan lezen we in vers 4: 'O God! breng ons weder en laat Uw aangezicht lichten; zo zullen wij verlost worden.' En in vers 8: 'O God der heirscharen! breng ons weder; en laat Uw aanschijn lichten, zo zullen wij verlost worden.' En vers 20: 'O HEERE, God der heirscharen! breng ons weder; laat Uw aanschijn lichten, zo zullen wij verlost worden.' Dat wil zeggen: die man zei nog steeds hetzelfde, die zei steeds maar: 'Breng ons weder.' Ja, maar het gaat Gods volk ook om de gemeenschap met God: 'breng ons weder.'

En men kan wel weten wat God in het verleden gedaan heeft en de dichter wist het ook wel dat die wijnstok vanuit Egypte overgebracht was in Kana5n. Maar ook dat die wijnstok overgeplant en verwoest was en ook was een gedeelte ervan naar Babel gebracht. Maar ze moesten wederkeren in Gods gemeenschap, dat men in de tempel ook mocht zien wat was afgebeeld en dat wees op Christus en dat misten ze. En zo is het ook met een ziel die door God bearbeid wordt, die gaat niet alleen gevoelen dat hij Adamiet is, en dat God van Zijn recht niet kan afstaan, maar dat hij buiten Zijn gemeenschap staat. 'Keer weder.' O die blijken van Zijn gunst zijn nodig. 'Uw goedertierenheid is mij beter dan het leven. Keer weder.' En Gods volk zal het dan dikwijls zeggen hoor, in herhaling treden, maar Christus heeft het ook gedaan. Christus heeft tot driemaal toe hetzelfde gebedje gebeden: Vader, indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker van Mij voorbijgaan, doch niet gelijkerwijs Ik wil, maar gelijk Gij wilt.'

En nu gaat Gods volk vanwege de innerlijke begeerte naar de gemeenschap Gods gedurig vragen, herhaaldelijk vragen: 'Keer toch weder.' Daarin komt tot uitdrukking, dat ze met de gunst en de gemeenschap van God te doen gaan krijgen. De droefheid naar God drijft de ziel naar God uit en kan zonder God niet leven: 'Keer toch weder.' Om hersteld te mogen worden in de staat waarin ze geweest zijn, en om in een verzoende betrekking met God te mogen komen, in de gemeenschap met de Drie-enige God, dat er niets meer tussen God en de ziel ligt: 'Keer toch weder; en aanschouw dezen wijnstok.' En mocht er ook zo nog gebed zijn voor de gemeente van Barneveld: 'O God der heirscharen! keer toch weder; en aanschouw uit den hemel, en zie, en bezoek dezen wijnstok.' Deze man had de bijzondere gunst des Heeren nodig. En dat bezoeken betekent ook: verkwik deze wijnstok; het betekent ook: bescherm deze wijnstok, wees als een vurige muur rondom deze wijnstok.

Dit bezoeken betekent ook: versterk deze wijnstok, opdat ook de wijnstok weer bevochtigd mag worden. En dat hij vruchten voort mag brengen. Zo heeft deze man de bijzondere gunst des Heeren benodigd. Daar mogen we toch ook wel bij stil staan, als we gedenken dat de gemeente honderd jaar geleden is geïnstitueerd.

Maar nu zullen we in de tweede plaats even stilstaan bij het pleiten op Zijn eeuwige verbondstrouw. Want daar staat: ***En den stam, dien Uw rechterhand geplant heeft, en dat om den Zoon, Dien Gij U gesterkt hebt.***

Wat is de pleitgrond? Wel, dat we strijden moeten dat we de wettige voortzetting zijn van de Gereformeerde Gemeenten? Dat er zoveel dominees geweest zijn? Dat er ook zoveel van Gods volk geweest is? Is dat de pleitgrond? Nee, dat heeft die man niet gezegd, hoor! Dat is strijden en discussiëren; nee, die man heeft anders gepleit. Hij

heeft God op een andere pleitgrond gewezen en gezegd: 'En den stam, dien Uw rechterhand geplant heeft, en dat om den Zoon, Dien Gij U gesterkt hebt.' God had die wijnstok en die stam geplant en daar heeft hij op gewezen.

Waar heeft hij op gepleit? Wel, als die man daar aan het bidden is met opgeheven handen en zijn ogen naar den hemel geslagen heeft: 'O HEERE, God der heirscharen! keer toch weder; aanschouw uit den hemel, en zie, en bezoek dezen wijnstok.' En toen ging hij pleiten op Gods welbehagen. Hij pleitte op het welbehagen waar gesproken wordt over een wijnstok. En wat heeft Christus gezegd in Johannes 15: 'Ik ben de ware wijnstok, en Mijn Vader is de Landman.' Daar kunnen we zien dat de dichter daarvan geen vreemdeling was. Christus is door de Vader Zelf geplant: 'Ik ben de ware wijnstok en Mijn Vader is de Landman.'

En nu mocht de dichter weten dat de wortels van die wijnstok in de eeuwigheid lagen, en nu heeft hij daarop gepleit en gezegd: 'en den stam, dien Uw rechterhand geplant heeft,' Gij hebt het Zelf gedaan, Heere, en zo gepleit op het welbehagen. En dan zonder God niet te kunnen leven. Maar de dichter zegt ook: 'Gij kunt nooit uw wijnstok overgeven aan het wild gedierte dat geheel verwoest zal worden; U heeft hem Zelf met Uw rechterhand geplant.'

En dat het ook zo mag zijn dat het een aangebonden zaak is voor Gods volk dat de Heere ook deze gemeente Zelf geïnstitueerd heeft en dat er ook zulken nog mogen zijn in ons midden die dan ook mogen zeggen: 'En den stam, dien Uw rechterhand geplant heeft.' 'Uw rechterhand,' dat wijst alleen op het eeuwige soevereine welbehagen. En als een mens daarin wegzinkt, dan is er alleen maar verwondering.

Gemeente, dan kan God ook zo'n zondaar die van alle anderen pleitgronden moet afzien, niet laten staan. En dan wil ik op het welbehagen des Heeren wijzen, zoals dat welbehagen door de hand des Middelaars een gelukkige voortgang vindt. Maar tegelijkertijd heeft de dichter ook gewezen op de verdienende oorzaak, want dan wordt er gezegd: 'En dat om den Zoon, Dien Gij U gesterkt hebt!' En dan zegt hij in vers 18 ook: 'Uw hand zij over den Man Uwer rechterhand, over des mensen Zoon, Dien Gij U gesterkt hebt.' Dat wil zeggen: Die Gij grotelijks hebt willen verheerlijken. Maar mocht de dichter daar ook kennis aan hebben, gemeente? Deze dichter had kennis aan Christus in de staat van Zijn vernedering en in de staat van Zijn verhoging: 'dien Gij u gesterkt hebt', verheerlijkt hebt, de eer hebt gegeven. Dus daar beroemt als het ware de dichter zich op, dat Christus ook als de Gezalfde des Vaders gekomen is om de zaligheid te verwerven. Maar dat door een diepe weg van lijden en van sterven. Daar wordt gesproken over een wijnstok, nietwaar? Wel, Hij heeft Zelf gezegd: 'Ik heb de pers alleen getreden en daar was niemand van de volkeren met Mij'. Daarom zal de Kerk ook zeggen: 'Waarom zijt Gij rood aan Uw gewaad, als van een, die in de wijnpers treedt? Ik heb de pers alleen getreden.' En daar heeft die man op gepleit: 'En dat om den Zoon, Dien Gij U gesterkt hebt.' Want Hij is niet in de dood gebleven, maar Hij is opgestaan uit de doden, en Hij is opgevaren ten hemel en Hij heeft dan ook gezegd dat Hij ze allen tot Zich zal trekken.

Calvijn legt het zo uit: 'En de Man Uwer rechterhand en dat om den Zoon, Dien Gij U gesterkt hebt.' Dus die wijst er op dat die stam op Christus wijst, dat dit de Man is die door God gesterkt is, die aan de rechterhand des Vaders zit en dat 'om den Zoon, Dien Gij U gesterkt hebt.' En in vers 18: 'over den Man Uwer rechterhand.'

De dichter heeft ook kennis gehad aan de staat van Zijn verhoging, dat Hij zou zitten aan de rechterhand des Vaders en zo pleit hij op die Middelaar, Die door God gesterkt is. Dat wil zeggen: Die verheerlijkt is geworden als die verheerlijkte Middelaar. Daar kom ik nog even op terug.

'Bezoek deze wijnstok.' Hoe zal de Heere dan deze wijnstok behandelen als Hij de

wijnstok komt bezoeken? Wel, houd even dat voorbeeld vast van die wijnstok. We lezen in Johannes 15 dat de Heere die wijnstok zal besnoeien met een snoeimes. 'Ik ben de wijnstok en gij de ranken; die in Mij blijft en Ik in hem, die draagt veel vrucht, want zonder Mij kunt gij niets doen.' En dan komt die Landman en die neemt een snoeimes mee. Als Hij de gemeente van Barneveld gaat bezoeken en die dode ranken gaat afsnijden, als Hij gaat reinigen, wat blijft er dan toch van een mens over? Op welke wijze bezoekt Hij dan ook de gemeente of ons persoonlijk?

Wel, dan gebruikt Hij Zijn heilige wet, en deze snijdt en kerft net zolang tot de mens dood aan Christus voeten valt. 'En bezoek dezen wijnstok,' Dat is ook onze innerlijke begeerte, dat de Heere ook zo de gemeente van Barneveld wil bezoeken met het snoeimes van Gods wet. Want, wees maar eerlijk, als we dit vragen: wanneer hebben we nog van de laatste bekeringen gehoord? Indien er nu alleen maar bladeren zijn, dan ontbreken de vruchten. Daarom zegt de Heere ook: 'Ik ben de ware Wijnstok en Mijn Vader is de Landman, maar wie in Mij niet is en geen vruchten voortbrengt, die wordt uitgehouwen en in het vuur geworpen'.

Begrijpt ge dan ook de begeerte 'Bezoek dezen wijnstok?' En de dichter zegt er dan tegelijkertijd bij 'en den stam, dien Uw rechterhand geplant heeft en dat om den Zoon, Dien Gij U gesterkt hebt'. Dat de raad der kerk nog eens andere bezoeken mag afleggen, dan dat zij dikwijls hebben te doen. Wat bedoel ik daarmee?

Als de Heere zo met Zijn lieve Geest de gemeente van Barneveld gaat bezoeken om deze wijnstok, dan zal het ook niet zonder vrucht blijven. En dat het dan zo mocht zijn dat Gods ware volk dan mag zeggen zoals Zijn bruid het heeft gezegd: 'Kom, mijn Liefste! laat ons uitgaan in het veld, laat ons vernachten op de dorpen. Laat ons vroeg ons opmaken naar de wijnbergen, laat ons zien, of de wijnstok bloeit, de jonge druifjes zich opendoen, de granaatappelbomen uitbotten; daar zal ik U mijn uitnemende liefde geven.' Dat ook hier ter plaatse nog onderzocht mag worden of God iemand bezocht heeft, of de jonge druifjes zich mogen opendoen, en dat in de gemeenschap met de Koning der Kerk.

Wat een blijdschap, als dat gevonden mag worden, als men de zuivere kenmerken gewaar mag worden en de taal des harten mag horen. Deze ontvangt zondaars en eet met hen en daar komt alles tegenop. Als God gaat werken, dan komt de vijandschap openbaar. Doch de bruid heeft tegen haar Liefste gezegd 'Kom, mijn liefste, en laat ons zien of die druifjes zich opendoen.' O, wat heeft die bruid dan ook gemeenschap gehad met haar Liefste, maar ook uitgezien dat Zijn Koninkrijk mocht komen en uitgebreid worden.

En toch, we kunnen vanzelf niet te lang zijn, maar het bezoeken van de wijnstok en het pleiten op Gods welbehagen in Christus geeft ook te kennen dat Gods volk een nader bezoek moet krijgen. De ouden zeiden altijd: 'De laatste Godsontmoeting is de beste verzekering'. In het Engels staat er: 'Het laatste bezoek is de beste verzekering.' Als God overkomt, is dat de beste verzekering, ook al leeft men dan nog zo in het duister en is men nog zo ellendig.

Ik heb in Opheusden nog gezegd, dat ik zondagmiddag echt moedeloos was en dat ik moe was. Ik zat in mijn studeerkamer en mijn ogen werden naar de tekst boven de deur getrokken. Daar staat in het Engels: 'Thy word is Truth.' Uw Woord is de waarheid, en dat kwam mij zo voor dat God de Getrouwe zal blijven: 'Ik zal nooit herroepen hetgeen Ik eenmaal heb gesproken.' Nader onderwijs hebben we nodig, volk, opdat men bezocht wordt, dat wil zeggen: dat ge gekastijd wordt, en dat de hapers bloot gelegd worden, dat ge een buitenstaander en een tollenaar gaat worden en blijven. Want rijken heeft Hij ledig weggezonden, maar hongerigen heeft Hij met

goederen vervuld.

Welnu, het bezoeken van de wijnstok is nodig om bewaring, bescherming en bevochtiging. Begrijpt ge ook waarom de dichter dan zegt: 'En den stam, dien Uw rechterhand geplant heeft, en dat om den Zoon, Dien Gij U gesterkt hebt.' Daarom zijn die bezoeken zo nodig, het bezoeken van de Allerhoogste. Opdat Zijn kerk hier een vreemdeling op aarde gaat worden en het leven niet kan vinden hier op aarde, en ook bij ogenblikken gaat vragen: 'Keer toch weder.' Dat er ogenblikken zijn dat de kerk verlangens krijgt om overgeplant te mogen worden in een ander Vaderland. Welnu, als de scheuten van Gods wanstok, de vruchtdragende ranken, uitgediend zijn, dan neemt God ze op in Zijn heerlijkheid en mogen ze eeuwig bloeien. Dan zullen ze zeggen: 'Maar eeuwig bloeit de gloriekroon, op het hoofd van Davids groten Zoon.'

Welnu, zo heeft de Heere de gemeente gesticht, geïnstitueerd. En nog mogen we het Woord horen. Waarom? Hijzelf heeft daar Zijn woonplaats gesticht, om aldaar te wonen. Om dan nog even met de dichter in te stemmen met psalm 68 het 8e vers:

*Dat Bazans hemelhoge berg
Met al zijn heuv' len Sion terg'
En wane t' overtreffen;
Wat springt gij, bergen, trots omhoog?
Wat wilt g'u, in der volk'ren oog,
Bij Sions berg verheffen?
God zelf heeft dezen berg begeerd
Ter woning, om, aldaar geëerd,
Zijn heerlijkheid te tonen;
De Heer', Die hem verkozen heeft,
Die trouwe houdt en eeuwig leeft,
Zal hier ook eeuwig wonen.*

Toepassing

Geliefden, die wijnstok mag er nog staan, maar hij staat er wel als een hutje in de wijngaard en als een nachthutje in de komkommerhof. Mag ik eens vragen of er één in ons midden is die naar Gods huis gegaan is met deze bede of met een andere bede, maar toch met een bede zoals we het gehoord hebben: 'O God der heirscharen! keer toch weder.' De Heere is zo ver weg. 'Aanschouw uit den hemel, en zie, en bezoek dezen wijnstok.'

Als de Heere Zich niet zou openbaren, zou Gods ware volk omkomen. Denkt u dan, als we over 'bezoeken' gesproken hebben, dat men het kerkbezoek kan nalaten? De Heere heeft het nog gegeven dat we op mogen komen. We hebben een kostelijke ziel te verliezen en we kunnen onder dat Woord getrokken worden. Waarderen we nog dat de wijnstok er staat? Wat zal het zijn als het straks zal zijn: '1 louw hem uit, waarom beslaat hij onnuttelijk de aarde?'

De bijl is alrede aan de wortel der bomen. De oordelen zijn over de wereld, dat kunnen we ook zien in wat er in Servië en Kroatië gebeurd. Dat is maar een paar uurtjes hier vandaan, hoor! Voordat we het weten, kan het oorlogsgeweld ook hier komen. Het volk was naar Babel gevoerd om der zonden wil, en toch waren er nog in Babel die zuchtten, ja die met Gods eer te doen kregen. O God, die stam 'dien Uw rechterhand geplant heeft, en dat om den Zoon, Dien Gij U gesterkt hebt.' Ik hoop dat er maar zulke zuchtters en zuchtsters in Barneveld mogen zijn. Dan wordt ook de nood voor elkander gevoeld, ook voor de ambtsdragers. Ik denk dat als u gevoelt dat God ver weg is om de zonden wil, dan begrijpt u ook dat die dichter niet zei 'keer weder' alsof God was weggeweken, zondermeer, maar dan vroeg hij: 'keer weder, Heere,' en

als hij dan in deze psalm drie keer zegt: 'O God der heirscharen! breng ons weder,' dan was dat duidelijk een opgebonden zaak.

Gemeente, wat was een opgebonden zaak voor deze zanger?

Die man had gekropen om een blijkje van Zijn lieve gunst, en hij heeft God vastgehouden en gezegd: 'maar Heere, het gaat om Uw eigen eer.' Gij hebt Uw wijnstok geplant, en wat zullen de heidenen zeggen? Is dat nu die God, is dat de planter van die wijnstok? Hij plant die wijnstok en rukt hem uit, en Hij heeft hem goed vastgehouden.

En is het niet gebeurd? De Heere heeft Zijn Woord vervuld, want Christus is uit Juda voortgesproten. Christus is als de wijnstok door de Vader op de wereld geplant. Hij heeft moeten lijden, moest uitgeworteld worden en Hij moest buiten de legerplaats gebracht worden. Hij moest uitroepen: 'Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?' Het houdt wat in, als Hij gezegd heeft: 'Dat die dode ranken in het vuur geworpen worden,' maar de toorn Gods kwam op Hem. Christus moest ondervinden dat God een verterend vuur is en een eeuwige gloed. Daarom moest Christus de dood ingaan, opdat ook Zijn kerk vruchten uit Hem zou voortbrengen; 'uit u in der eeuwigheid geen vrucht meer, maar uw vrucht wordt in Mij gevonden.'

O volk, die bezoeken zijn nodig:

*'Dan zal Ik hen, die dwaas of wreev'lig overtreên,
Bezoeken met de roê en bitt're tegenheên.'*

God duldt geen enkele zonde, en de Heere stapt nergens overheen. Wat is het dan toch nodig, een afhankelijk leven te leiden, en zo met de dichter te roepen om ontferming, om de bijzondere gunst des hemels. Zal God dan achterblijven? Want er staat: 'En dat om den Zoon, Dien Gij U gesterkt hebt.' Versterk hetgeen Gij hebt gewrocht, o Heere, versterk dat.'

Daarom, mocht de Heere zo nog de gemeente van Barneveld gedenken en Hij mocht nog werken onder de kinderen, de jeugd der gemeente. De wijnstok staat er nog. Onderzoek ook hoe de Heere de wijnstok hier geplant heeft. Er zijn ook boekjes over de voorgeschiedenis van de gemeente van Barneveld. Onderzoek ze en lees daar ook in van die oudjes die aan de Heere gevraagd hebben hoe ze handelen moesten, en dan nog zeggen: 'U weet het niet hoe blind en onkundig ik ben in dezen,' zoals die man tegen ds. Fransen zei. En al die leraars hebben het zuivere woord uitgedragen; ze hebben de bazuin aan de mond gezet, en het woord is gehoord en dat woord komt dan toch een keer terug. Want we kunnen preken opnemen, en dan kunnen die preken van leraars die overleden zijn, nog gehoord worden. Onthoud dan, dat alle preken toch een keer terugkomen. Ook het gebedje van deze man om de bijzondere gunst des Heeren. Gaat het ons om de gunst des Heeren, gemeente?

Gevoelt ge dat we ook geplant zijn in het paradijs, kinderen? We hebben daar gestaan als het pronkjuweel der schepping, door God geplant, versierd met het deugdenbeeld, maar we hebben ons zelf ontworteld. We zijn buiten het paradijs gebracht, we verkeren in ballingschap en het ergste is dat we het niet gevoelen. We weten niet dat we zijn arm, blind, ellendig, jammerlijk en naakt. Maar zodra onze ogen geopend gaan worden, zien we dat we buiten God staan, in ballingschap verkeren en dat we ontworteld zijn en dat om eigen schuld, vrij- en moedwillig. En dan zal een mens nooit rust krijgen, want dan krijgt hij met het snoeimes te doen. Er zit nog veel te veel goeds aan. Alles moet afgesneden worden, om zo als een naakte zondaar voor God te

staan. En tegen deze waarheid komt alles op, het gaat om het levende kind, hoor. Het gaat om het levende kind. Men zal dan weten op rechtsgronden gezaligd te worden, 'en dat om den Zoon, Dien Gij U gesterkt hebt.' Al uit Hem en niets uit ons, zo reist de Kerk naar de eeuwige gelukzaligheid. En daar mag men dan ook de Wijnstok aanschouwen, Die in de eeuwigheid daartoe gesteld is. In de tijd is Hij als het ware uitgeworteld, maar door de Vader gesterkt en verheerlijkt. Welnu, om nu veel vruchten te dragen, volk, zult ge steeds het snoeimes moeten krijgen.

Maar nu wat anders, om nu zelf het snoeimes te vragen, om rechte handen af te kappen, en rechte ogen uit te trekken. Heere, is het nodig, dat U dan zo'n weg met me inslaat? Ja, dan zullen ze met de dichter mogen zeggen: 'Want eer ik verdrukt ben, dwaalde ik.' Pijnlijke wegen slaat de Heere met Zijn kerk in, opdat ze vruchten gaan dragen in Hem. Hoe meer afgesneden, hoe meer gesnoeid, hoe meer vruchten de boom voortbrengt. Als de Heere gaat snoeien, dan blijft er niets over, alleen maar dorre takken, waar geen vrucht aan zit. Maar uw vrucht is uit Mij gevonden, en dat om den Zoon, Dien Gij U gesterkt hebt.

Welnu, we zagen het bidden om Zijn bijzondere gunst en het pleiten op Zijn verbondstrouw. Maar God zal Zijn waarheid nimmer krenken, maar eeuwig Zijn verbond gedenken. De Heere zegene het woord aan de harten van jong en oud, klein en groot. Hij geve nog werkzaamheden ook in de harten van Zijn volk, en bezoeke deze wijnstok hier ter plaatse en de huisgezinnen. Een bezoekje van Boven is meerder waard dan al de schatten van deze wereld. Hoe groot is het één oogopslag, één blik van Hem, Zijn aangezicht te mogen aanschouwen. Uw aangezicht tot Mij in gunst gewend, geeft mij in het kort verzadiging van vreugde. Zo'n bezoek, dat verzadigt de ledige schatkamers, doet zich in God verheugen, en dan zal men gelovig uitroepen: 'Gij zijt veel schoner dan de mensenkinderen.' Amen.

*Dat vreed' en aangename rust
En milde zegen u verblij' ;
Dat welvaart in uw vesting zij,
In uw paleizen vreugd' en lust.
Om vriend en broedren spreek ik nu:
'De vrede zij en blijv' in u;
Nooit moet haar nijd of twist verkloeken.
Om 's HEEREN huis, in u gebouwd,
Waar onze God Zijn woning houdt,
Zal ik het goede voor u zoeken.'*

Slotzang psalm 122:3

INHOUD

Een woord ter gedachtenis

Honderd jaar Gereformeerde Gemeente te Barneveld

Instituëring 1895

Ds. Elias Fransen 1895-1898

Ds. Adriaan Janse 1898-1915

Ds. Jozias Fraanje 1918-1949

Ds. Christiaan van de Woestijne 1950-1970

Vakante periode 1970-1975

Ds. Arie van Straalen 1976-1992

Het gebed om herstel van de kerke Gods bij de herdenking van het honderdjarige bestaan

Literatuur

Voor verdere gegevens over de geschiedenis van de gemeente kan verwezen worden naar:

A. Ros, Kleine kerkgeschiedenis van de West-Veluwe. Voorgeschiedenis, wording en beginjaren van de Gereformeerde Gemeente te Barneveld. Houten, 1985.

Ds. Elias Fransen, Brieven aan Veluwse vrienden. Uitgegeven met historische aantekeningen en een biografische inleiding door drs. A. Ros. Barneveld, 1993.

Ter gedachtenis. Uit het leven en werk van ds. J. Fraanje. Utrecht, 1979. 'Ds. Christiaan van de Woestijne'. In: Kerkelijk jaarboekje 1989. Veenendaal, 1989.

'In memoriam ds. A. van Straalen'. In: Kerkelijk jaarboekje 1993. Veenendaal, 1993.

Met dank aan de personen die bereid waren een of meer foto's uit hun bezit af te staan.

BIJLAGE A

ONBEKENDE BRIEF VAN H. ROELOFSEN

Lunteren, 16 februari 1876.

Geachte vriend en vriendin,

Ik heb het aanzoek van u gehad om enige letteren te schrijven waaraan ik ook wens te voldoen, doch bedenk dit, als wanneer ik zal spreken, bidden of schrijven, ik de voorlichtende genade des Heiligen Geestes nodig heb. Maar mocht dit mij meer een onmisbare zaak wezen om vooraf die weldaad van God te begeren in de Naam van Jezus Christus, opdat mijn schrijven meer en meer strekken mocht tot ere Gods en tot stichting mijner mede tijd- en natuurgelovigen.

In ik zal dan die toestand beschrijven die ik voor weinige dagen heb mogen ondervinden en die toestand was betrekkelijk hoe dat ik ingeleid werd in het vrije van Gods ontfermende zondaars liefde. En daarenboven kreeg ik een gezicht van Jezus Kerk hier op aarde en daarbij werd ik hartelijke droefheid en grievende smart gewaar over het diep verval in ware Godsvrucht en onderlinge liefde. Ik zal nu dan trapsgewijze voortgang hoe dat ik in en doorgeleid werd door de werking des Heiligen Geestes.

Eer dat ik die zalige toestand aan mijn ziel ondervond, verkeerde ik als het ware in moedeloosheid en miste zo geheel en al de nabijheid des Heeren. Ik zat toen op een zekere tijd te lezen met een toegesloten ziel en zag nergens een gedaante of heerlijkheid in. Maar onder dat lezen gevoelde ik op het onverwachts een zalige wending in mijn gemoed. Ik ging zo spoedig mogelijk was, naar het verborgen en buigde mijn knieën voor den Heere en mocht toen mijn noden en behoeften en alle bezwaren den Heere hartelijk voordragen en kreeg toen met dat alles een vrije en geopende toegang tot Gods genadetroon. En ziet toen werd ik ingeleid in de heilgeheimen des Heeren en kreeg weer door het geloof te zien, hoe dat in het aangebrachte zoenoffer van Jezus Christus de enige en genoegzame grond mijner zaligheid lag. Hij die de gestaltenis ener dienstknechten aannam, gehoorzaam werd tot den dood, ja tot de dood des kruises. Hij die volkomen de gehele wet had voldaan, de straf had gedragen en een eeuwige gerechtigheid aangebracht. En dat geloofde ik niet alleen voor anderen maar ook personeel voor mezelf. En dat alles had nu de Heere Jezus uit enkele liefde voor mij, snode en afschuwelijke zondaar op en aangebracht. O wonder van genade. Deze was nu die Persoon die mij liefgehad, ja deze had mij reeds lief met een eeuwige liefde en daarom getrokken met goedertierenheid.

O, ik riep uit met de bruid in het Hooglied: *Zijn gehemelte is enkel zoetigheid en al wat aan Hem is, is gans begeerlijk. Ja zulk een is mijn Liefste, ja zulk een is mijn Vriend, gij dochters van Jeruzalem.* Ik was toen weer geheel en al ontbloot in mijzelf de met afzien van eigen gerechtigheid en kreeg toen weer door het geloof te zien hetwelk in mijn hart gewrocht werd door de Heilige Geest, hoe dat God de Vader om Zijns lieven Zoons wil uit louter genade mij vergeving van zonden, gerechtigheid en een eeuwige zaligheid geschonken had. Ik mocht toen mijzelf bij vernieuwing weer zo geheel en al onbedwongen aan Jezus overgeven als Zijn eigendom, als een die niets heeft in zichzelf en nochtans alles in Hem bezittende. O, deze taalvloeiende van mijn hart en lippen met een Thomas: *mijn Heere en mijn God.* O, ik had wel in de diepste eerbied voor Hem neer willen vallen om mij als onder het stof te verbergen over het onbeschrijfelijke geluk dat mij onwaardige was te beurt gevallen.

En ziet, zo ondervond ik nog weer de neerbuigende liefde Gods aan mijn ziel, ja eer ik het wist zette Hij mijn ziel op de wagens van Zijn zeer gewillig volk. Ik moest vanwege de vreugde en blijdschap die ik gevoelde uitroepen: *Ik ben zeer vrolijk in den Heere en mijn geest verheugt zich in God mijn Zaligmaker want Hij heeft mij bekleed met de klederen des heils en de mantel der gerechtigheid heeft Hij mij omgedaan.*

Ja, ik had Hem bij vernieuwing nog weer gevonden Die mijn ziel liefheeft. Ja met volle bewustheid in geloof en liefde mocht ik betuigen dat Gods Geest met mijn geest getuigde, dat

ik een kind Gods ben. O, ik lag verslonden in de liefde Gods die daar is in Christus Jezus. Ja het was een liefde die vele wateren niet konden uitblussen; ze was nog sterker dan de dood en harder dan het graf. O, wat was het mij een wonder dat de Heere mij zo had bewelddadigd in de Geliefden had en uitverkoren in Hem van voor de grondlegging der wereld. O, die weldaad is mij geschonken uit vrije en ongehoudene liefde. Want er werd in mij geen een goede goeddadigheid, voorgezien geloof, of goede werken gevonden, waarom de Heere het kon doen. *Maar nu worden ze om niet gerechtvaardigd uit Zijne genade, door de verlossing die daar is in Christus Jezus onzen Heere.* O mij dacht, als al de haren mijns hoofds tongen waren, ze zouden alle des Heeren lof vermelden. Maar o, de eeuwigheid zal ik er toen nodig hebben, om God Drie-enig te loven en te prijzen voor Zijn verlossende liefde aan mij dood- en doemwaardig Adamskind bewezen. O, op zulke tijden roept de ziel wel eens vol verlangen uit naar de eeuwig rust en zegepraal:

*God des levens, ach wanneer
zal ik naderen voor Uw ogen
in Uw huis Uw Naam verhogen?*

O als de ziel eens verwaardigd wordt om door het geloof de Hemelstad te doorwandelen dan is het geen wonder dat hij begeerte gevoeld naar de eeuwig rust die daar overblijft voor het volk Gods. Want daar vloeiende bronnen van eeuwig vreugde. En die hier met tranen gezaaid hebben zullen aldaar in nadruk met gejuich maaïen. En daar zal niemand meer hebben te klagen over zonden en bederf, wat hier zolang zij in het stof zijn, onder alles nog blijft aankleven. Maar in het Sion daarboven zal dat alles voor eeuwig weggevlogen zijn. En daar zullen al Gods lievelingen eeuwig wandelen zonder zonden in het licht van Gods aangezicht. En dan zal de Heere worden toegebracht de lof en dank, eer en heerlijkheid van al de gekochten door het bloed des Lands. O wat was ik zalig gesteld. Want ik mocht nog weer geloven zonder twijfeling dat ik Jezus als mijn Koning en Bloedbruidegom gevonden had. En geloofde dat God nu in Hem mijn verzoend God en Vader was, die mij inwendig toeriep: *ik God ben uw God.* O wat een uitlatende liefdegevoelde ik aan mijn ziel. Ik kan het *hoe* van de zaak niet beschrijven; het is beter te ondervinden. Maar ik zonk ook maar in verwondering en aanbidding weg voor den Heere vanwege het oneindig geluk dat mij onwaardige was te beurt gevallen in het voorbijgaan van zoveel anderen.

Nadat ik dan een ogenblik in die zalige toestand verkeert had en nog weer in onderhandeling met den Heere was geweest, viel mijn oog op het onverwachts op deze schriftuurplaats, die wij lezen bij de profeet Ezechiël: *Mijn schapen dolen op alle bergen en op alle hoge heuvelen. Ja, Mijn schapen zijn verstrooid op de ganse aardbodem en daar is niemand die ze zoekt.*

In deze woorden troffen mijn hart. Ik werd er werkzaam mee en kreeg toen een gezicht in de toestand van Jezus Kerk hier op aarde. Hierbij kreeg ik smart gevoelen over die diep vervallen kerkstaat. Het scheen mij zo toe alsof de wijze met de dwaze maagden in slaap waren. Ze hadden nagelaten te waken en te bidden en zodoende zijn de vijanden binnenshuis gekomen en hebben de grondvesten van dat heerlijk huis omvergeworpen. Ja zo het mogelijk was, ze zouden de uitverkorenen verleiden. Ik gevoelde zulk een smart over de breuken van Sions Kerk, zodat ik als het ware in een vloed van tranen wegzonk. Het smartte mij bitter dat er zulk een scheuring was onder Gods begenadigd volk, daar heb toch alle leden zijn van één en hetzelfde lichaam en ook al de levende stenen van dat geestelijk gebouw waarvan Jezus Christus het Hoofd is. O, ik heb in die toestand als het ware smeking en gebeden opgezonden tot Gods genadetroon en die tranen die ik onder het alles geschreid heb, die vergezelden mijn gebeden. O, wat was het mijn innige begeerte dat de Heere Zijn ware volk eens eenparig in de schuld mocht brengen over deze grote breuk. Och, dat ze eens verwaardigd mochten worden om in liefde, vrede en in de gemeenschap naar den geest te verkeren en te samen mochten wandelen gelijk een kudde schapen onder opzicht van een herder. O, wat zou dat een zalig voorrecht zijn als die dolende schapen en dat verwijderde volk weer eens bijeengebracht werden, opdat ze in vereniging als een enig man het heil van Sion bij Koning Jezus mochten zoeken en begeren.

Het was op een zondag dat ik also was gesteld, de gehele dag was mijn hart vervuld met eerbied en ontzag voor God en Zijn eeuwig blijvend woord. Ik heb die dag vele tranen doen vloeien over het diep verval van de ware godsvrucht en onderlinge liefde. Ik gevoelde droefheid in mijn hart dat zulk een toestand nu kenbaar was onder mensen die door een bloed gekocht en door een Geest vernieuwd en geheiligd zijn.

Maar niet minder moest ik wenen over onze inwendige toestand, over zonden en bederf, dat ons, die zo grotelijks beweldadigd zijn, nog blijft aankleven. Ik moest alweer zuchtend tot den Heere en zeggen: *o Gij Alwetende-God, Gij die op de bodem des harten leest, weet wat er in hetzelfde huisvest.* O, in dat hart is zo vaak iets dat de rust en de vrede mijner ziel verstoord. O, was ik van al die verborgen afdwalingen en die listen van dat goddeloze vlees maar bevrijd.

Maar o, ben ik in mijn eenzaamheid of waar dat ik mijn knieën voor de Heere buig, overal is die lastige inwoner bij mij om door zijn verderfelijke en goddeloze invloed maar scheiding teweeg te houden tussen God en mijn ziel. Maar gelukkig, de vijanden kunnen door list noch door geweld de grond mijner zaligheid omver rukken. Want een ziel die God liefheeft, die is in Zijn handpalmen gegraveerd. Nochtans laten de vijanden de ziel niet met rust, want het vlees begeert tegen de geest en de Geest tegen het vlees. Deze staan tegen elkander over.

Maar och, was ik meer droevig en mocht ik meer wenen over de verborgen en meer openbare zonden die zich nog zo in mij openbaren. Maar is het dat ik droefheid gevoel over de zonden en die nog eens aan de voeten van mijn dierbare Verbonds Middelaar mag belijden en betreuren, dan verandert de droefheid in blijdschap en die blijdschap vindt haar grond in Hem Die tussenbeide gekomen is als die plaatsbekledende schuldovernemende Borg en Middelaar. En ziet zo gaat het mij op en neer. Dan eens blijdschap, dan eens droefheid, dan weer licht en dan weer duisternis; dan gelovig dan weer ongelovig. Het is hier alles nog maar ten dele. Maar wanneer het volmaakte zal gekomen zijn dan zal hetgeen ten dele is, teniet gedaan worden dan zal Gods volk alle droefheid, strijd en duisternis eens afgewisseld zien door de eeuwige blijdschap. En dan zullen ze altoos te samen bij de Heere zijn; en daar zal al het duur gekochte volk zonder zonden en droefheid zich eeuwig storeloops met al de gezaligde volmaakten in God verblijden. O, wat zal dat zalig zijn, als Gods volk eens het loflied van overwinning zullen aanheffen, met de palmtakken in de hand: Gij hebt ons Gode gekocht met Uw bloed. En dan zal de Heere worden toegebracht lof, eer en heerlijkheid tot in der eeuwigheid. Amen.

Geliefde vriend en vriendin na vele minzame groeten verblijf ik met de meeste achting, uw oprechte liefhebbende vriend, die zich noemt

H. S. Roelofsen.

De brief gekregen in 1966 van Koosje, getrouwd met Gerrit van de Vlekkert, uit Oene, Gelderland. (W.W.)

Bijlage B

Onderstaande brief werd geschreven in 1938 door Christiaan van de Woestijne aan zijn broer Willem, die in overtuiging leefde. (Archief W.W.)

R. den 21. 7. '38.
Beste broer

Maakt u ook van u hief u in van de werk
ontvangen heb, en daardoor u toestand waar
u ver kunt, mocht veranderen.
Wederkerig kan ik u medelen dat ik ook nog
een goede gezondheid heb mag genieten. Ik ben niet
niet ziek op geworden. Een laatste tijd, maar de
is voor mij niet.
Wat u veel toestand aangaat hier, dan hoop
ik van harte dat God u eens doorleekent lukt
wilde schenken. Nochtan u ook te zien voor hief
dat de heiligheid van verloren zondaren, ook
onszelf ligt en alleen de behoudenis in de winden
van het bloed van Christus, want niet door ons
werken zullen we behouden kunnen worden.
Maar ook niet door hetgeen dat er met ons ge-
beurd is maar alleen door de volmaakte offer-
sande van Christus. Dees in u fangen niet
dat ik er mee bedacht dat we Gods werk niet
kann maken alleen maar wat ik hier op 't oog is dat
dat we uit dat als onze moet moeten verliezen, opdat
we alleen in Christus, die de ware grond is, rust voor onze
arme zielen zonden verheffen.
Maakt u jezelf beklagen vanwege u staat en toestand
och dat moet Gods volk geduldig, want dat is ten allen-
steij en arm vold. die hun rijkdom hebben alleen in
Christus door 't geloof.

Ik heb u nu tot blijdschap dat je geen rust kunt om
 Willen. Want de weg dien God met zijn volk
 is niet een weg van beten worden, maar van minde in die
 de woorden, juist opdat het volk niet bij zich zelf
 van behoudenis zou raken. Daarom roept God de
 "Verlaat die slechtigheden en leeft." En dat is om
 onze kerk heen, wij willen niets loofden.
 Wanneer dat je nu willen gaan roken op een kerk
 of op een bevestiging, maar gelukkig gaat dat niet
 bij je om het volk te houden. God wil dat volk te
 in de schuld, opdat in de overwinning in Christus te
 raken. O, daar kan wat foto's hebben bij Gans
 in deze weg, want als het afgebroken wordt in de kerk
 dat hoort sticht, gaat met vele twijfelingen in de
 kommissies gepaard, of kan wel veel waken
 is, dan of het niet alleen maar beschouwend
 kennis. En wat doet dat volk dan? Dan kan de
 niet anders als de vlucht tot God nemen en zeggen
 "Heere gij kent me en daagvaardt me, o bevestig
 om roek of de bij mij is dat ik tot in de
 ongeluk zou dalen." Negeert zijn de mens bang
 van als om nog eens bevestiging niet te komen.
 Ge zult niet dit alles wat ik gescreven heb mischien en
 bemerken, dat al Gods bijen met zijn volk, door de kerk
 gaan. Gij brengt het helken in 't onmogelijke
 van hun hand en schenkt het dan tot 't geluk
 de mogelijkheid in Christus.

Nu kan ik haar nog wel meer van schrijven, maar ik geloof dat het nuttiger is als ik dat niet doe. Het meer eens in Brakel dat stuk over de volping en van het ongeloof over zijn staat die roept het beter als ik hoor!

Daurij komt dat ik niet veel tijd heb, maar zonder den brief wilde ik je niet laten zitten.

Ghet is hier hard werken tegenwoordig, hoewel ik halve maekten en bij moet nemen. Maar dat is niet erg, ik heb er nog al lust in.

Wanneer ik met vakantie kom kan ik nog niet zeggen maar dan zal het nog wel niet lang zijn ook dan ik. Toch hoop ik je eens te ontmoeten en dan bij bij H. d. Wolf. dan kunnen we afwijkt spelen. Ik zal je wel beïnvloed schenken als het zover is.

Voorts gaat hier alles in een gewone gang en is er nu veel nieuw. Zo is 14 dagen geleden nog by me geweest. Hij is na me gekomen. De Kruis was maar onverwachts en hoe liep ik in eens tegen haar aan op de markt waar ik juist voor baken naar toe was geweest. Ze begreep dat was een verrassing voor me. Maar een welkome verrassing. Ze was hier, hoe de hart geest van ons ook aan een misje en zelf ook de hart geest van mij.

met. haer.
 Godd' W. de Vries

**MEDITATIES
PREEKSCHETSEN**

1. De dienst des Heeren is een liefdedienst
2. De gezegende vruchten van de door Christus betaalde reis door de wildernis
3. De Heere werkt op een zeer verborgen wijze, om Zijn Kerk uit te breiden
4. Wie onder ons heeft de kundigste Medicijnmeester nodig?
5. Een Goddelijke tussenkomst is noodzakelijk en beloofd
6. Het grote onderscheid tussen tranen schreien
7. Meditatie. *Ik heb lief, want de HEERE hoort mijn stem, mijn smekingen; Want Hij neigt Zijn oor lot mij; dies zal ik Hem in mijn dagen aanroepen.*
8. Onze vaders onder de wolk, gedoopt in de wolk en in de zee
9. De vraag: 'Wie zijn dezen bij u?' blijft van actueel belang
10. Meditatie. *Des nachts zal Zijn lied bij mij zijn.*
11. Nieuwe voorraad uit Christus' volheid
12. Blindelings en met open ogen te volgen. *Brieven uit Canada 24, 4 april 1991*
13. Mbuma Zendingsdag zaterdag 29 april 2006
14. Predicatie Ds. J. Roos – Hoofdinhoud van Openbaring 2:9b
Opheusden, zondagmorgen 5 juni 2011 (ook wezenzondag)
15. DE REGENBOOG GEZIEN ALS TEKEN
Predicatie van de bidstond voor de Particuliere Synode van de Ger. Gem. in Ned.
gehouden op dinsdag 22 juni 1999 in het kerkgebouw van Barneveld
door ds. J. Roos over Openbaring 4 vers 3b

MEDITATIES

DS. J. ROOS

1. De dienst des Heeren is een liefdedienst

Het is volgens Gods Woord en de ondervinding van al degenen die in de dienst des Heeren arbeiden dat deze dienst een heilige strijd is, zoals we u de vorige keer over dit onderwerp hebben geschreven. En omdat deze dienst te vergelijken is met een strijd, hebben al degenen die geestelijke worstelaars onder Christus' banier zijn, Zijn hulp en bijstand nodig. Denk niet dat de dienst des Heeren een harde dienst is, maar een liefdedienst! We willen er iets van schrijven, en mocht de Heilige Geest onze pen besturen, zodat het gezegend mag worden tot vertroosting van hen die in Zijn dienst arbeiden, alsook voor hen die onder hun bediening leven.

Er is geen dienst op aarde die vergeleken kan worden met de dienst des Heeren, want het betreft Gods eer en het welzijn van arme zondaren. Terwijl we dit schrijven, zitten we in onze studeerkamer en stemmen we van harte met het bovenstaande in. Iedere dienstknecht moet gericht zijn op de eer van de Heere; zijns harten wens en gebed moet de zaligheid van zijn schapen betreffen. De dienst des Heeren is te zwaar en moeilijk als men het van zichzelf verwacht, van zijn studie en van alle zaken buiten Christus. Het is echter een lichte dienst als men Christus in het oog heeft, want dan verlicht Hij de lasten en versterkt hen in Zijn arbeid. Zij moeten dagelijks studeren, maar de voorname zaak die zij steeds moeten bestuderen, moet steeds de kennis van Goddelijke zaken zijn. Wij geloven dat de beste van Gods knechten slechts een zuigeling is in de kennis der Goddelijke zaken, en als zij allen kinderzens mogen worden en blijven, dan zal de Heere Zijn hemelse schatten hun bekend maken. Zoals een vader zijn werk veel beter kan uitvoeren dan zijn ongeoeffend kind, en hij hem toch opdraagt om het te doen teneinde hem bekwaam te maken, zo doet de Heere ook met Zijn knechten opdat zij de lessen in praktijk kunnen brengen. Zoals een vader dat zelfde werk veel beter en vlugger zou kunnen doen zonder zijn kind, zo moeten Gods knechten ervan overtuigd zijn dat de Heere hen op zich niet nodig heeft. Des te geringer zij in zichzelf zijn, des te meer wordt de dienst des Heeren een liefdedienst, omdat alles wat zij ontvangen onverdiend is en uit genade geschonken wordt. Daarom acht de Heere het nodig dat Zijn knechten zullen weten dat zij zonder Christus niets kunnen doen. Zij kunnen ijverig studeren en bidden, en ijverig hun preken voorbereiden en houden, maar zij komen er achter dat er zonder de zalving van Christus' Geest geen leven in is, evenmin kunnen zij enige zaligmakende vrucht op hun arbeid verwachten. Zij mogen om licht en wijsheid vragen, maar het is de Heere Die hen leert bidden om meer kennis van hun eigen hart, van de totale verdorvenheid ervan, en van de ontzaglijke diepten van verderf die er van binnen zijn. Het gevolg is dat zij alleen in deze weg recht vanuit hun eigen hart kunnen spreken en ook naar het hart van Jeruzalem spreken. Zij kunnen om bekwaamheid vragen om hun werk te verrichten, maar het is de Heere Die al hun natuurlijke bekwaamheid in het stof brengt, zodat zij naar de hemel opzien om Zijn hulp en sterkte. Paulus zei ervan: 'Niet dat wij van onszelven bekwaam zijn iets te denken als uit onszelven, maar onze bekwaamheid is uit God' (2 Kor. 3:5).

Hoe maakt de Heere hen bekwaam ter bevordering van het Evangelie, zodat het bevestigd wordt dat dit een liefdedienst is?

Ten eerste, door hen te beproeven en te slijpen, zodat Christus alle eer van hen alsook

van hun hoorders zal krijgen.

Wij weten dat predikanten als gereedschap in Gods hand is om de Evangelietempel op te bouwen. Zoals iedere verstandige werkman zijn gereedschap af en toe van zijn werk meeneemt om het te slijpen, zo doet de alleenwijze Jehova ook met Zijn dienstknechten. We herinneren ons nog hoe een boer die we goed kenden, een hele poos met de zeis die hij een aantal uur gebruikt had om het gras te maaien, tussen zijn benen op de grond zat en dat hij met een hamer regelmatig en onafgebroken op het lange, enigszins gebogen ijzer sloeg, totdat het scherp genoeg was om het gras weer te maaien. Zo handelt de wijze Heere ook met Zijn dienaren als Zijn gereedschap. Hij neemt ze vaak mee in de duisternis, eenzaamheid en moeite, om hen te scherpen en voor te bereiden op moeilijker werk in Zijn dienst. Gescherpte herders en beproefde dienaren worden door de Heere bekwaam gemaakt, zodat zij achteraf mogen opmerken het middel in Zijn hand te zijn voor het genadewerk in verloren zielen, en in hen die al tot Christus' volk behoren om hen in al hun strijd te versterken. De apostel Paulus, een gescherpte en geslagen herder, een gevangene in de banden voor Christus' zaak in Rome, schreef het volgende over dit slijpwerk en haar nut: 'En ik wil, dat gij weet, broeders, dat hetgeen aan mij is geschied, meer tot bevordering van het Evangelie gekomen is' (Filipp. 1:12). Al is dit slijpwerk pijnlijk voor het vlees, toch is het tot bevordering van het heilig Evangelie en tot uitbreiding van Gods Koninkrijk. Door onderwerpende genade achten zij het goed hoe en op welke wijze de Heere met hen handelt, als het maar tot eer van Zijn Naam en tot welzijn van Zijn Kerk mag zijn. Er zijn tijden dat het de Heere behaagt om hun dit te laten zien, zodat zij het geestelijke goed van Jeruzalem mogen zien (Ps. 128:5). Dan danken zij de Heere dat Hij hen als gereedschap door Zijn bekwaame hand geslepen heeft. Zelfs in zulke beproevende handelingen wordt de dienst des Heeren een liefdedienst voor hen.

Ten tweede, hoe maakt de Heere hen bekwaam opdat het mag zijn ter bevordering van het Evangelie, zodat het bevestigd wordt dat het een liefdedienst is? *Door hen te laten zien dat zij maar zwakke en sterfelijke schepselen zijn, en dat Christus integendeel de machtige en getrouwe God blijft.*

Ambtsdragers zijn slechts aarden vaten die makkelijk breken, zodat zij zich geheel afhankelijk voelen van de Heere. Daarom mogen hun hoorders niet op zulke zondige en zwakke schepselen leunen als zij zijn. Het leert ons dan dat zij als gebroken waterbakken geen water kunnen houden om de dorst van hun schapen te lessen, maar dat alleen Christus als de altijd geopende Waterfontein open blijft om hun dorst te lessen. Met Johannes de Doper zullen zij hun hoorders van zichzelf afwijzen en hen heenwijzen naar Christus, Die de zonde der wereld wegneemt. Zij mogen voor een ogenblik worden afgezonderd, maar Christus zal altijd Dezelfde zijn in Zijn onophoudelijke zorg en bijstand. Zij kunnen zwak worden en uiteindelijk sterven, maar Christus heeft een onveranderlijk priesterdom en zal gedurig voor Zijn Kerk bidden aan Gods rechterhand (Hebr. 7:23, 24; Rom. 8:34). Satan mag proberen om hun handen slap te maken, zodat zij onbekwaam zijn om hun werk te doen, toch versterkt de Heeren hen door bemoedigende woorden tot hen te spreken: 'Mijn genade is u genoeg, want Mijn kracht wordt in zwakheid volbracht' (2 Kor. 12:9). Hoe vaak mogen zij dit gewaar worden, zodat de preekstoel ook het beste medicijn wordt voor allerlei kwalen.

Onlangs moesten we in de gemeente van Leerdam preken, en we hadden onze stem nauwelijks onder controle. Mijn vrouw raadde ons aan om alleen de doopouders toe te spreken en om één van de ouderlingen te vragen een preek te lezen. Dit dreef ons uit in de binnenkamer, en we vroegen de Heere of we de hele preek mochten doen of

alleen de dooptoespraak. Geloofd zij Zijn Naam, want de Heere hoorde onze stem en wees ons op hetgeen de Heere tot Mozes sprak: 'Wie heeft de mens de mond gemaakt? (Ex. 4:11). Dit gaf ons frisse moed om naar die gemeente te gaan om Gods Woord uit te dragen. Toen we met het gebed begonnen, dachten we dat we onze arbeid niet konden verrichten. Maar, o wonder, de Heere maakte Zijn Woord waar en gaf ons een stem om te spreken, zodat iedereen die kon horen. Toen we echter thuis kwamen, hadden we geen stem meer! Toont de Heere hiermee niet dat alles, ook een hese stem, onder *Zijn* controle is?

Vrienden, nu we over het feit schrijven dat de preekstoel als een medicijn kan dienen, mogen we ook niet verzwijgen hoe de Heere onze constante hoofdpijn wegneemt tijdens onze arbeid op de preekstoel. Soms kan het zo erg zijn dat we ons niet kunnen concentreren noch onze preken voorbereiden, maar dat de Heere het ook wegneemt op de preekstoel, en het weer teruggeeft zodra de dienst beëindigd is. Dit betreft ook onze hartzwakke, zodat de medische specialisten niet kunnen begrijpen hoe het mogelijk is dat we ons werk nog kunnen doen. Dit weten we dat om deze reden de woorden die de Heere tot de apostel Paulus sprak meer waarde dan ooit krijgen: 'Mijn genade is u genoeg, want Mijn kracht wordt in zwakheid volbracht.' Werkelijk, dit is de oorzaak dat we de Heere niet bidden om al onze zwakheden weg te nemen, maar dat er zelfs tijden zijn dat we Hem ervoor mogen aanbidden.

Met deze voorbeelden willen we toelichten dat alhoewel de dienst des Heeren een heilige strijd is, het toch ook een liefdedienst is, omdat de Heere weet hoe Hij ons laag en afhankelijk aan Zijn voeten moet houden. Christus is ons voorgegaan in zwakheid en in smart, zodat Hij de medelijdende hogepriester is, Die medelijden kan hebben met onze smart en droefheid, en ons lijden delen.

Ten derde, hoe maakt de Heere hen bekwaam opdat het mag zijn ter bevordering van het Evangelie zodat het bevestigd wordt dat dit een liefdedienst is? *Als zij hun arbeid in Zijn dienst gewillig verrichten.*

Het is de Heere Die Zijn dienstknechten heeft geroepen om het werk in Zijn dienst te verrichten en Die hen dagelijks kracht geeft, zodat zij de hitte des daags en de koude des nachts kunnen dragen. Wat maakt hen gewillige arbeiders in Zijn dienst? Als de Heere hen duidelijke bewijzen geeft van Zijn bijzondere hulp en bijstand, een inzicht geeft in de wezenlijkheden van het hemels Koninkrijk, en een gezicht geeft op Christus, want dit verzoet hun smart en sterkt hen in al hun droefheid.

Ten vierde, hoe maakt de Heere hen bekwaam, opdat het mag zijn ter bevordering van het Evangelie zodat het bevestigd wordt dat dit een liefdedienst is? *Als zij mogen zien dat de Heere hun geringe pogingen gebruikt in het zaligen van zondaren, en Hij een wederzijdse band geeft aan en samenwerking met elkaar in Zijn dienst.*

Is Gods Geest niet menigmaal in hun heiligdom geweest? Zij worden de last van de aan hen toebetrouwde zielen gewaar, en weten dat de dood maar ook satan druk in de weer is onder hen.

Welnu, laten we eens vragen, welke vruchten hebben wij voortgebracht: goede druiven of stinkende druiven? Ach, wij vrezen dat er veel stinkende druiven zijn! Er zijn velen onder onze lezers die vreemdelingen zijn van God, van zichzelf en ook van Christus. Het is onze innige wens dat Gods Woord nog gezegend mag worden aan vele zielen. Toch mogen we zeggen dat er zondaren zijn die inwendig geroepen worden. Is dit niet een reden dat Zijn dienst een liefdedienst is? Het is de liefde van Christus die hen ondersteunt, en het is de liefde tot Christus en Zijn volk die hun

genegenheden opwekt om de arbeid van wederzijdse liefde te verrichten. Zij mogen hun kudde in de hand van de grote Herder der schapen overgeven, en de schapen mogen hun herder in dezelfde hand leggen. De luisteraars leren deelnemen in het bidden en preken tijdens de godsdienstoefeningen, en verlichten de last van de arbeider. Zij voelen elkaars nood en worstelen in het gebed met de Heere, hetgeen een bijzondere en wederzijdse band geeft. Hun schapen worden versterkt als zij voelen dat hun herder opening in het gebed en in het preken krijgt, en hun herder is verblijd als hij merkt dat zijn arbeid niet ongezegend blijft. Vrienden, strijd met ons in uw gebeden tot God voor ons, zoals wij dit ook voor u proberen te doen.

Welnu, de God der liefde storte liefde in uw en onze harten uit, zodat Zijn dienst een liefdedienst is en blijft. Wij zullen eindigen met de volgende woorden: De genade van onze Heere Jezus Christus zij met u allen. Vaarwel.

Kerkblad Leerdam 12^e jrg 30 juni 2005

2. De gezegende vruchten van de door Christus betaalde reis door de wildernis

1

Als we per auto, boot of vliegtuig moeten reizen, dan moeten we er meestal voor betalen, afhankelijk van de afstand die we moeten afleggen. Niemand kan de wereld rondreizen of een reis ondernemen naar een bepaald land of bepaalde stad, zonder zowel de reiskosten als de .. te betalen. Voordat we een bepaalde reis gaan doen, moeten we de kosten overrekenen en zorgen voor geldige reisdocumenten, anders komen we niet ver. Zo zijn we in zeker opzicht allen op reis door de huilende wildernis van dit leven naar onze eindbestemming, de nimmereindigende eeuwigheid. Het komt er voor een ieder van ons op aan dat onze reis naar ons laatste huis door Christus is betaald, zodat we voor Zijn rekening mogen leven. Zulke reizigers zijn echte christenen, geestelijke pelgrims die niet zichzelf eigen zijn, maar het eigendom zijn van een Ander, namelijk van de dierbare Zaligmaker en Gids, Die hen duur gekocht heeft, en Die voor hun ziel en lichaam zal zorg dragen.

De reis van zulke pelgrims heeft een Goddelijk begin en een gezegend einde, zoals we kunnen lezen in *De Christenreis*. Christen, Christinne en hun kinderen mochten deze loopbaan beginnen door het verlaten van de Stad des Verderfs, zoals John Bunyan deze wereld noemt, en wandelden op de smalle weg voort tot de hemelstad (de hemel), waar zij een verworven recht mochten ontvangen om vrijelijk van de Boom des levens te eten. 'Zalig zijn zij die Zijn geboden doen, opdat hun macht zij aan den Boom des levens, en zij door de poorten mogen ingaan in de stad' (Openb. 22:14). Al is het dat de weg naar de hemel een rechte en smalle weg voor het vlees is, toch is het de enige veilige weg die tot het eeuwige leven leidt. Deze weg wordt de weg ten leven genoemd, omdat onze Heere Jezus Christus Zelf de Weg en het Leven is. Deze smalle doch levende weg is voor de geestelijke pelgrims de weg des geloofs, der hoop en der liefde. Dit is de eeuwige weg waar al Gods volk, dat vóór ons heeft geleefd, op heeft gewandeld, en het is dezelfde weg waarop al Gods volk nu reizende is (Ps. 139:24).

Al is deze weg een weg van beproeving, verzoeking en verdrukking voor hun vlees, toch zal Christus, Die de prijs betaald heeft, hen bemoedigen en versterken door de gezegende vruchten van Zijn verdiensten. Hoe onuitsprekelijk dierbaar en zoet is het als wij mogen geloven dat de hemelse Heere de allerkleinste omstandigheden van onze korte reis in de woestijn van deze wereld geheel en al bestuurt! Om te geloven

dat alles, hoe gering en onbelangrijk bepaalde zaken ook voor andere mensen lijken te zijn, en hoe pijnlijk en ondraaglijk de tegenspoeden voor ons lichaam en onze ziel ook zijn, dat alles onder Zijn leiding staat en zelfs door Hem wordt beschikt. De reizigers weten hoe moeilijk het is om dit geloven, vooral als alles om hen heen zo donker lijkt, als de weg waarop zij lopen onbegaanbaar voor hen is, en wanneer de satan godslasterlijke gedachten hen inblaast, zodat zij de weg die zij hebben te gaan niet kunnen bespeuren. Het ongeloof ziet niet dat zelfs kleine zaken, grote hindernissen, zware kruisen, en de onbegrijpelijke handelingen des Heeren met hen onder Zijn leiding vallen en zelfs noodzakelijk zijn voor hun eigen welzijn. De bijwoner Jakob zag de hand des Heeren niet in al zijn tegenspoeden, zodat hij klaagde dat alle dingen tegen hem waren, echter op zijn sterfbed werden alle dingen voor hem opgehelderd en had hij een uitziende ziel naar zijn getrouwe Zaligmaker. Als het hart van die reizigers ellendig is gesteld, dan zien zij de goede hand des Heeren niet in hun leven en ... beginnen zij te murmureren of worden moedeloos.

In oude tijden was het in Holland een algemeen gebruik dat boeren en kinderen op houten klompen of schoenen liepen. Verschillende mensen hebben ze nog steeds, en zelfs in Chilliwick kan men ze kopen. Die klompen zijn zwaarder dan de schoenen die wij hebben. Er zijn tijden dat de geestelijke wandelaars zich voelen als iemand die met houten klompen in een kleiput zinkt. Hoe meer hij worstelt om uit deze put te komen, des te dieper zinkt hij weg. Deze houten klompen zijn een blok aan zijn been. Dit is de reden dat hij zichzelf niet kan helpen, maar dat hij hulp van iemand anders nodig heeft om hem eruit te helpen. Dan blijkt vaak dat de wandelaar uit de klei bevrijd is met het verlies van die klompen.

De ene geestelijke wandelaar heeft 'houten klompen' in de vorm van tegenspoeden, verdrukking en armoede, een ander moet zich moeizaam voortslepen door de last van zijn eigengerechtigheid en zelfmedelijden, en weer een ander door zijn moedeloosheid en onverenigbaarheid, zodat men zich door het gewicht ervan voelt alsof men zich in een kleiput bevindt. Als de Heere hen niet van die 'houten klompen' zou bevrijden, dan zouden zij in ellende en in het duister voortwandelen en vrezen om te komen. We denken dat het getal van degenen die zo leven niet erg klein is. Zolang als de Heere hen niet van die 'houten klompen' bevrijdt, kunnen zij niet gewillig en met gemak de Heere in Zijn weg volgen. Weet dat alleen een bewijs van Christus' liefde, een aanraking van Zijn vingers of een woord uit Zijn mond hen kan bevrijden van die 'houten klompen'. Zij mogen dan ondervinden dat Christus' handelwijze de last verlicht, en hun voeten maakt als der hinden (Hab. 3:19), zodat zij hun Heere bij vernieuwing gewillig en getroost mogen volgen.

Hoe gelukkig zijn echter die pelgrims wier voeten zijn gemaakt als der hinden en wier ogen weer geopend zijn, zodat zij door het geloof Gods hand in alles mogen ontdekken. Het geloof is een vrije gave Gods, en dit is de oorzaak dat wij Hem vrij laten, omdat we bij vernieuwing mogen geloven dat Zijn bijzondere voorzienigheid of Zijn Vaderlijke zorg zich over heel ons leven uitstrekt! De gelovige kennis van deze Goddelijke zorg veroorzaakt troost en onderwerping, zodat de pelgrims mogen geloven dat er in alles goed voor hen is gezorgd, zonder een zorg of gedachte van hen zelf. Zij mogen zeggen dat de dierbare Jezus hun Gids en Voorloper is; dat Zijn bijzondere zorg tot hun troost en welzijn is; dat Zijn nuttig onderwijs tot hun profijt en zaligheid is; dat Zijn Vaderlijke hand hen wijst op de weg die zij moeten gaan en op het gezegend einde ervan, en dat Zijn vriendelijk oog hen gadeslaat in al hun benauwdheden en verdrukkingen. Alle geestelijke pelgrims zijn met Christus' bloed gekocht, zodat zij niet zichzelf maar Hem toebehoren. Gekocht met zulk een dure prijs! Wat zijn ze rijk, want zij leven op Christus' kosten! Jezus is werkelijk miljoenen

van goud en zilver waard. Zoals de barmhartige Samaritaan die gewonde man verzorgde en hem in een herberg bracht en twee penningen aan de waard gaf met de opdracht om hem te verzorgen (Luk. 10:35), zo heeft Christus, de barmhartige Samaritaan, de kosten betaald voor al die reizigers op hun reis naar de woningen in de hemel!

2

Vrienden, dit heeft ons veel te zeggen, want we mogen niet ontkennen dat we iets mogen kennen van die 'twee penningen' die Christus betaald heeft, of de gezegende vruchten van de betaalde reis door de wildernis. Zoals u weet schrijven we meestal een artikel vanuit de pastorie in ons blad.

Onlangs droomden we dat we achtervolgd werden door soldaten, omdat we de leer van vrije genade verkondigden. We zagen de soldaten op ons afkomen, en hoorden hen zeggen: 'U zult zeker gedood worden als u blijft leren dat alle werk van de mens wordt uitgesloten en dat de zaligheid alleen de vrucht is van genade door Christus.' We waren zeer bevreesd en beefden bij de gedachte dat we de Heere zouden verloochenen. Daarom smeekten we in stilte: 'O Heere, laat ons staande blijven. We kunnen U niet verloochenen, want Gij zijt alles voor ons, en we hebben U lief met ons gehele hart. O Heere, zonder Uw hulp kunnen we geen ogenblik staande blijven.' Daarna werden we wakker. Het was zaterdag, en onze lezers kunnen begrijpen in welke gesteldheid we onze voorbereidingen moesten doen voor de komende diensten op de dag des Heeren. De satan hield ons voor dat, als wij in zo'n situatie zouden komen, wij als eerste de Heere en Zijn Woord zouden verloochenen. We waren die avond echter in onze studeerkamer en lazen de eenvoudige en leerzame levensgeschiedenis van een bekeerde man, dhr. W. Kieft, die de gemeente van Barneveld vele jaren geleden als ouderling gediend heeft. Toen mochten we opnieuw de keuze doen liever met het volk van God kwalijk behandeld te worden, dan voor een tijd de genieting der zonde te hebben. We zochten onze binnenkamer op en beleden het bovenstaande plechtig aan de Heere.

Vrienden, hoe groot werd het voor onze ziel toen de Heere in Zijn onwaardeerbare genade ons liet zien dat zalig worden alleen de vrucht is van Christus' betaling, en dat Hij ons daarom zaligheid, bescherming en leiding geeft zonder geld te betalen en zonder prijs van onze kant. Christus' betaling voldeed onze ziel in al haar behoeften en noden. Onze studeerkamer werd toen een binnenkamer waarin de Heere afdaalde en als het ware onze oren en ogen met één van Zijn vingers aanraakte, want de volgende woorden waren als hemelse muziek in onze oren:

*Milde handen, vriend'lijk ogen,
Zijn bij U van eeuwigheid.*

Eigenlijk zijn er geen woorden om de gesteldheid van het hart uit te drukken, want we mochten gewaar worden hoe Zijn Vaderlijke handen over ons uitgestrekt waren, zodat we wel bewaard waren. Ja, die handen waren voor ons als milde handen vol van genade en goedertierenheid, en we mochten geloven dat Hij een rantsoen had gevonden in Christus' werk, en dat Hij ons weldadigheid zal bewijzen zowel voor de tijd als voor de eeuwigheid. In de Heere Jezus is er een nooit verminderende volheid van genade, en de gezegende vruchten zijn zo talrijk als de regendruppels die uit de lucht vallen. O, die milde handen waren voor ons als 's Heeren eeuwige armen die onder ons zijn, om ons in Zijn dienst te ondersteunen en ons te versterken in alle omstandigheden. Die handen waren voor ons ook doorboorde handen, wat ons wees op Christus' bitter lijden, en die nu toevluchtsoorden zijn ten tijde van verdrukking en

open handen die ons Zijn weldaden schenken.

We werden niet alleen Zijn milde handen gewaar, maar ook Zijn vriendelijke ogen. Vrienden, zij waren voor ons als de wolk- en vuurkolom voor de Israëlieten in de woestijn. Niet alleen bij dag maar ook bij nacht zag de Heere in Zijn gunst op hen neer, en leidde hen door die wolk- en vuurkolom door de woestijn naar het beloofde land. Dit verschaftte ons een pleitgrond, zodat we met de dichter mochten zeggen:

*Denk aan 't Vaderlijk meedogen,
HEER '! waarop ik biddend pleit*

Vrienden, we mochten een weinig verstaan wat Jezus bedoelde in de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan, dat Hij de twee penningen betaalde, zodat de gewonde man voor Zijn rekening leefde. We mogen zeggen dat de Heere ons zover op onze pelgrimsreis heeft geleid, dat Hij het ons niet aan enig goed heeft laten ontbreken. Dit betekent niet dat we onder een wolk van lichamelijke zwakheid en andere noden verkeren, maar als het geloof in beoefening is en zij trekt onze ogen naar de hemel, dan zijn we verzekerd dat de Heere voor ons zal zorgen, van nu aan tot in eeuwigheid! O, die grote zegen des geloofs! Waar geloof in onze getrouwe Borg en Zaligmaker verschaft de ziel ontelbare zegeningen op onze reis door de woestijn.

Geliefde lezer, kunt u ook zeggen dat de gezegende vruchten van de betaalde reis door de woestijn u niet vreemd zijn? Weet u dat uw reis door Christus betaald is, en dat die 'twee penningen' u in staat stellen om de gehele loopbaan des geloofs te lopen? Ja, dat onder andere zegeningen ook tegenspoeden tot die betaling behoren om u op het spoor der schapen te houden? Wat betaalt u dan terug? Nee, u kunt geen vergoeding geven of betalen voor de onverdiende weldaden. In onszelf kunnen we slechts de 'houten klompen' van ontrouw, goddeloosheid en onverenigdheid vinden, zodat we gedurig Zijn hulp, bloed en gerechtigheid nodig hebben. Wat we Hem wel aanbieden is ons hart en onze wil, of Hij die geschikt wil maken, zodat ons gehele hart Hem mag liefhebben en bedoelen, en dat onze gehele wil in Zijn wil mag verslonden worden.

Geliefde lezer, wij hopen dat u voor Christus' rekening mag leren leven, zodat u op Hem mag leunen, in Hem geloven, op Hem vertrouwen, Hem navolgen en met Hem wandelen. Welnu dan, als u voor Christus' rekening leeft, dan bent u een schuldenaar aan vrije genade, omdat Hij voor u de kosten heeft betaald die u tijdens uw reis zult oplopen. Toen Ralph Erskine op 6 november 1752 aan het einde van zijn reis was gekomen, waren zijn laatste woorden: 'Ik zal eeuwig een schuldenaar aan vrije genade zijn. Overwinning, overwinning, overwinning!' Dat is wat, dat hij voor Christus' rekening mocht leven en tot in eeuwigheid op Zijn kosten zal leven! Mochten de volgende regels de ware grond van uw en mijn hoop verwoorden:

*Mijn hoop is gebouwd op niets minder
Dan Jezus' bloed en gerechtigheid.
Ik darf de aangenaamste gesteldheid niet te vertrouwen,
Maar leun geheel en al op Jezus' Naam.
Ik sta op Christus, de hechte Rots.
Alle andere grond is zandgrond.*

3. De Heere werkt op een zeer verborgen wijze, om Zijn Kerk uit te breiden

Uit de Pastorie - juli 2006

Geliefde vrienden, de leidingen des Heeren in het bekeren van zondaren vinden doorgaans op een verborgen wijze plaats, zodat, als de Heere ze aan het licht brengt, het wonderlijk wordt in onze ogen. We kunnen dit in woorden lezen, maar het is iets anders om dit persoonlijk te kennen en de gevolgen daarvan in anderen op te merken.

De Heere zal zeker elk schaap en elk lam onder Zijn hand doen doorgaan om hem of haar af te zonderen van de wereld, en er zal er niet één gemist worden. Zij zijn allen gekocht door Christus' dierbaar bloed, en de kudde moet net zo voltallig zijn als de prijs bevredigend was. De wolf mag huilen, de hond mag blaffen en de leeuw brullen, maar de goede Herder zal hen toesissen en tot Zich trekken. Het houdt wat in dat deze grote en overste Herder hen allen zal verlossen en redden, zelfs uit de klauwen van de helse leeuw, en hen onder Zijn bescherming zal brengen.

De wereld laat haar boodschap horen: Maak plezier, want je leeft maar één keer. De vrome godsdienst getuigt: Neem Jezus aan en u zult gered worden. Maar Christus gebruikt Zijn heilig Woord om een zondaar te overtuigen, en om plaats te maken voor de ontmoeting tussen een zondezieke ziel en een zonedragende Zaligmaker. Hij doet dit op een verborgen wijze door de koorden der liefde op hun hart te binden en door hen dichter naar Zich toe te trekken. Dit Goddelijke werk is onbekend aan en buiten het gezicht van de wereld, maar de persoon zelf blijft hiervan niet onbewust, want hij zal geleid worden in de geheimen van zijn eigen hart, en de verborgenheden der zaligheid in en door Christus. Onze ziel verlangt de werken van Christus' Geest te zien in de harten van zondaren nu wij leven in een tijd van geestelijke hongersnood!

Er zijn redenen in ons voor de geestelijke hongersnood

Tijden van geestelijke hongersnood behoren tijden van onderzoek te zijn voor een ieder van ons. Wij willen niet graag onderzocht worden; toch is het noodzakelijk nu wij in zulk een droevige bedeling leven. Zonder beproeving en verdrukking zullen we ons niet onderzoeken. Uitwendige voorspoed, lauweheid, en zelfingenomenheid zijn redenen dat we ons niet onderzoeken. We lezen echter van het volk van Israël in Egypte dat hoe meer het verdrukt werd, 'hoe meer het vermeerderde, en hoe meer het wies' (Ex. 1:12).

Gezegende tijden, als we allen ons aangezicht mogen omkeren naar de wand, zoals Hizkia dat deed. Dat wil zeggen, afzien van alle verwachting van het schepsel en ons hart uitstorten voor Hem in de erkenning dat we Hem aan Zijn plaats hebben gelaten. Laten we dichter bij huis komen. Zijn er geen redenen bij ons persoonlijk als dienaar des Woords? Het is voor ons een zaak van ernstig onderzoek geweest wat de reden is van de geringe uitwerking van Gods Woord vandaag de dag. Ten eerste moesten we ons onderzoeken of we gelovig met de Heere in het verborgen worstelen om een zegen over het gepredikte Woord, en of we gedurig in arbeid zijn voor de zielen van hen die aan onze zorgen zijn toebetrouwd, totdat Christus een gestalte in hen krije. Verlangen we werkelijk en onophoudelijk naar de bekering van ons gezin en onze gemeente(n)? Is het onze dagelijkse praktijk om te wenen tussen het voorhuis en het altaar vanwege deze geestelijke hongersnood? Zoeken we werkelijk Gods eer en het welzijn van de zielen die onze predicates horen, en noemen we een ieder van hen bij zijn of haar naam? Is de praktijk van ons hart dezelfde als die van sommige godvrezende predikanten, wiens oprechte verlangen het was om zondaren tot Christus

te leiden?

We lazen dat Matthew Henry nog al eens zei: Ik zou het een groter geluk achten om één ziel voor Christus te winnen, dan dat ik zelf bergen van goud en zilver zou krijgen.' Hebben we hetzelfde verlangen als deze bekende Bijbelverklaarder? Toen Samuël Rutherford in de gevangenis zat, was hij gewoon aan zijn gemeente te schrijven: 'Mijn Getuige is boven, dat uw hemel voor mij twee hemelen zou zijn; en de zaligheid van u allen voor mij als twee zaligheden.' Kunnen we hem dit ook nazeggen, zodat onze ziel in banden en gebonden is voor onze naaste?

Mocht de Heere ons nu iets van de Geest geven, zodat we mochten verlangen naar de bekering van zielen. We kunnen niet in de schaduw staan van bovengenoemde leraren, maar we hopen voortdurend te staan in de schaduw van Christus, de Rots der eeuwen, zodat we als een middel in Zijn hand mogen zijn om arme zondaren tot Hem te leiden. Dit mogen we zeggen, de Heere heeft ons opnieuw geleerd dat bekering Gods werk is, en dat Hij Zijn Woord zegt op een zeer verborgen wijze.

Toen we zestien jaar oud waren, werd de achtenswaardige ds. J. Pannekoek vanuit de strijdende Kerk opgenomen in de triomferende Kerk. Toen riep de Heere ons om in Zijn wijngaard te arbeiden met de woorden uit 1 Timotheüs 3:1, en bond Hij de gemeente van Chilliwack op ons hart. Na een moeilijke tijd en inwendige strijd, bracht de Heere ons de volgende woorden voor de aandacht uit Zacharia 10:8: 'Ik zal hen toesissen, en zal ze vergaderen, want Ik zal ze verlossen; en zij zullen vermenigvuldigd worden, gelijk zij te voren vermenigvuldigd waren.' Toen hebben we de Heere beloofd dat, als Hij ons in Chilliwack zou brengen, wij over deze tekst zouden preken na onze bevestiging in het ambt. Als jongen schreven we ons thema met drie hoofdgedachten op een stukje papier, en op de eerste zondag van het jaar 1987 na onze bevestiging hebben we over deze tekst gepreekt. De Heere had Zijn Woord waar gemaakt, maar nu moesten we op de vervulling ervan wachten.

Onze lezers zullen begrijpen dat deze woorden vaak in ons hart zijn, sinds we onze bediening hebben aangevangen. Ook al heeft de Heere ons nooit zonder enige tekenen van Zijn tegenwoordigheid en zegen aan het hart van zondaren gelaten, toch zien we uit naar de vervulling van deze belofte, opdat we die meer ten volle zullen mogen verstaan. Daarom wijzen we de Heere op Zijn gedane belofte, en pleiten we er te ernstiger bij Hem op: 'Heere, wilt Gij als de grote Herder Uw schapen toesissen of fluiten met de fluit van het Evangelie, en wilt Gij hen vergaderen met Uw staf en stok? Wilt Gij hun getal uitbreiden, zodat verloren schapen tot u mogen komen?' Enkele weken geleden kregen de woorden uit Zacharia 10:8 onverwachts meer waarde dan voorheen.

God werkt op een zeer verborgen wijze om Zijn Kerk uit te breiden

Onlangs op Pinksteren hebben we gesproken over het nachtgezicht van Zacharia. U herinnert zich hoe de olijfbomen de gouden kandelaars van olie voorzagen. Zij ledigden hun olie in het oliekruike dat boven op de kandelaar stond. In de bodem van het oliekruike zaten vele gaten waardoor de olie wegliep in de kandelaar, die deze overbracht naar de zeven lampen.

De gouden kandelaar beeldde Christus' Kerk af; de twee olijfbomen het zaligmakend werk van God de Heilige Geest, Die zorg draagt voor de brandende lampen van Zijn Kerk. De Heere beloofde met dit nachtgezicht, dat Hij Zelf de Evangeliekerk zou bouwen door Christus. Verder gaf Hij Zacharia nader onderwijs dat, zoals de kandelaar van olie werd voorzien uit de twee olijfbomen aan weerszijden ervan, die zonder de hulp van enig mens de olie lieten vloeien en de lampen bereidden, dat

Zerubbabel zo ook de tempel in Zacharia's tijd niet moest bouwen door de kracht van mensen, maar door Gods Geest alleen.

Deze tempel was echter ook een type van Christus' Kerk, en Zerubbabel, de vorst van Juda, was een type van Christus. Christus alleen is de Bouwmeester van Zijn Kerk, Die het fundament ervan gelegd heeft, en Die de hoofdsteen zal voortbrengen, met toeroepingen: 'Genade, genade zij denzelven' (Zach. 4:1-7). Weet, dat de ganse Kerk in het verleden werd opgebouwd in alle geslachten, en vandaag de dag gebouwd zal worden, tot de dag dat Heere op de wolken zal komen.

Nee, de Heere heeft geen enkele hulp van de mens nodig; evenmin maakt Hij gebruik van uitwendige of vleselijke wapens, maar van het zwaard van Zijn Geest, het Woord van God. Wij als predikanten zijn slechts gereedschap in Zijn heilige handen, en daarom moeten wij helemaal wegvallen. Alleen Zijn werk zal juichen tot Zijn eer, want het is alles uit Hem en niet uit ons! De Heere gaat door op een verborgen wijze, en sluit alle mensenwerk uit. Daarom liet de Heere Zacharia preken: 'Niet door kracht, noch door geweld, maar door Mijn Geest zal het geschieden, zegt de Heere der heirscharen.' De Heere gebruikt kracht, nee, geen uitwendige dwang of menselijke kracht, maar Goddelijke macht als de Heere der heirscharen. Door Zijn krachtdadige genade werkt Hij onwederstandelijk en krachtig in de harten van zondaren, en brengt hen als levende stenen in het geestelijk gebouw van Zijn Kerk.

Het Woord van God wordt onzichtbaar gewerkt

Die morgen vernieuwde de Heere de belofte weer dat Hij Zijn schapen op een verborgen wijze zal toesissen. In sommige gevallen is het werk der genade erg zichtbaar. Als de Heere op krachtdadige wijze genade werkt in een zondaar die bij voorbeeld in grove zonden leeft, en de Heere maakt zijn ziel levend zodat hij zijn verloren staat leert kennen, dan worden de kentekenen der bekering onmiddellijk zichtbaar. We zien dit in zovelen op de dag van het Pinksterfeest, die tegen de apostelen riepen: 'Mannen broeders, wat zullen wij doen?' (Hand. 2:37). Toen voelden zij dat ze gevaar liepen om hun ziel te verliezen. Vanzelf wordt elk zaligmakend werk zichtbaar. Maar voordat het zichtbaar wordt, is het werk der genade verborgen en onbekend voor anderen, behalve voor de persoon zelf.

Onlangs hebben we gezien hoe de Heere genade heeft gewerkt op een verborgen wijze, en Hij Zelf heeft dit geopenbaard. We willen dit duidelijk maken met een paar voorbeelden uit Gods Woord.

1. De Geest van God is de Werkmeester der bekering. Zijn werk kan evenals de wind niet gezien worden: 'De wind blaast, waarheen hij wil, en gij hoort zijn geluid; maar gij weet niet van waar hij komt, en waar hij heen gaat; also is een iegelijk die uit den Geest geboren is' (Joh. 3:8).
2. Verder, hebt u ooit de dauw op de aarde horen vallen? Op deze wijze werkt de Heilige Geest als de dauw: 'Ik zal Israël zijn als de dauw' (Hos. 14:5).

Laten we vragen om de komst tot en het blazen van de Geest op de hof van alle gemeenten over de hele wereld.

Ontwaak en kom, o Gij Heilige Geest, in de hof van alle gemeenten. Blaas op hen, opdat onze wijnstokken bloeien, en de jonge druifjes zich openen (Hoogl. 4:16, 6:11). Blaas op onze kinderen en op onze ouderen, zodat zij allen van de bergen van hoogmoed en zelfverheffing afgeblazen mogen worden en gebracht worden in de vallei van ootmoed. Blaas op de ambtsdragers, zodat Gij van hen wegblaast de geest van dorre rechtzinnigheid en zelfingenomenheid.

Wij verlangen vurig dat Gij de liefelijke reuk van Christus, de dierbare Roos van

Saron, op en in ons blaast, want die alleen bekoort ons hart, geeft moed om in het tranendal verder te gaan, en wekt ons op om zondaren te overreden in Christus te geloven. Blaas op Uw knechten (en onze student) als wij Uw Woord verkondigen, zodat de gezegende reuk des levens dode zondaren levend maakt: 'En den reuk Zijner kennis door ons openbaar maakt in alle plaatsen. Want wij zijn Gode een goede reuk van Christus' (2 Kor. 2:14b, 15a). Ja, dat het voor velen 'een reuk des levens ten leven' mocht zijn.

Vrienden, nu bevelen we u aan Hem Die op een zeer verborgen wijze werkt om Zijn Kerk uit te breiden. Mocht de Heilige Geest dit in uw hart bevestigen. Wij zijn er opnieuw van overtuigd dat de Heere door zal gaan met het bouwen van Zijn geestelijke Tempel door meer levende stenen daarin te brengen en uiteindelijk door de hoofdsteen erop te leggen met toeroepingen: 'Genade, genade, zij denzelven.' Hoe waar is het wat Ethan zong:

*Ik weet, hoe 't vast gebouw van Uwe gunstbewijzen
Naar Uw gemaakt bestek, in eeuwigheid zal rijzen;
Zo min de hemel ooit uit zijnen stand zal wijken,
Zo min zal Uwe trouw ooit wank'len of bezwijken.*

Uit:

Kerkblad Ger. Gem. in Ned. Barneveld - 2006

4. Wie onder ons heeft de kundigste Medicijnmeester nodig?

1.

We veronderstellen dat er niet veel mensen zijn die nooit een dokter geraadpleegd hebben of geen medicijnen gebruikt hebben. Er is zoveel ellende in de wereld, zodat alle mensen een pijnlijke doorn in hun vlees hebben. De een heeft een zwakke gezondheid, een ander heeft een zwakke geest, en weer een ander heeft een ander verborgen of openbaar kruis. Kort en goed, de wereld is een huilende wildernis en het pad er doorheen is bezaaid met de doornen en distelen van tegenheden. Daarom heeft elk huis zijn eigen kruis en elk hart zijn eigen smart. Hier op aarde ondervinden we niets anders dan smart, moeite en kwelling des geestes. Bezoek de ziekenhuizen maar eens, en u zult de duidelijke bewijzen ervan zien. Ga naar de inrichtingen, en u zult overtuigd zijn van het bovenstaande. Open uw oren voor de weeklachten van hen die in grote nood verkeren, en het zal bevestigd worden wat de zonde veroorzaakt heeft.

Als we een persoon of familie bezoeken, dan beginnen we meestal het gesprek met te vragen hoe het met hen gaat. U kunt verwachten dat de een over zijn of haar lichamelijke toestand vertelt, bijvoorbeeld, hun zwakke gezondheid, de bezoeken aan de dokter, het gebruik van de medicijnen, of over andere kruizen die men heeft. Het doet de mensen goed als u uw oprechte belangstelling en medeleven betoont, en uw medelevende zorg voor hun welzijn. Het zou ons verbazen als iemand onze vraag hoe het met hem gaat, zou beantwoorden met: 'O, het gaat goed met mij, want ik heb geen kruis noch pijn of iets anders wat mij kwelt.' Als hij zegt: 'Met mij gaat het goed', zonder iets meer te zeggen, dan mag u voorzichtig concluderen dat hij niet over zijn smart en verdriet wil praten.

Het is echter totaal iets anders om iemand tegen te komen wiens zielekwalen hem beroeren, en die u vertelt dat hij vaak met Jeremia uitroept: 'Genees mij, Heere, zo zal ik genezen worden' (Jer. 17:14). Als dit soort kommer en gebed ons niettemin vreemd zijn, dan zijn we vreemdelingen van God, van onszelf en van Christus! Met dit gebed geven we niet aan dat we ons lichamelijk ziek voelen of dat we een zwakke gezondheid hebben, maar dat we onze geestelijke kwaal, de krankheid van onze ziel, gewaar zijn geworden!

Dit is tegenwoordig een zeldzame weeklacht en een vreemde taal voor het natuurlijk gehoor! Helaas lijkt het dat er niet veel mensen zijn wier ziel benauwd, bedroefd en verwond is vanwege hun zonden en afwezigheid van Christus, en die hun eigen machteloosheid kennen om zichzelf te genezen. Jezus Zelf heeft gezegd: 'Die gezond zijn hebben den medicijnmeester niet van node, maar die ziek zijn' (Matth. 9:12).

De Farizeeërs voelden zich niet ziek, zodat zij niet de plaag van hun hart kenden. Zij waren geen geestelijke patiënten en hadden daarom geen behoefte aan de kundigste Medicijnmeester, de waardigste Dokter. Zij dachten dat ze vrij waren van alle plagen en kwalen der zonde, en hadden Hem daarom niet nodig, en maakten ook geen gebruik van de balsem van Zijn bloed. Er waren echter ook andere mensen onder Zijn gehoor, tollenaars en zondaren, voor wie het gold: 'Maar zij die ziek zijn', hebben de Medicijnmeester wel van node. Zij kenden zichzelf als zondaren die Christus nodig hadden als Medicijnmeester voor al hun zielenkwalen.

Wie onder onze lezers voelt zijn zielekwalen en heeft de kundigste Medicijnmeester nodig? Laten we eens overdenken waarom er mensen zijn wier ziel genezen moet

worden, zodat zij uitroepen: 'Genees mij, HEERE, zo zal ik genezen worden.'

In de eerste plaats is Gods verkiezende liefde de oorzaak dat Christus op deze aarde gekomen is om de genezende balsem te bereiden door het storten van Zijn dierbaar bloed. Wat heeft het onze dierbare Heere gekost om al de geestelijke ziekten of zielekwalen van arme zondaren te genezen. Daarom zendt Christus te zijner tijd de Heilige Geest, Die krachtige ogenzalf gebruikt zodat geestelijk blinde zondaren ogen van binnen krijgen, en zich bewust worden van de plaag van hun hart. Zij zijn zich niet alleen bewust van hun zieke ziel, maar kennen zich ook als zodanig. Daarom hebben zij een waardigste Medicijnmeester nodig, één Die alle hartkwalen geneest.

Zoals iemand die een ziekte heeft een dokter moet raadplegen, zo moet ook een geestelijke lijder Christus raadplegen. Zolang zijn kwaal echter niet dodelijk is, zal hij proberen allerlei middelen te gebruiken om zichzelf te genezen. Maar als al die middelen geen effect hebben en hij ontdekt dat de kwaal erger wordt, dan zal hij met Jeremia zeggen: 'Genees mij, HEERE, zo zal ik genezen worden.' Nu dan, al die geestelijke lijders krijgen ogen van binnen, zodat zij van zichzelf walgen. Zij komen er achter dat de zonde een dodelijke kwaal is waaraan zij moeten sterven. Zij klagen ook over hun stenen hart en tegelijkertijd hebben zij er een verbroken hart onder, zodat zij de Heere smeken om de genezende kracht van Zijn bloed. Zij hebben zielesmart vanwege Christus' afwezigheid, zodat zij wenen en tot de Heere roepen om Zijn hartsterkende tegenwoordigheid. Chrysostomus verklaarde dat het gemis van de genieting van Christus voor hem een grotere hel zou zijn dan het gevoel van enige straf. Wat is dit waar! De Heere laat Zijn patiënten de ondraaglijke pijn gevoelen, zodat zij ernstig met Hem zullen worstelen om het gevoel van Zijn liefde, om de nieuwe bewijzen van Zijn gunst, en om de dierbare bewustheid van Zijn tegenwoordigheid. De Heere kan een lange tijd vertoeven, zodat hun ziel afgemat raakt, en dat zij denken dat zij zullen sterven aan hun zielekwaal, maar Hij zal voorzeker komen en al hun kwalen genezen en hun ziel te Zijner tijd versterken.

2.

De vraag kan opkomen waarom God degenen die wederom geboren worden niet volkomen geneest, zoals wij volmaakt waren nadat Hij ons geschapen had, zodat zij met Jeremia moeten vragen: 'Genees mij, HEERE, zo zal ik genezen worden'? Hoewel God niet één zonde goedkeurt, toch verdraagt Hij de zonde in hen. Nogmaals, waarom blijft de verdorven natuur over zodat zij zichzelf kennen als een lijder aan een zielenkwaal? De wijze Medicijnmeester handelt met hen om de volgende wijze redenen.

De verdorven natuur blijft over om hen te vernederen! Net als de Israëlieten, die in de woestijn door de vurige slangen gebeten werden om hen onder God te vernederen, anders zouden zij zichzelf verhogen. Hoe wijs en goed is God dat Hij met deze doorn van verdorvenheid prikt, omdat Hij graag ons geroep om genade en ons verlangen naar genezing van onze zielekwalen door Zijn bloed en gerechtigheid hoort. Maar de belangrijkste reden dat de Heere dit verdraagt, is dat de geestelijke lijder Christus des te dierbaarder zal achten. Als we geen zonde hadden, dan zouden we alleen God prijzen als Schepper en niet Christus als Middelaar. Echter, de zonde ervaren als een kwaadaardige en dodelijke kwaal, dat is de reden dat we Christus hoogachten en voortdurend Zijn bloed en gerechtigheid nodig hebben om genezen te worden. Hoor Paulus maar, één van de geestelijke lijders, die uitriep: 'Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?' O, wie kan mij verlossen van deze zielenkwaal, de plaag die ik omdraag? Maar daarna mocht hij de wijze reden zien, waarom hij God dankt: 'Ik dank God door Jezus Christus onzen Heere' (Rom. 7:24,

25). Hiermee wilde hij zeggen: 'Als ik volmaakt zou zijn, zou ik God gedankt hebben als Schepper, zoals Adam dat deed in het paradijs; maar nu heb ik een zondige natuur waardoor ik Christus als Middelaar boven alles hoogacht.

Tot troost van geestelijke lijdens die beangst zijn vanwege hun zielekwalen, willen wij het volgende aanraden. Denk niet dat u volkomen genezen zult worden van uw verdorven natuur zolang u hier op aarde bent. Nee, uw verdorven natuur zal geen heerschappij over u hebben, maar u zult pijnlijk haar kwellende macht gevoelen. Die is sterk genoeg dat u denkt om te komen, maar smeek dan met Jeremia: 'Genees mij, HEERE, zo zal ik genezen worden.' Als de verdorven neigingen sterk zijn in uw ziel, span dan al uw krachten in en neem de toevlucht tot Christus, de kundigste Medicijnmeester om deze verdorvenheden te beteugelen, zoals David die bad: 'Houd uw knecht ook terug van trotsheden; laat ze niet over mij heersen' (Ps. 19:14). Wees verzekerd dat er voor al uw zielekwalen genezing is onder de vleugelen van de Zon der gerechtigheid, namelijk Zijn dierbaar bloed en striemen (Mal. 4:2). Weet dat als u klaagt over uw boze en goddeloze natuur en tot Christus vlucht om hulp en bijstand, u dan niet zult omkomen vanwege uw ongerechtigheid, maar dat u leven zult om Zijnentwil.

Vervolgens, als de pijn van uw zielekwalen ondraaglijk wordt en alle gebruikte middelen falen, weten we maar één geneesmiddel, en dat is op uw Jezus te zien, de kundige Medicijnmeester. Hij kan u een helder geloofsoog geven om Zijn voetafdruk in elke stap waar te nemen. Zie Hem uw ziekten en smarten dragen, ja, wat meer is dan dit, uw ongerechtigheden en zonden dragen. Bedenk wat de apostel zegt: 'Want wij hebben geen hogepriester, die niet kan medelijden hebben met onze zwakheden, maar Die in alle dingen, gelijk als wij, is verzocht geweest, doch zonder zonde' (Hebr. 4:15). Wat een troost is het als we als geestelijke lijdens de stem van Christus mogen horen, de kundigste Medicijnmeester, Die zegt: 'Ik ken uw pijn, uw last, uw kruis. U hebt geen smart die Ik niet voel, of een pijn die Ik voor u niet heb doorstaan. Bent u lichamelijk zwak? Ik zat eens naast de Jakobsbron en was vermoeid van Mijn reis om het levende water aan arme zondaren te Samaria te brengen (Joh. 4). Draagt u de zware last der zonde? Wel, Ik droeg de last van al uw zonden toen Ik aan het vloekhout hing.' Zullen we Christus dan niet liefhebben met al de vermogens van onze ziel, Die al onze krankheden geneest; Die ons leven verlost van het verderf. Die ons door deze woestijn heenleidt en ons door Zijn stok en staf vertroost, en Die Zich uitlaat op een lieflijke en heerlijke wijze, zodat Hij alles voor ons wordt? O ja, want in Hem vindt een bedroefde ziel troost, een verontruste ziel rust, een dorstige ziel dorstlessing, een verzochte ziel verlichting, en een kruisdragende ziel onderwerping, zodat hij mag zeggen: 'Doch gij, o mijn ziel, zwijg Gode; want van Hem is mijn verwachting' (Ps. 62:6).

Ten slotte, laat het volgende tot uw troost zijn. Ook al is het dat de zondekwaal niet geheel weggenomen wordt zolang u hier op aarde leeft, weldra zult u volkomen overwinnaar zijn over al uw zonde. Laat de zonde u kwellen en satan u plagen, maar eens zult u hen onder uw voeten vertreden. Weet dat uw strijd kort is, maar uw overwinning eeuwig; uw ziekte is pijnlijk, maar Christus' balsem is genezend; uw vijand is sterk, maar Christus is sterker en heeft hem overwonnen, en daarom bent u meer dan overwinnaars. Uw eenzaamheid door deze huilende wildernis is smartelijk, maar Christus' tegenwoordigheid verzoet alles. Uw hart kan vaak ontzet zijn, maar Jezus' hart is altijd open, en verzekert u dat Hij het goede niet zal onthouden dengenen die in oprechtheid voor Hem wandelen. Daarom, benauwde ziel en geestelijke lijder, geef de moed niet verloren! Wend u tot Christus en smeek Hem voortdurend: 'Genees mij, HEERE, zo zal ik genezen worden', en de Heere zal u zeker vertroosten door te

zeggen: 'Ik zal hunlieder afkering genezen. Ik zal hen vrijwilliglijk liefhebben; want Mijn toorn is van hem gekeerd' (Hos. 14:4). O, wij verlangen volkomen bevrijd te zijn van al onze zielekwalen om de Heere volmaakt te kunnen eren en verheerlijken, en om dat Lam te volgen waar Het ook met een gezonde ziel henengaat. Wat zal het dan zijn, als we met een gezond en volmaakt lichaam en ziel de Drie-enige God tot in alle eeuwigheid mogen prijzen!

Jong en oud, kunt u de vraag 'Wie onder ons heeft de kundigste Medicijnmeester nodig' bevestigend beantwoorden?

5. Een Goddelijke tussenkomst is noodzakelijk en beloofd

Vanuit de pastorie – januari 2006

Bij de aanvang van een nieuw jaar kijken we gewoonlijk zowel vooruit als achteruit. De zaken die voorbij zijn, hebben ons inderdaad met zorg vervuld, en soms vervullen de toekomstige dingen ons met nog meer zorg. Wat kunnen we met betrekking tot het jaar 2006 weinig zeggen, schrijven of denken, maar hoe vertroostend is het in deze donkere tijd waarin wij en onze kinderen leven, als we met Paulus gelovig mogen zeggen, dat we verzekerd zijn dat noch tegenwoordige, noch toekomstige dingen, ons zal kunnen scheiden van de liefde God welke is in Christus Jezus onze Heere (Rom. 8:39). Dit betreft ook de zaken die in dit jaar plaats zullen vinden.

Ach, als we op de droeve omstandigheden in de wereld zien, kunnen we niet anders zeggen dan dat de Heere de wereld bezocht heeft met Zijn rechtvaardige oordelen, en dat het geruis van Zijn voetstappen gehoord wordt voor de komst van het laatste oordeel. Hoe noodzakelijk is het dan om voorbereid te zijn, hetzij dat we moeten sterven, hetzij dat Hij zal komen om te oordelen de levenden en de doden.

Er is zoveel verwarring en onenigheid onder de volken op aarde, zoveel geweld en bloedvergieten, dat het een hel op aarde lijkt te zijn. We kunnen allen weten hoe sterk de weerstand in de wereld is tegen Gods Woord en de levende Kerk, en tegen de beginselen van de christelijke levensstijl en moraal. Echter, tot uw bemoediging, de Heere regeert en blijft regeren, en Hij schrijft als met Zijn eigen vinger de geschiedenis van elke natie en stad, van iedere familie en ieder mens.

Ook met betrekking tot Gods kerk op aarde moeten we helaas schrijven dat de Heere een twist ermee heeft. Zowel de wijze als de dwaze maagden lijken in slaap gevallen te zijn, zodat koudheid, onvruchtbaarheid en dorheid waar te nemen zijn in een tijd dat het geruis van de komst van de hemelse Bruidegom te horen is. Och, dat de Heere Zijn kerk met Zijn goedertierenheid in Christus zou willen bezoeken, want dan maakt een Goddelijke tussenkomst haar wakker. Dan zal Hij ons niet slapende vinden, maar integendeel, staande: 'Staat dan, uw lenden omgord hebbende met de waarheid' (Efeze 6:14).

Alleen een Goddelijke tussenkomst heeft tot gevolg dat we op onze post staan, en dat we Zijn eer en het welzijn van Zijn Kerk bedoelen. Dan is onze godsdienst echt, zoals ds. Tiptaft zei: 'Echte godsdienst is afgesneden van de wereld en met Christus getrouwd te zijn, en Gode vrucht voort te brengen.' Alleen door genade houden we voet bij stuk en staan we op wacht, en vluchten we niet weg of laten het leger in de steek in de strijd tegen alle tegenstanders van de Heere en Zijn Woord.

De grote nood in het christendom is het gemis aan olie in de vaten of Gods genade in het hart, zodat er zo weinig kinderlijke vreze en oprechtheid is. Het droeve gevolg is, dat men over het algemeen voldaan is met een lege en levenloze vorm, en daarom smeekt men niet om de onmisbare inwonende kracht van Christus' Geest. Daarnaast is de grote nood in het christendom het gebrek aan trouw aan de waarheid, het gebrek aan geestelijke kennis van de wezenlijke zaken van de godsdienst, het gemis aan dadelijke geloofsgemeenschap met Christus, en het gemis aan ootmoed, oprechtheid en tederheid in al onze daden. Daarom is er veel vormgodsdienst, maar weinig geestelijk leven; veel uitwendige kennis maar weinig zaligmakende kennis van God, van zichzelf en van Christus; veel praatgodsdienst maar weinig innerlijke oprechtheid.

Velen zijn er die het geestelijk leven missen, maar weinigen die een leven des geloofs door Christus leiden. Velen zijn er die Jezus belijden als de enige Zaligmaker, maar weinigen die Hem met mond en hart belijden.

Vrienden, hoe staat met het ons ten aanzien van het bovenstaande? Kunnen we zeggen dat Christus alles voor ons is? Mw. M. Winslow heeft het volgende gezegd: 'Ik houd toch zo van ouderwetse bekeringen, waar zondaren gebracht worden tot het gevoel dat zij zondaars zijn, en onder overtuiging uitroepen: 'Wat moet ik doen om zalig te worden?' En die dan door dezelfde Geest geleid worden om op Jezus te zien, en dadelijk bekwaam worden gemaakt om te geloven en zich te verblijden.'

Ook onder predikanten is er een grote verscheidenheid, zodat we helaas niet kunnen zeggen dat de bediening van hen allen een bediening is van 'geest en leven'. Sommigen verkondigen de leerstukken van het Evangelie zonder dat zij enig bewijs geven dat zij de kracht ervan in hun eigen hart hebben ondervonden. Weer anderen brengen bevinding zonder te verwijzen naar de leer van Gods Woord, maar deze bevinding moet van een zeer algemeen en niet van een onderscheidend karakter zijn. We hebben te waken voor het gevaar van een ogenschijnlijk bevindelijke prediking waarin veel dierbare gestalten en zielstoestanden worden genoemd, maar waarin de enige grond van zalig worden als een wonder van Gods kant wordt gemist. Dan staat inderdaad de mens in het middelpunt en niet de dierbare Christus, Die te prijzen is tot in der eeuwigheid. De Godeverheerlijkende prediking is geheel en al een Christusprediking, waarin Hij niet alleen gepredikt wordt als gezonden door God de Vader als de eeuwige Borg en Zaligmaker, Die een eeuwige gerechtigheid verworven heeft voor al Zijn volk, maar ook hoe en op welke wijze Hij Zich in hun leven heeft bekendgemaakt.

Verder behoort ook het leven van predikanten een prediking op zichzelf te zijn, zoals Thomas Brooks zegt: 'Het leven van iedere predikant zou een uitleg moeten zijn van Christus' leven. Daarom zijn er helaas veel 'geloofsaandringende' predikers, maar weinig 'soevereine-genade' leraars; veel 'rechtzinnige' predikanten, maar niet vele 'schriftuurlijk-bevindelijke' leraars die bedeed zijn met de zalving van Christus' Geest.

Och, dat een Goddelijke tussenkomst verlossing mocht geven door arbeiders te zenden die Zijn kudde met wijsheid en verstand mochten voeden, die de schapen en de lammetjes in de groene weide van Zijn Woord mogen leiden, en ontdekte, zwakke en schuldige zondaren in zichzelf heenwijzen naar die dierbare Middelaar, naar Jezus Christus als de enige Zaligmaker, en de koninklijke weg beschrijven waarin Hij Zijn schapen leidt.

Vanzelf moeten de onderherders van tijd tot tijd de verschillende ondervindingen en oefeningen van Christus' schapen schetsen, zodat zij hun geestelijk portret erin kunnen zien. Toch kunnen zij er geen voldoening in vinden als de levende en genadige Christus niet persoonlijk aan hun hart wordt geopenbaard. Niets anders zal voldoen aan de behoefte van een arme en ontdekte zondaar dan een dierbare Jezus, een liefhebbende Jezus, een genadige Jezus, een medelijdende Jezus, en een tegenwoordige Jezus!

We hebben behoefte aan zulke arbeiders in Zijn wijngaard die de volle raad Gods mogen verkondigen met het zout en de zalving van de Heilige Geest. Want dan spreken zij naar het hart van Jeruzalem, en wijzen zij verloren zondaren in zichzelf op de noodzakelijke kennis van een verzoend God in Christus op rechtsgronden. Laten we nooit vergeten dat de inhoud van de zuivere bediening de levende Jezus Christus is, want dan zullen Gods knechten niet *over* Jezus spreken, maar *Jezus Zelf* in de

kracht van de Heilige Geest. De apostel Johannes vormde een helder oordeel, toen hij zei: 'Hetgeen wij dan gezien en gehoord hebben, dat verkondigen wij u' (1 Joh. 1:3). Toch is een Goddelijke tussenkomst beloofd dat Christus met Zijn Kerk zal zijn zolang de wereld bestaat, en daarom zal Hij knechten zenden tot de laatste dag.

Vrienden, een Goddelijke tussenkomst is ook noodzakelijk in ons persoonlijk leven, niet één of tweemaal, maar gedurig. Onlangs hebben we dit op pijnlijke wijze ondervonden. Op een zaterdagavond gingen we op weg naar een bepaalde gemeente om Gods Woord daar uit te dragen. Onze gesteldheid was zodanig dat we niet veel moed hadden, omdat we vervuld waren met zorgen over de verleidende kracht van de wereld op onze jeugd en het over het algemeen afnemende geestelijke leven.

Wij wisten dat onze ogen niet op de rechte plaats gevestigd waren, maar we keken als het ware op de diepten van de zee van verzoeken. In plaats van al onze bekommernissen en zorgen op Christus te werpen, voelden we de zware last en dachten er onder om te komen. Op zichzelf is de toestand over het algemeen niet bemoedigend, maar zeer droevig en ontmoedigend. Als we echter niet de toevlucht tot Christus nemen, dan is de situatie erger en ernstiger. Natuurlijk zien wij de verderfelijke en verwoestende invloeden van de media, zoals bijvoorbeeld open internet en dergelijke, en weten dat er plaatsen van vermaak zijn die onze jeugd vergiftigen, en daarom zijn we zowel geschokt als bewogen over hen die hun kostelijke genadetijd verkwisten.

Als we echter zien op de diepten van satans verzoeken en niet op Christus Die alles in Zijn handen heeft, dan zien we alleen de donkere kant. Dit was onze verkeerde gesteldheid, en we riepen tot de Heere: 'Heere, hebt Gij alles aan zichzelf overgegeven? Hebt Gij Uw hand van ons afgetrokken? Zal satan de overhand krijgen? Heeft Uw toezegging een einde, van geslacht tot geslacht? Zijt Gij vergeten genadig te zijn?'

Toen we door het dorp Renswoude reden, daalden de volgende woorden als een berisping in onze ziel: 'Wat zijt gij vreesachtig, gij kleingelovigen?' (Matth. 8:26). U vermoedt dat het schip van de kerk schipbreuk zal lijden, en dat degenen die zich erin bevinden zullen omkomen. U kijkt teveel, of zelfs alleen maar naar de golven van de zee, maar Ik, als de hemelse Loods, ben aan boord en heb het roer in Mijn handen, zodat het in goede handen is. Ik doe alles wat Mij behaagt. Welnu dan, vertrouw alleen op Mij en leun op Mij, en u zult versteld staan hoe alle dingen zullen medewerken ten goede voor degenen die God liefhebben (Rom. 8:28).

Werkelijk, de Heere bestrafte ons niet alleen, maar ook de winden en de zee van ongeloof, zodat alles van binnen kalm werd, en wij mogen geloven dat het schip van Zijn kerk in veilige handen is.

Toen was onze ziel als een gespeend kind en mochten we geloven dat de getrouwe en almachtige Heere geen vergissingen maakt, maar dat hij altijd wijs en Vaderlijk handelt. Zijn Goddelijke tussenkomst veroorzaakte een blijdschap in en vertrouwen op Christus Die alles wel zal maken met Zichzelf.

Vrienden, Zijn tussenkomst is hartinnemend en zielversterkend. Zij brengt ons aan Zijn voeten; zij ontdekt Zijn vriendelijk aangezicht en geeft hoop voor dit komende jaar, zelfs tot aan het einde van ons leven. De plechtige belofte is dat Christus verheerlijkt zal worden in al Zijn daden, en dat Hij Zijn verdrukte en aangevochten volk niet begeven noch verlaten zal.

6. Het grote onderscheid tussen tranen schreien

Meditatie n.a.v.:

Mattheüs 8 vers 12: ***Aldaar zal wening zijn en knersing der tanden.***

en:

Openbaring 21 vers 4: ***En God zal alle tranen van hun ogen afwissen.***

Geliefde lezer,

De wereld wordt wel genoemd het jammer- en tranendal vanwege de gevolgen van Adams diepe val. Het houdt dan ook wat in om mens te zijn. Job heeft ervan gezegd: "De mens van een vrouw geboren is kort van dagen en zat van onrust." Is er een huisgezin onder ons zonder kruis, of een hart zonder smart? Is er een oog dat nooit vervuld is geweest met tranen?

Nee, want de mens heeft zich het oordeel van tranen schreien over zich ingeroepen. Dit geldt niet alleen de oude mensen, die ziek en zwak zijn, en een leven kennen vol wederwaardigheden, doch ook degenen die nog in de kracht van het leven staan, en niet te vergeten onze jonge mensen die ook al met zoveel problemen bezet kunnen zijn.

Toch is er een groot verschil waarover men tranen schreit. Indien een mens niet door genade de staat van zijn ellende leert overnemen, zijn alle tranen die men hier schreit beginselen van hetgeen hij straks eeuwig zal doen. Tranen schreien zonder dat er verlichting in te vinden is.

Al hebben we onder de zuivere waarheid geleefd, doch indien we niet meer hebben dan een uitwendige belijdenis zal het vreselijk zijn zonder God in Christus geleefd te hebben.

De tekst "Aldaar zal wening zijn en knersing der tanden" uit Matth. 8:12 wijst ons dan ook op de vreselijke staat en bestemming van de kinderen des Koninkrijks. Dat zijn kinderen die uit christenouders geboren zijn, en rustgronden gezocht hebben in hun voorrechten buiten Christus. Ofwel uitwendige belijders, die met hun vroomheid en rechtzinnigheid gelijk zijn aan de witgepleisterde graven, maar die van binnen vol dorre doodsbeenderen zijn. O vreselijk, indien men zich inbeeldt het koninkrijk der hemelen binnen te gaan, en als honden buiten gesloten te zullen worden (Openb. 22:15).

De rechte kinderen des Koninkrijks leren *hier* door genade zich als honden kennen gelijk een Mefiboseth en de Kananese vrouw. En zolang we hier geen hondeke voor God geworden zijn, heeft Christus ook nooit recht waarde voor onze ziel gekregen. Zolang we onze grond van zaligheid proberen te zoeken in ons tranen schreien, zal het eeuwig gelden wat we in onze tekst lezen: "En aldaar zal zijn wening en knersing der tanden."

Daar is een wenende *Ezau*, die zijn vader met tranen probeerde te bewegen om hem de zegen te geven, maar die nooit bedroefd is geweest over de vreselijke versmading.

Daar is een wenende *Orpa*, die haar eigen afgoden en volk liever had dan de God van Israël en Zijn volk.

Daar wordt een wenende *Judas* gevonden, die wel wroeging had om het verraad van de enige Zaligmaker, maar geen evangelische droefheid bezat, en zich daarom verhing.

Daar Zijn de *godsdiensstige vrouwen*, die weenden om Christus' lijden, doch die onkundig waren, dat zij zelf Zijn kroon hadden gevlochten en Zijn lijdensbeker gevuld.

Maar wie zijn het dan van wie de Heere alle tranen van de ogen zal afwissen, zoals de tekst in Openb. 21:4 ons leert?

Wel, de apostel Johannes zag als in een gezicht hoe Christus Zijn bedrukte volk tot Zich nemen zal, en al haar tranen zal afwissen. Dit geeft wel te kennen, dat zij op aarde in een zware strijd verward is. Tevens, dat er ook een eind zal komen aan al haar moeite en verdriet, en dat zij zich dan eeuwig mag verblijden in de zalige gemeenschap met God Drie- enig.

Doch zolang zij hier op aarde is, verkeert zij in het tranendal, en zal zij verdrukking hebben. Christus' Geest bedeeft haar met de evangelische droefheid, die een onberouwelijke bekering tot zaligheid werkt. Zij gaat dan kermen over het ware Godsgemis. Kermen vanwege haar afgelegde weg en de oorsprong van het kwaad. Kermen vanwege de gruwelen die zij zowel van binnen als van buiten gewaar wordt.

We hebben eens uit de mond van een predikant gehoord, dat hij 'bekeerd' was zonder één nacht wakker te liggen en zonder één traan te schreien. Hoe vreselijk! Onze tekst leert het ons wel anders. Nee, we nemen het niet op voor de gemoedelijke godsdienst, die met haar gemoedelijkheid God meent te kunnen bewegen. Een van onze oudvaders schrijft, dat deze mensen te veel vocht in de hersens hebben. De rechte tranen hebben hun bron uit het vernieuwde hart, waardoor Gods volk een hartelijk leedwezen krijgt, dat zij God door haar zonden vertoornd heeft, en die hoe langer hoe meer haten en vlieden (H.C. vr. 89). Christus' Geest leert haar, dat de tranen op zichzelf haar schuldregister niet kunnen uitwissen. Toch ligt in het bewenen van de schuld van gezondigd te hebben tegen een goeddoend God, meer zoetheit dan in al de ijdelheden van de wereld.

Behalve deze tranen, zullen de tranen van verwondering haar ook niet vreemd blijven. Indien de Heere de aan een eind gebrachte zondaar, een weg der zaligheid ontsluit in die dierbare Persoon des Middelaars, Die door de Vader daartoe verordeneerd is, wordt haar zielentoestand in één ogenblik veranderd. Christus toch heeft het ganse werk der zaligheid voor verloren zondaars volbracht, hetwelk Hij door Zijn Geest aan hen mededeelt. Zie, dan mogen ze tranen van liefde, blijdschap en geloof schreien, vanwege het onbegrijpelijke wonder dat de Heere hen heeft willen ophalen uit de diepte van Adams val. Temeer wanneer de Heere het eeuwige welbehagen van Zijn verkiezende liefde in Christus komt te openbaren.

Doch deze tranen worden hier in onze tekstwoorden niet bedoeld. De tranen waarover in Openb. 21:4 geschreven wordt, doelen op de in- en uitwendige strijd, die de Kerk des Heeren op aarde zal ondervinden. Indien de Heere onbegrepen wegen met haar inslaat en het verdorven bestaan doet zich dan gelden, dan komen de tranen van opstand en tegenstand wel boven. Tranen van moedeloosheid en ongeloof vanwege het niet te kunnen berusten in Zijn heilige wil. Hoe kan men bitter van gemoed zijn als de Heere Zijn almacht tot haar verlossing niet openbaart, en zij in Zijn vrijmacht niet kan berusten. Indien de Heere geliefde panden of de gezondheid wegneemt, om Hem dan soeverein te verklaren, en Hem God te laten!

Maar ook tranen, omdat het haar smart niet tot Gods eer te kunnen leven. Tranen omdat zij haar hart niet mee kan krijgen in haar allerheiligste verrichtingen. Tranen vanwege het gemis van Zijn dierbare gemeenschap en de kussingen van Zijn mond. Of indien de Heere Zijn aangezicht verbergt, en satan toelaat om de ziel onophoudelijk te plagen, en zij met David instemt: "Mijn tranen zijn mij tot spijze dag en nacht, omdat zij de ganse dag tot mij zeggen: Waar is uw God?"

Zijn er onder onze lezers die deze tranen schreien? Welnu, de Heere belooft u, dat Christus alle tranen eens van uw ogen zal afwissen.

Wat geeft deze tekst u nog meer te zeggen? Wel, dat u tranen van verlangen naar Zijn

gemeenschap zult schreien, en hijgen naar de volkomen verlossing. Dan zal uw blijdschap volkomen zijn, wanneer God verheerlijkt mag worden. Uw aangezicht zal dan niet meer bedrukt en bedroefd zijn, maar uw blijdschap zal dan onbepaald, door het licht dat van Zijn aangezicht straalt, ten hoogste toppunt stijgen. Om zo als een toebereide bruid de Vader voorgesteld te mogen worden zonder vlek en zonder rimpel. Eeuwig wonder, die dit te beurt mag vallen.

Zo hebben we geschreven over tweeërlei tranenschreiers en tweeërlei bestemming. Bij wie behoort u? De Heere lere u het rechte wenen van de geestelijke tortelduif, eer het voor eeuwig te laat is. En bent u geen vreemdeling van het bovengeschrevene? Erkent, dat de bruid *toebereid* is door de God des verbonds tot de verheerlijking van Zijn aanbiddelijke deugden en tot zaligheid van uw ziel.

7. Meditatie

Ik heb lief, want de HEERE hoort mijn stem, mijn smekingen; Want Hij neigt Zijn oor lot mij; dies zal ik Hem in mijn dagen aanroepen.

Psalm 116:1,2

Hoe erg is het, doof te zijn. Doof zijn is een lichamelijk gebrek, waardoor men niet in staat is te horen. Wat dit recht inhoudt, weten alleen degenen die het gehoor missen. Voor hen wordt veel gedaan om deel te kunnen nemen aan het maatschappelijke leven. Ondanks dat, zien we toch weer wat de zonde heeft veroorzaakt. Doofheid en ander lichamelijk gebrek wijzen ons niet alleen op wat gebeurd is in het Paradijs, maar ook laat het zien dat een ieder mens verkeert in een totale geestelijke doodslaaf.

Daaruit vloeit ook voort dat we het geestelijke gehoor missen, zodat we de dreigementen en vloekspraken van de wet, alsook de nodigingen van het evangelie, niet kunnen horen zoals ze gehoord moeten worden. Maar vervolgens ook niet willen horen, vanwege het feit dat onze doodstaat een vijandige doodstaat is.

Adam hoorde de stem van de HEERE God aan de wind des daags, na de val. Maar dit verwekte bij Adam een slaafse vreze, waarop hij zich voor God verborg.

Juist daarin is toch onze rampzalige staat getekend, dat we niet meer horen kunnen zoals we dit hebben gekund in de staat der rechtheid, toen de HEERE voor de oren van Adam de eis van het werkverbond en de belofte van het eeuwige leven voorstelde. Daarom zegt de HEERE, als de Opperste Wijsheid: 'Welgelukzalig is de mens, die naar Mij hóórt, dagelijks wakende aan Mijn poorten, waarnemende de posten Mijner deuren.'

Laten we niet vergeten dat de Heere ons allen, als geestelijk doven, Zijn Woord gegeven heeft. Welk een arbeid heeft de Heere al niet aan ons ten koste gelegd. Elke keer als we Gods Woord lezen, wordt het ons toegeroepen: 'Hoort dit, alle gij volken, neemt ter ore alle inwoners, alle inwoners der wereld, zowel slechten als aanzienlijken, tezamen rijk en arm.'

En nu is dit Woord op zich niet genoeg om de Godsspraak te kunnen verstaan. Daarom is het toch zo nodig dat de Heere de uitwendige roepstem verbindt met de inwendige. We hebben doorboorde oren nodig om te kunnen instemmen met de dichter van Psalm 85: 'Ik zal horen, wat God de HEERE spreken zal; want Hij zal tot Zijn volk en tot Zijn gunstgenoten van vrede spreken.'

David was een van dat bevoorrechte volk, wiens oren doorboord zijn geworden. Hij heeft dat eenzijdige Godswerk in zijn leven ervaren en ook bezongen. We horen hem daar ook dikwijls van gewagen in zijn psalmen. Maar weet u wat voor David het grootste wonder is geweest? Dat God zich niet als doof heeft gehouden, dat God hem, zulk een albederver en afwijker van Gods geboden, heeft willen horen in zijn klachten en willen verhoren om Christus' wil door hem uit de grote zielenood te verlossen.

Hij begint met God te eren en hij eindigt met God te verhogen in Zijn tempel. Hij begint met op te merken: 'Ik heb de Heere lief.' En dat als vrucht van Gods eeuwige liefde tot hem. Nee, niet zoals het juichend christendom dit doet. Dat geeft alleen een oppervlakkige reden op van het liefhebben van God zonder de rechte betekenis ervan te verstaan. Maar als David tot zulk een hartelijke belijdenis komt, dan weet hij ook *waarom* hij God lief heeft. Hij geeft daarom de reden op: 'Want Hij *hoort* mijn stem, mijn smekingen; Want Hij *neigt* Zijn *oor* tot mij.'

David heeft een tijd gekend dat God als doof was voor zijn stem en smekingen. O, daar is niets benauwder en zielsellendiger in de grootste noden en aanvechtingen der ziel als de Heere doof lijkt te zijn voor de stem en smekingen die worden opgezonden.

Die benauwdheden der ziel waren hooggaand bij David. Hij kon daar ook een beschrijving van geven.

Het juichend en nabijkomende christendom van onze dagen kan wel een verklaring geven van God lief te hebben, maar de reden zoals David die kan geven, wordt niet vernomen. Daarom ontbreekt de ware verootmoediging en verwondering des harten bij velen. Doch David en al Gods ware volk kunnen ook verklaren wat God voor hen was en blijft in al hun benauwdheden.

'David, maar waarom heeft u de HEERE zo lief?' 'Wel, ik verkeerde in de banden des doods en de angsten der hel hadden mij getroffen; ik vond benauwdheid en droefenis. O, welk een vreselijke staat en toestand. Al mijn dadelijke zonden werden mij voor ogen gesteld. Elke zonde maakte mij helwaardig. Ik probeerde heilig te kunnen leven om Gods geboden te onderhouden. Maar de Heere bepaalde mij bij mijn diepe val in Adam. Toen werd al mijn gerechtigheid een wegwerpelijk kleed. Mijn hele bestaan was goddeloos en gruwelijk. Die vuile bron was zo diep, dat ik haar bodem niet kon peilen. Daarenboven openbaarde de Heere Zich in Zijn heilige en volmaakte deugden. God eiste Zijn beeld terug; Hij, dat heilige Wezen, eiste volmaakte gehoorzaamheid en ik was naakt, blind en doof. De duivel verschrikte en plaagde mij dat ik straks eeuwig bij hem zou zijn en dat ik eeuwig van God gescheiden zou blijven en Hem dan zou vloeken tot in der eeuwigheid. En juist dat griede mij tot in het diepste van mijn ziel. Eeuwig van God gescheiden te zijn. Een God Die altijd goed gedaan had en ook nu goed en recht was. En zou ik dan die God eeuwig moeten vloeken? O nee! Dit deed mij vanwege mijn geprangd gemoed mijn stem horen, ja mijn stem met smekingen: 'Och HEERE, bevrijd mijn ziel.' Heere, ik kan niet zonder U leven, ik kan Uw gemeenschap niet missen.

Ik dacht dat God als doof was, want Hij hoort de zondaars niet. Zegt de HEERE Zelf niet, dat het gebed (of de offerande) van de goddeloze de HEERE een gruwel is? Ja, dat God niet kan horen vanwege Zijn rechtvaardigheid?

Maar toen ik meende weg te zinken in de eeuwige rampzaligheid en eeuwig van Zijn gemeenschap gescheiden zou moeten blijven, (O eeuwig wonder van Zijn vrijmachtige welbehagen), toen hoorde God *mij*. Hij hoorde mijn stem en mijn smekingen. Hij neigde Zijn oor tot mij. Tot mij. Dat is en blijft voor mij onbegrijpelijk. *Mij*, zulk een hellewicht en dode hond. *Mij* is barmhartigheid geschied. Hij verlost *mij* van het geweld des grafs en der hel. Hij bewees aan *mij* genade en Hij schonk Zijn ontferming.

Dat wonder kon ik niet op: '*Mij* in de kuil verzonken, *mij* heeft Hij hulp geschonken, gevoerd uit modderig slijk.'

Toen bepaalde de HEERE mij bij de oorzaak en wel bij Zijn eeuwig vrijmachtig welbehagen in Christus. Hij heeft Zijn Zoon gezonden op deze aarde om de zaligheid te verdienen. Maar de Borg moest uitroepen in Zijn zware lijden aan het kruis: 'Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?'

Hoewel Hij altijd door de Vader gehoord is, moest die dierbare Borg klagen voor de Zijnen dat Hij van God verlaten was. Juist daarom heeft Hij mijn stem gehoord. O, wat zal ik de HEERE vergelden voor al Zijn weldaden aan mij bewezen?

Zie, om dat horen van Zijn stem, door de HEERE op grond van Christus' werk, bewondert David nu nog dat eeuwige, vrijmachtige wonder.

We hopen dat zowel doven als horenden de HEERE zo mogen lief krijgen, omdat Hij onze smeekstem wilde horen en blijft verhoren om Christus' wil.

ds. J. Roos Uit: Voor onze doven, 1989, tevens kerkblad Barneveld 20 jan. 2006

8. Onze vaders onder de wolk, gedoopt in de wolk en in de zee

Dat onze vaders allen onder de wolk waren, en allen door de zee doorgegaan zijn, en allen in Mozes gedoopt zijn in de wolk en in de zee. 1 Korinthe 10:1,2

Voor elke doopbediening wordt het in het gebed aangehaald: 'Gij, Die den verstokten Farao met al zijn volk in de Rode Zee verdronken hebt, en Uw volk Israël droogvoets daardoor geleid, door hetwelk de Doop beduid werd (...)'

Het klassieke doopformulier, door Petrus Dathenus opgesteld, legt een verband tussen het sacrament van de Heilige Doop en het feit dat Israël droogvoets door de Rode Zee, de Schelfzee, ging. Die samenhang is terug te vinden in hetgeen Gods Woord zegt in 1 Korinthe 10:1-5, waar de apostel Paulus de doop en het avondmaal typeert met de woorden wolk en zee en met manna en rotssteen. De apostel wijst erop dat geheel Israël onder de wolk en door de zee doorgegaan en in Mozes gedoopt is, en dat deze doop een verzegeling was van hun geestelijke behoudenis. Vanzelf mogen we deze doorgang door de Rode Zee, deze doop in Mozes, niet als een sacrament aanmerken, maar wel zoals Paulus aangeeft, als een 'voorbeeld'. De apostel wijst op het verschrikkelijk oordeel over hen die wel gedoopt waren in de wolk en in de zee, maar omkwamen in de woestijn. Het doopformulier legt dus terecht dat verband tussen de zee en de heilige doop. Immers, ook alle kinderen zijn met hun ouders door de Schelfzee gegaan, waardoor dit ook voor ons een voorbeeld en een opdracht is om de kinderen van de gemeente te laten dopen.

Ook de Nederlandse Geloofsbelijdenis verwijst naar de Rode Zee. Artikel 34 belijdt dat de Zoon van God 'onze Rode Zee is, door Welke wij moeten doorgaan, om te ontgaan de tirannie van Farao, welke is de duivel, en in te gaan in het geestelijke land Kanaan.' Als Paulus in 1 Korinthe 10:6 spreekt van voorbeelden, dan mogen we de doorgang door de Rode Zee ook zien als een voorbeeld van de wijze waarop de Heere Zijn volk uit joden en heidenen naar Zijn welbehagen zal verlossen uit de macht van die helse Farao, en hen zal leiden door de zee van Christus' dierbaar bloed. Guido de Bres gebruikte dit bijbelse gegeven in de Nederlandse Geloofsbelijdenis om de verlossing van het oude bondsvolk te vergelijken met de verlossing van al Gods uitverkorenen.

Op de dag des Heeren worden de Tien Geboden in de christelijke kerken voorgelezen, waarvan de aanspraak ons wijst op het feit dat de Heere het volk uit Egypte heeft verlost. Niemand zal dan denken dat deze uitleiding uit Egypte alleen op het volk van Israël van toepassing was. Dat geldt ook het geestelijk Israël; de reeds toegebrachten onder Gods uitverkorenen, die door Gods almachtige en vrijmachtige hand verlost zijn uit het Egypte van zonde en satan.

We achten het een groot gevaar en oorzaak van oppervlakkigheid als we de reis van de kinderen van Israël als een pure aangelegenheid voor dit bondsvolk aanmerken, zonder er lering uit te trekken dat het noodzakelijk is om ook verlost te worden uit de vreselijke staat waarin we onszelf door de diepe val in Adam gebracht hebben.

Zoals de Heere Farao en zijn volk dikwijls heeft gewaarschuwd door middel van de hun toegezonden tien plagen om Zijn stem te gehoorzamen, zo waarschuwt Hij ook een ieder van ons om Hem te gehoorzamen en in Zijn wegen te wandelen. Farao en zijn volk kunnen niet zeggen dat zij ongewaarschuwd zijn gebleven. Zij hebben zelf het oordeel over zich uitgeroepen. Het was Gods verborgen besluit dat Farao en zijn

volk Zijn stem niet zouden gehoorzamen. Maar dat besluit was geen richtsnoer voor hun handelen. Dit verborgen besluit was aan Farao en zijn volk niet eens bekend. Farao had het gebod van God gehoord en dat had hij te gehoorzamen. Farao was zelf verantwoordelijk voor zijn goddeloze verzet tegen de Heere. Juist zijn ongehoorzaamheid was oorzaak dat hij om eigen schuld omkwam.

Misschien zou iemand bij het lezen van Hebréeën 11:29 ('Door het geloof zijn zij de Rode Zee doorgestaan') menen dat alle Israëlieten die door de Schelfzee trokken gelovige mensen waren. Toch is dat niet zo. Gods Woord leert ons dat, hoewel zij allen uit Egypte getrokken zijn en door Mozes gedoopt zijn, de Heere in het meerderdeel van hen geen welgevallen heeft gehad. Zij zijn door ongeloof omgekomen. Dat zegt de apostel Paulus in 1 Korinthe 10:5.

De beroemde dr. J. Owen merkt op dat 'geheel de vergadering werd genoemd naar het beste deel.' Dit leert ons dat al leven we binnen de bediening van het genadeverbond, we daarin geen rust mogen vinden in de uitwendige voorrechten waarin wij mogen delen. Hiermee kunnen we de eeuwigheid niet aandoen, zoals duidelijk blijkt uit de geschiedenis van het volk Israël. De ware gelovigen onder hen trokken de ongelovigen door de zee mee, zodat we Gods volk terecht mogen aanmerken als de kurken waar de kerk en wereld op drijven. Echter, het komt op het persoonlijk geloof aan. Onze huizen en bedrijven kunnen om Gods ware volk dat bij ons woont, gezegend worden. Maar zonder de ware persoonlijke geloofsvereniging met Christus blijven we verdoemelijk voor God en komen we voor eeuwig om. Gelukkig volk dat met het oude volk van Israël door de Rode Zee van Christus' bloed mag doortrekken en zo gedoopt mag worden in de wolk en in de zee. Vooraf hebben zij echter een afgesneden zaak ingeleefd, zodat het banen van een weg door de Rode Zee als een wonder van Gods welbehagen in Christus ontdekt werd. God verheerlijkt Zijn genade altijd langs het onmogelijke en het afgesnedene, om alleen door het *geloof in Christus* de eeuwige verlossing te verkrijgen. Zulke onmogelijke wegen zijn het hele leven nodig om God in Christus te bewonderen als zij in het hemelse Kanaän mogen komen. 'Maar God leidde het volk om', zo lezen we in Exodus 13:18. De Heere is vrij in de leiding met een ieder van Zijn volk, maar het is Zijn gewone weg om met hen - althans naar menselijke beleving - een 'omweg' te maken, opdat zij hier geoefend zullen worden in de woestijn van het leven.

Tenslotte, Gods Woord geeft ons te kennen dat het door de Rode Zee gaan, ook een voorbeeld is van de eeuwige verlossing van Gods volk. In Openbaring 15:2 lezen we hoe de verlost schare aan de oever van de glazen zee het gezang van Mozes en het Lam zal zingen. De doorgang door de Rode Zee en het zingen van Mozes en de mannen met Mirjam en de vrouwen, is een afbeelding van hetgeen Gods volk straks in eeuwigheid mag doen. Daar zal God Drie-enig eeuwig de eer ontvangen. Straks zullen de gordijnen van de heerlijkheid worden weggeschoven en zullen zij het volle gewicht van de eeuwige heerlijkheid ontvangen.

Is het onze hartelijke begeerte dat de schaduwten mogen wegvlieden, dat de Dag der dagen mag aanbreken en dat de Zon der gerechtigheid mag doorbreken? Het is van tweeën één: behouden door de zee van Christus' bloed óf omkomen door Christus' toorn!

9. De vraag: 'Wie zijn dezen bij u?' blijft van actueel belang

Vanuit de pastorie - oktober 2003

Ezau stelde de vraag aan zijn broer Jakob: 'Wie zijn dezen bij u?' (Gen. 33:5). Na vele jaren van afwezigheid ontmoetten de tweelingbroers elkaar. Kon Ezau zijn snode plan om zijn broer Jakob te doden, uitvoeren? Nee, de Heere beschermde Zijn kind, zodat Ezau hem zelfs geen kwaad kon doen. Zij hadden zelfs een goed gesprek. We zien dat het hart van Ezau in de hand des Heeren was als waterbeken, en dat Hij het neigt tot al wat Hij wil (Spr. 22: 1). Tijdens hun vriendelijke ontmoeting vond er een goed gesprek plaats zonder de minste zinspeling op de oude ruzie. Zij spraken ook over Jakobs gevolg, want toen Ezau zag wie er bij Jakob waren, wilde hij weten tot wie die vrouwen en kinderen die hem volgden, behoorden.

Als we Jakobs antwoord overdenken, dan blijkt het wat Ezau eigenlijk met de vraag 'Wie zijn dezen bij u?' bedoelde; met name die twaalf kinderen die hij bij hem zag. Op zichzelf was het een normale vraag, en het zou een toereikend antwoord zijn geweest als Jakob Ezau had geantwoord: 'Dat zijn mijn kinderen.' Hij gaf echter een ernstig en veelbetekenend antwoord: 'De kinderen, die God aan uw knecht genadiglijk verleend heeft.' Hieruit leren wij dat zijn ogen steeds op de Heere gericht waren, en dat hij zijn kinderen zag als gaven van God, als grote zegeningen uit Zijn hand, en als Zijn erfenis. Hij spreekt van kinderen als genadegaven! Ook al was het een groot getal, toch acht hij hen als genadegaven, kinderen die de Heere hem geschonken heeft om voor te zorgen.

Deze vraag heeft ook voor ons grote betekenis. Onlangs ¹hebben we twaalf kinderen van onze gemeente gedoopt, inclusief één van onze kleinkinderen. Het was alsof de Heere ons deze vraag stelde. Daarom zijn we wij onze toespraak tot de doopouders begonnen met: 'Ouders, wie zijn dezen bij u?' Vorige maand hebben we geschreven over huisgodsdienst, en hebben we u en onszelf gewezen op het noodzakelijke onderwijs van degenen die aan onze zorgen zijn toevertrouwd. Vanwege het grote belang willen we overdenken hoe wij onze kinderen behoren te zien in het licht van Gods Woord met betrekking tot de vraag: 'Wie zijn dezen bij u?'

OULDERS EN HUN KINDEREN

Ten eerste, ouders moeten hun kinderen zien als gaven uit Gods hand. Laten we nooit vergeten dat het ontvangen van een kind of kinderen een gave van God is. De Heere is vrij en soeverein in het geven of het onthouden van kinderen. Wij weten dat het zeer pijnlijk is voor degenen die de kinderzegen missen. De Heere, Die geen vergissingen maakt, sterke die echtparen en geve hen een onderworpen hart. Weet dat we met u proberen mee te leven, maar u hebt oneindig veel meer als de Heere u Zijn genade in Christus bewijst. Ook al kan de Heere Zijn wijze bedoelingen hebben door u kinderen te onthouden, toch is het tegelijkertijd een genadegave om Hem vrij te laten.

Anderzijds, als ouders kinderen mogen ontvangen, zelfs een groot aantal, en de zorgen over hen nemen toe, dan zien we hen niet altijd als genadegaven, gaven van de Heere. Jakob mocht echter zien en aan Ezau belijden dat zijn twaalf kinderen genadegaven van God waren. Hij zei niet: 'De kinderen die wij genomen hebben', of: 'De kinderen

¹ De dooptoespraak in de gemeente van Opheusden op zondagavond 7 september 2003

die wij ons voorgenomen hadden te krijgen.' Nee, 'de kinderen, die God aan uw knecht genadiglijk verleend heeft.' Uit dit antwoord kunnen we opmaken dat Jakob de hand des Heeren erkende in zijn eigen leven en dat van zijn gezin. Maar Jakob mocht dit ook gelovig belijden tegenover zijn broer, een man van de wereld. Jakob verhief zich niet, maar werd door de Heere vernederd toen hij voor zijn broer stond, want hij noemt zichzelf: 'Uw knecht'.

We zien dat genade ons vernedert, en ervoor zorgt dat wij al hetgeen wij ontvangen hebben, als vrije en onverdiende gaven van de Heere beschouwen. Verder hebben we dan ontzag voor God Die ons de vrijmoedigheid geeft om tegenover anderen met eerbied over de Heere te spreken, zoals Jakob deed. Ten tweede, ouders behoren de zielen van hun kinderen als een zware last op hun hart te gevoelen. Luther merkt op dat er maar één vraag van belang is: 'Hoe krijg ik een genadig God?' Deze belangrijke vraag betreft zowel ouders als kinderen.

Worstelen we werkelijk met deze vraag voor onszelf en voor ons gezin? Hoe gaan we om met degenen die een onsterfelijke ziel hebben? Van onze kant is er geen verwachting, maar van Gods kant is dat er wel. Het is de Heere Die zegt: 'Zou iets voor den HEERE te wonderlijk zijn?' (Gen. 18:14). Wat zouden we kunnen doen met zulk een zware last die op ons hart gelegd is, als we niet met een wonderdoend God te maken hadden? Wie is in staat om kinderen te onderwijzen die aan onze zorgen zijn toevertrouwd? Het is niet genoeg dat wij en onze kinderen de Heere kennen als christenen die over God en Jezus hebben horen spreken. Dan zijn we nooit met Christus in aanraking gekomen. Dan geloven we slechts wat anderen van Hem zeggen, evenmin dat zalig worden de vrucht is van soevereine genade. Wij weten dat Job zei dat hij God kende met het gehoor des oors (Job 42:5); maar hij mocht ook een persoonlijke kennis van Hem hebben.

Laten we niet tevreden zijn dat onze kinderen bijbels onderwijs thuis, op school en in Gods huis ontvangen, want zij hebben een schriftuurlijke en zielsbevindelijke kennis nodig van God, zichzelf en van Jezus. Voordat zij kennis van Jezus krijgen, moeten zij eerst weten dat zij blind en naakt, verdoemelijk en verloren, arm en ellendig zijn. Alleen degenen die dit zielsbevindelijk mogen leren, zullen leren dat Gods rechtvaardigheid hen moet afsnijden. Jezus zal echter Zichzelf en Zijn genade alleen aan die ontdekte zondaren aanbieden, zodat zij de toevlucht nemen tot Jezus, de Zaligmaker van zondaren, en rust en vrede in Hem vinden. Zeker, wij kunnen onze kinderen niet bekeren, maar dit neemt niet onze verantwoordelijkheid weg om hen op de noodzakelijke wedergeboorte te wijzen, en hen aan de rommelende ingewanden van Gods barmhartigheid op te dragen. Onze kinderen zijn geschapen voor de nimmer-eindigende eeuwigheid, en hun leven kan zo spoedig worden afgesneden. Iedere ziel die buiten Christus leeft, is een verloren zondaar.

De bekende Mary Winslow schreef het volgende met betrekking tot haar familie, in een brief aan een 'christelijke vriend': 'Is er geen werk genoeg hier voor één arme pelgrim? Ik denk aan en bid voor zevenenvijftig onsterfelijke zielen die mijn naam dragen. Sommigen zijn bekeerd, anderen verkeren nog in de duisternis van hun natuurstaat.' Laat de vermaning van de apostel Judas voortdurend in onze gedachten zijn: 'Grijpt ze uit het vuur' (Judas :23). Welk een groot voorrecht is het als we met Christus mogen bidden en worstelen voor ons gezin, en dat we te zijner tijd met Jakob mogen zeggen in geestelijk opzicht: 'De kinderen die God uw knecht genadiglijk heeft verleend.'

DE GEMEENTE EN HAAR KINDEREN

Als de dienst des Heeren alles voor ons is, dan is het onze innerlijke wens dat de Heere ook oprecht door ons allen, zowel jong als oud, gediend zal worden. Dan zien we de jeugd van de gemeente als onze kinderen, die wij met ons meenemen in onze binnenkamer, en wier last wij op ons gevoelen.

Als iemand in dit opzicht aan ons vraagt: 'Wie zijn dezen bij u?' dan zullen we deze vraag beantwoorden: 'De kinderen die God uw knecht genadiglijk heeft verleend.' Dan zal het ons bedroeven als we zien dat zij hun eigen leven leiden, dat Gods Woord niet hun enige regel is, dat de dienst des Heeren niet een liefdedienst is, of dat zij zelfs de kerk verlaten.

Mocht de grote geestelijke nood ons tot de Heere uitdrijven om Hem te smeken of Hij onze kinderen in Zijn goedertierenheid en barmhartigheid mocht aanschouwen. Mochten degenen die bidden geleerd hebben bedenken dat Christus Zijn discipelen heeft verweten dat zij zo weinig vroegen en dat zonder geloof: 'En al wat gij zult begeren in het gebed, gelovende, zult gij ontvangen' (Matth. 21:22). Daar in de hemel zit Hij aan de rechterhand Gods om te bidden voor Zijn volk op aarde. Zoals er moeders waren die hun kleine kinderen tot Jezus brachten, zo behoren wij de kinderen der gemeente tot Hem te brengen. O, hoe ver zijn wij van de rechte plaats! Hoe groot is het als de Heere een levend gebed voor hen geeft, zodat het onze voortdurende smeekbede is: 'Heere, wanneer zult Gij komen en Uw eigen hand slaan aan de harten van de kinderen, en Uw eigen Woord gebruiken als een krachtig middel tot hun bekering? O, is er niet een volheid in U, en zal Christus niet Zijn arbeidsloon ontvangen?'

Het kan lang duren voordat we zien dat onze gebeden verhoord worden, toch komt de Heere vaak als we op het punt staan om alle hoop op te geven. Ja, Hij komt menigmaal op een totaal andere wijze dan wij verwacht hadden. Maar o, dat ongeloof, dat vervloekte ongeloof! Als de Heere echter overkomt en onze kinderen en ons genadig is, en onze gebeden verhoort, dan zal ons ongeloof ons verlegen maken, maar het geloof zal de Heere aanbidden.

Mocht het de Heere behagen om jong en oud onder de leesdiensten zowel als onder de levende bediening van Zijn Woord te bekeren, ondanks de zonde, het ongeloof en de satan, zodat de belofte vervuld zal worden: 'En al uw kinderen zullen van den HEERE geleerd zijn' (Jes. 54:13).

CHRISTUS EN ZIJN KINDEREN

Christus zal, als de meerdere Jakob, zeker kinderen hebben als vrucht op Zijn bitter lijden en sterven. Hij zal zeker de vraag beantwoorden: 'Wie zijn dezen bij U?' Christus heeft meer dan twaalf kinderen; Hij heeft er een schare van (Openb. 7:9). God de Vader vroeg aan Hem: 'Hoe zal Ik u onder de kinderen zetten, en u geven het gewenste land, de sierlijke erfenis van de heirscharen der heidenen?' (Jer. 3:19). Daar in de eeuwigheid heeft Christus Zich aangeboden om op deze aarde te komen om hen met God te verzoenen. Wat heeft het Hem gekost om dit Goddelijk antwoord te geven: 'De kinderen die God Uw Knecht genadiglijk heeft verleend.' Christus, de meerdere Jakob, heeft hen duur gekocht, met de kostelijke prijs van Zijn bloed en hen daardoor verlost. Zij allen zullen uit het Egypte der zonde verlost worden, en 'er zal niet een klauw achterblijven' (Ex. 10:26).

Geldt dit ook voor deze donkere en vreselijke tijd waarin onze kinderen en wij leven? In een tijd die 'de ure der verzoeking' wordt genoemd? (Openb. 3:10). Een tijd waarin vele vreemde geesten uit de put des afgronds opkomen? Zeker, want God de Vader

heeft dit aan Christus en aan de Kerk van alle eeuwen beloofd: 'Mij aangaande, dit is Mijn Verbond met hen, zegt de HEERE: Mijn Geest, Die op u is, en Mijn woorden die Ik in uw mond gelegd heb, die zullen van uw mond niet wijken, noch van den mond van uw zaad, noch van den mond van het zaad uws zaads, zegt de HEERE, van nu aan tot in eeuwigheid toe' (Jes. 59:21). Welk een groot wonder zal dat zijn wanneer Christus al *Zijn* kinderen aan God zal voorstellen en zeggen: 'Ziet, ik en de kinderen, die mij de HEERE gegeven heeft' (Jes. 8:18); maar ook als Christus Zijn kinderen aan de satan zal voorstellen, en hem zal laten zien dat Hij hen uit zijn helse macht heeft verlost, en dat zij nu voor eeuwig Zijn bezitting zijn.

Welk een oneindig groot wonder zal het zijn als u en ik ook mogen behoren tot die kinderen die Hem toebehoren! Als het geloof in beoefening is, dan geloven we dit zeker en eren Christus als onze Verlosser en God als onze Vader. We hopen van ganser harte dat onze geringe pogingen in het schrijven en prediken gezegend mogen worden aan vele harten, zodat we ook zulk een heilig en Godverheerlijkend antwoord mogen geven: 'De kinderen die God uw knecht genadiglijk heeft verleend.'

10. Meditatie

Des nachts zal Zijn lied bij mij zijn. (Psalm 42:9m)

Dagen en nachten in het zielenleven

We hopen van ganser harte dat de Heere nog geestelijke leerlingen wil toevoegen aan de school van vrije genade. Die zullen dan geen vreemdelingen blijven van het onderscheid tussen dag en nacht in het zielenleven!

We laten nu even David, een van de geestelijke leerlingen die het gezegende onderwijs genoten heeft op deze school en die Christus zijn gehele leven nodig heeft gehad, aan het woord. We horen dan ook in Psalm 42 hoe David zijn klacht uitstortte voor het aangezicht van de levende God. Hij kon niet zonder de Heere en Zijn dierbare gunst en gemeenschap leven. O, er is ook niets ellendiger en pijnlijker voor de ziel van Gods ware volk dan de verberging des Heeren. David had de Heere niet alleen overdag nodig, maar ook 's nachts. Nee, Gods volk kan niet tevreden zijn met alleen genade te ontvangen voor overdag, doch zij krijgen de Heere vierentwintig uur per dag nodig. Ach, wat zijn we dan lauw in onze godsdienst wanneer we de Heere zo aan de plaats kunnen laten en Hem overdag wel en 's nachts niet nodig hebben. Paulus schrijft aan de gemeente van Eféze: 'De zon ga niet onder over uw toornigheid.' Maar als het goed ligt in de ziel, kunnen we ook de nacht niet ingaan zonder dat de Zon der gerechtigheid over ons is opgegaan.

Ach, schrijver dezes moet zichzelf dan toch wel in het bijzonder aanklagen dat hij zo gemakkelijk kan gaan slapen, zonder de bijzondere gunst en bewaring alsook de vergeving van al de dagelijkse afmakingen, in waarheid geschonken te hebben gekregen! Jakob liet de Heere niet gaan voordat Hij hem gezegend had. Daarom zijn de nachten van bestrijdingen en Godsverlating om de mens van zijn rustgronden af te brengen en uit te drijven naar Christus, Die als Borg de nachten geheiligd heeft voor de Zijnen. Daarom mocht David ook God loven in de nachten! Want als het geloof mocht doorbreken in zijn ziel, dan horen we hem zeggen: 'Maar de HEERE zal des daags Zijn goedertierenheid bieden, en des nachts zal Zijn lied bij mij zijn; het gebed tot den God mijns levens' (Ps. 42:9). Hij zat in de landstreek van de Jordaan, en hij hoorde de afgrond tot de afgrond roepen, bij het gedruis van Gods watergoten. Men kan dit ook zo lezen: 'Afgrond aan de afgrond', daarmee te kennen gevend dat de ene afgrond van wee de andere opvolgde. Ja, zo is het ook dikwijls in het leven van alle andere geestelijke leerlingen, en dan denken ze uiteindelijk in de diepte van de eeuwige afgrond weg te zinken. Ware het niet dat de Heere naar Zijn soeverein welbehagen uitkomst komt te geven, ze zouden van verdriet wegwijnen.

Ja, als het geloof bij vernieuwing mag doorbreken, dan mag men zelfs weten dat de Heere Zijn goedertierenheid zal gebieden. Dat wil zeggen: met kracht verlossing zal zenden en met duidelijke openbaringen. Gebieden! Als Gods volk dan in de nachtelijke uren ook als het ware in een geestelijke nacht verkeert, dan verbiedt de Heere satan om de ziel verder te plagen en zegt Hij tot de satan, de tegenstander en tot de duivel, de lasteraar: 'Tot hiertoe en niet verder!' Hij verbiedt hem om hiermee door te gaan en gebiedt om hulp te zenden uit het hemelse heiligdom, en niemand kan de hulp van die Held der hulpe tegenhouden. Dan moeten ook alle dingen medewerken ten goede en staan alle dingen Hem ten dienste. Wat kan dan een nietig mens hun doen, ja, wat kan satan uitrichten als de Heere Zijn goedertierenheid des daags gebiedt en ervoor zorg zal dragen dat Zijn lied bij hen mag zijn? Nee, dan maken ze zomaar

geen versje, maar mogen ze Zijn lied in de nachten zingen. Want de Heere Zelf legt dan een lofzang in hun hart en mond, en dan mogen zij zingen van Gods goedertierenheid (Ps. 89:2), van Zijn wonderen, verlossing, gerechtigheid en waarheid (Ps. 98:1-3) en van Zijn goedertierenheid en getrouwheid (Ps. 100:5). Ja, dan is de Heere Zelf hun Sterkte en Psalm (Ps. 118:14). En dat zal zeker gebeuren, ook in de nacht, want David mocht zeggen: 'Zijn lied zal des nachts bij mij zijn.'

Er zijn zoveel nachten, ook in het zielenleven van Gods kinderen: De nacht van Gods verberging en verlating, zoals de bruid klaagde: 'Ik zocht Hem (des nachts), maar ik vond Hem niet' (Hoogl. 5:6), en zij met Asaf de nachten moeten doorbrengen met klagen (Ps. 77:5). Of de nacht van zonde, want elke zonde veroorzaakt duisternis, ontnemt de vrijmoedige geest in het naderen tot Gods troon, doet als het ware de Zon verduisteren op een klaarlichte dag en geeft een magerheid naar de ziel. Of de nacht van bestrijdingen, zodat satan uw ziel kwelt en u probeert in de wanhoop te brengen, door op uw zwakheden te wijzen, uw dood te profeteren en de wijze van uw sterven. Of u wijs te maken dat God u nooit meer verlossen zal, dat u nog van uw verstand beroofd zult worden en als een huichelaar zult openbaar komen. Of de nacht van tegenheden, waarin u geen bukkende en buigende ziel hebt, maar onverenigd en opstandig bent, zoals dit het geval was bij Asaf (Ps. 73).

Maar als het geloof mag doorbreken, dan verdwijnt de nacht uit uw gezicht. Dat geloof richt zich dan op het Voorwerp des geloofs, namelijk Christus, Die deze nachten Borgtochtelijk heeft moeten ondervinden om zowel de oorzaak van de nacht als de nacht zelf weg te nemen om het licht te laten schijnen in de duisternis en de Zon der gerechtigheid te laten opgaan over degenen die Hem vrezen (Mal. 4:2).

O, die geestelijke leerlingen mogen dan Zijn tegenwoordigheid overal gewaarworden, zodat Zijn lied bij hen mag zijn. Ja, overal waar zij zijn, of zij nu in de nacht op het bed liggen of overdag hun werk verrichten, overal zal dan Zijn lied bij 'hen' zijn. Zie, dan staan zij met David in de nachtelijke uren op om God te danken voor de rechten Zijner gerechtigheid (Ps. 119:62). Al hebben ze dan een zwaar kruis te torsen, al moeten zij langs onbegaanbare wegen geleid worden en al zitten ze als met hun voeten in de stok, dan nog kunnen zij Gods lied bij zich hebben. Hoor maar wat we lezen van twee andere leerlingen, Paulus en Silas: 'En omtrent den middernacht baden Paulus en Silas en zongen Gode lofzangen' (Hand. 16:25). Straks zal er geen onderscheid meer zijn tussen dag en nacht, 'want: aldaar zal geen nacht (meer) zijn' (Openb. 22:5). Hier zijn het maar uurtjes van korte duurtjes, maar daar is het eeuwig licht. Daar mogen zij zonder afwisseling in het licht van Zijn aangezicht wandelen. Dan zal het zijn: 'Uw zon zal niet meer ondergaan, en uw maan zal haar licht niet intrekken; want de HEERE zal u tot een eeuwig Licht wezen, en de dagen uwer treuring zullen een einde nemen' (Jes. 60:20).

En dat alles zal geschieden om Gods soeverein welbehagen in Christus, Die als de Zon der gerechtigheid eerst is ondergegaan in Zijn diepe vernedering en daarna opgegaan is tot de hoogste heerlijkheid.

Wat kennen we van het hijgen naar de God des levens? Zegene de Heere deze meditatie aan de harten van jong en oud, en Hij versterke Zijn Sion op weg naar het eeuwig licht!

Uit:

De Schutse, september 2006

11. Nieuwe voorraad uit Christus' volheid

Met welk een algenoegzame God hebben we te doen! Ja, hoe onbegrijpelijk is het, dat Hij met ons van doen wil hebben als arme zondaren, melaatsen, vijanden, afwijkers, doorbrengers, zelfbedoelers. Als de Heere met ons handelt buiten Christus, dan is het niet tot nut van onze ziel, en het brengt ons ook niet aan Christus' voeten. Maar al Zijn leidingen met ons naar Zijn welbehagen in Christus zijn tot Zijn eer én ons welzijn. Dit betekent niet dat Zijn leidingen overeenkomstig onze wil zijn! Als zij tegen ons vlees ingaan en dus zeer pijnlijk zijn, dan zijn we geneigd moedeloos en bedroefd te zijn, of zelfs boos en opstandig.

Wij kennen werkelijk geen ander geneesmiddel als ons boze bestaan op ons drukt, dan op Jezus te zien om hulp! Hoe nauwer wij met Christus wandelen, des te meer zullen wij al onze noden en behoeften aan Hem bekendmaken. Zelfs kleine dingen, of het binnenshuis of buitenshuis is, of we in de tegenwoordigheid van veel mensen zijn of als we alleen zijn, zullen dan voor Zijn aangezicht worden gebracht. Hoe nauwer we de enige hemelse Herder volgen in de stormachtige nacht van ons leven, des minder wind van tegenspoed, regen van verdrukking en pijlen van satan we gevoelen. En dat wat we voelen, mogen we dan met blijdschap dragen in Christus' kracht.

Christus vangt dat alles voor Zijn schapen op met Zijn ene hand, en tegelijkertijd versterkt Hij hen met Zijn andere hand. In Zijn ene hand heeft Hij het watervat om de goddeloosheid van hun hart en de vurige pijlen des satans uit te blussen, en in Zijn andere hand heeft Hij het olievat om balsem in hun wonden te gieten, en hen te zalven met verse olie.

Dit laatstgenoemde heeft ons veel te zeggen gehad. We zijn thuis gewend om elke zondagmorgen de sabbatspsalm, Psalm 92, te lezen. Meestal als we die dag bij mensen in andere gemeenten moeten logeren, leest men ook deze Psalm. Onlangs kwamen we er achter dat het zo'n verschil maakt of we deze Psalm uit gewoonte lezen, of dat deze Psalm ons door genade leest. Met andere woorden, of Christus' Geest Zijn licht op Zijn Woord laat schijnen. Zo verging het ons toen we bij ouderling D. de Wit en zijn echtgenote te Gouda logeerden op 30 april 2000. De nacht van zaterdag op zondag konden we niet gauw in slaap komen. Naar onze ziel was het erg duister, en allerlei bestrijdingen van satan waren ons deel. Het leek of de Heere ons geroep niet hoorde, en we waren daarom ten einde raad. De gedachte dat we de volgende dag Gods Woord moesten uitdragen en het sacrament van het Heilig Avondmaal moesten bedienen, vervulde ons met schrik, zodat we wensten weg te vluchten.

Vermoeid stonden we 's morgens op. Na het ontbijt las ouderling De Wit Psalm 92. Toen hij de volgende tekst las: 'Ik ben met verse olie overgoten', kwam de Heere erin mee en sprak Hij het persoonlijk tot onze ziel, en we mochten onmiddellijk de kracht ervan gevoelen. Tegelijkertijd beloofde en verzekerde de Heere ons dat Hij een nieuwe voorraad uit Zijn volheid zou geven.

We mochten dat die dag ondervinden en tot nu toe mogen we zeggen dat zolang de Heere verse olie uitgiet, wij mogen ondervinden dat deze olie onze ziel verblijdt en vertroost. De dichter van Psalm 23 zingt ervan: *Gij zalft mijn hoofd; Gij doet mijn blijdschap groeien*. Dan wordt Christus dierbaarder dan tevoren, en is Zijn Naam als een olie die uitgestort wordt, daarom hebben de maagden Hem lief (Hoogl. 1:3).

Deze sabbatspsalm spreekt van verse olie. Het leert ons in de eerste plaats dat de olie van Christus' Geest altijd vers is, zodat die nooit oud wordt. Verder, dat we niet kunnen leven met de olie die we vroeger hebben ontvangen, want dan is de versheid

eruit. Ten derde, dat we altijd de nieuwe bewijzen van Christus' gunst en goedheid nodig hebben. O, die Goddelijke onderwijzingen zijn hartinnemend en Godeverheerlijkend. Een nieuwe voorraad uit Christus' volheid is alles voor de ziel; het is een hemelse gift en een voorsmaak van het eeuwige leven. Het is zoals de dichter van Psalm 92 zegt:

Ik ben door Uwe hand

Met olie overgoten.

O vrienden, de olie of zalving van Christus' Geest mag dan gevoeld en gesmaakt worden zodat de genegenheden en begeerten der ziel worden opgewekt. Eén druppel van de hemelse olie is dan van oneindige waarde en heeft een grote uitwerking. Zij geeft vreugde en vrede, zodat de ziel hemelsgezind en Christus alles voor haar wordt. De reuk van deze olie is zo ontzettend sterk, dat het de banden van ongeloof verbreekt, en het de satan op de vlucht doet slaan, zodat onze ziel is als een gewaterde hof. De Heere geeft dan nader onderwijs, en leert ons dat alle verdrukkingen en satans kwellingen als het zoemen van een zomervlieg zijn, die straks niet meer gehoord zal worden.

Als de Heere echter niet slechts één druppel geeft, maar deze olie uit Zijn volheid uitstort, dan is het in overvloed en met grote kracht. Hoor maar wat de dichter zegt: 'Gij vervrolijkt hem door vreugde met Uw aangezicht' (Ps. 21:6). Deze verse olie wijst ons op Christus, de Gezalfde des Vaders met de Heilige Geest, Die Zijn volk ook zalft door Zijn Naam aan hen bekend te maken. Dan mogen zij weten dat Christus hun hoogste Profeet is Die hen de weg der zaligheid door genade leert; hun enige Hogepriester, Die bij de Vader tussentreedt op grond van Zijn offerande; en hun eeuwige Koning, Die hen regeert door Zijn Woord en Geest.

Dat de Heere Zijn zalfolie uitstort, houdt vervolgens in dat Hij meerderen hiermee zalft. We mochten dit die dag in Gouda ook van verschillenden van Gods volk horen. Later vernamen we van een vrouw die onder veel bestrijdingen had verkeerdt, en de Heere had afgesmeekt dat als Hij het werk van genade in haar ziel had verheerlijkt, wij dan die zondagmorgen uit Johannes 10:14 zouden spreken. Het was een wonder voor haar toen we deze tekst aflazen, en de Heere haar de zalfolie tot versterking schonk.

Al kon zij vanwege haar ouderdom niet meer naar Gods huis gaan en aan het Heilig Avondmaal deelnemen, toch mocht zij Avondmaal met Christus in haar bejaardenwoning houden.

Vrienden, jong en oud, kennen we iets van die hartinnemende en liefdeopwekkende olie? Zo niet, mocht de Heere u dan deelgenoten van Christus' zalving maken om een echte christen te worden! Konden we u werkelijk de dierbaarheid en gepastheid van Christus en Zijn gemeenschap tonen, u zou tot ons zeggen: 'En zie, de helft is mij niet aangezegd' (1 Kon. 10:7).

Volk van God, het is een groot verschil of u dagelijks verse olie mag ontvangen of na vele dagen en zelfs maanden! Als er sommigen onder Gods volk mogen zijn die een nabij leven met Christus mogen hebben, dan zijn er altijd mensen die denken dat zij gewichtig zijn door te zeggen dat er andere tijden zullen komen, of dat het voorbij zal gaan. Wij hebben sommigen onder Gods volk gekend die zich dag na dag mochten vermaken in deze liefde, ja, zelfs jaren lang, en die in hun verdrukkingen de Heere loofden, omdat Hij met hen was.

Wij weten bijvoorbeeld dat ds. D.L. Aangeenbrug jaren voor zijn sterven zei dat de Heere de vreze des doods had weggenomen, en die is ook niet meer teruggekomen.

Wij lezen van Henoch: 'En Henoch wandelde met God, nadat Hij Methusalach gewonnen had, driehonderd jaren' (Gen. 5:22). Al die driehonderd jaar wandelde Henoch met God, zodat hij al die tijd verse olie ontving. Vanzelf was hij mens, een zondig mens in zichzelf, maar de Heere Zelf gaf getuigenis 'dat hij Gode behaagde' (Hebr. 11:5).

Hoe wandelen wij? Zijn er grote kloven tussen de ene ontmoeting en de andere? Zijn er grote onderbrekingen van deze gezegende wandel? Mocht het dan ons dagelijks gebed zijn: Wilt Gij ons, onze gezinnen en onze gemeenten zalven, en wilt Gij Uw volk zalven met verse olie!

Zijn eronder onze lezers die met verse olie gezalfd mochten worden? Welnu dan, geeft Christus de eer.

(Hoe groot zou het zijn als wij dat ook van u mogen horen!).

Uit de pastorie – juni 2000

Uit de Pastorie

Brieven uit Canada 24, 4 april 1991

12. Blindelings en met open ogen te volgen

Geliefde vrienden in ons oude vaderland,

Wij zijn nog weer allen gespaard en gedragen. Wat de toekomst ons zal brengen, weten we niet. De oordelen hangen zeer laag. En dan bedoelen we niet alleen de gebeurtenissen in de wereld, maar ook de geestelijke toestand van de kerk. Welk een geesteloosheid heerst er niet in het algemeen. En het lijkt wel hoe meer de Heere met Zijn lieve Geest gaat wijken, waardoor het ware geestelijk leven steeds minder beoefend gaat worden, hoe meer het schijnt dat het nabijkomende leven vervrijmoedigd wordt en de overhand krijgt.

We kunnen zo met vreze vervuld zijn als we op alles zien. O, dat de Heere met Zijn lieve Geest zou willen waaien met Zijn Noorder- en Zuiderwind in Zijn kerk, in de gemeenten, in de huisgezinnen en in ons eigen hart.

Geliefde vrienden, de Geest der uitbranding en des oordeels is zo noodzakelijk voor ons. Dan zal men ontdekt krijgen hoeveel onhoudbare gronden men nog bezit en hoeveel verborgen schatten er nog in het veld zijn, waardoor men heimelijk nog in leven kan blijven. Maar tegelijk zal men dan ontdekt krijgen welk een Gode vijandig bestaan we omdragen, waardoor men de Heere niet wil noch kan volgen. O, we bezitten zulk een onwillige en onbuigzame natuur, dat het in der eeuwigheid onmogelijk is de Heere in alles blindelings te volgen.

We komen er zelf zo achter dat we vaak om zaken bidden, zonder te weten wat de rechte betekenis ervan is. Vragen om ontdekking houdt toch in dat de Heere de vuile en walgelijke bron des harten bloot wil leggen. Ja, of het de Heere behagen moge om ons te laten afdalen in de geheime schuilhoeken van ons hoogmoedig en bedrieglijk hart. Zo hebben we ons vorige briefje beëindigd met de bede om de Heere blindelings te volgen. Blindelings! Ja, blind in 's hemels wegen zijn we wel, maar om de Heere nu, in alles blindelings te volgen in de weg die Hij wil dat wij gaan zullen, is onmogelijk en onaanvaardbaar voor ons eigenlievend vlees. Blindelings, zonder enig teken van murmureren te geven, zonder de Heere in iets te verwijten of Hem een voorwaarde te stellen. Blindelings te volgen wil zeggen, dat eigen wil en begeerten geheel en onvoorwaardelijk in Gods wil verslonden liggen. Blindelings door als het ware aan de hand geleid te worden.

We herinneren ons nog, dat we in Vancouver voor een stoplicht stonden te wachten. Voor ons stond een wagen die half op de voetgangersoversteekplaats stond. Even later kwam er een blinde man aanlopen met zijn blindenstok in zijn hand. Voordat hij het wist, stond hij voor de wagen en sloeg hij met zijn stok tegen de wagen aan, die niet meer terug kon rijden vanwege de andere auto's die erachter stonden. De blinde man was zo verbouwereerd, dat hij stil bleef staan en verward om hem heen keek. Een ijlings toegeschoten voorbijganger nam de blinde man bij de hand en bracht hem, terwijl hij hoofdschuddend meeliep, naar de overkant, waar hij kalmeerde en zijn weg weer blindelings vervolgde. Die man moest zich dus geheel overgeven aan zijn begeleider in de hoop dat hij veilig aan de overzijde zou komen. Hij kon dus even niet steunen op zijn gevoel en zijn blindenstok.

Welk een les ligt toch in dit voorbeeld! De Heere blindelings te volgen zonder op ons gevoel af te gaan of op onze stok van vorige bevindingen en uitreddingen te steunen en hiermee de weg af te tasten om vooruit kunnen.

Blindelings! Zoals de Heere Jezus, de Leidsman der blinden, gezegd heeft: “Zo iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf en neme zijn kruis dagelijks op, en volge Mij.”

O, hoe onmogelijk is het zichzelf te verloochenen en zijn kruis op te nemen. Ja, dagelijks, dat wil zeggen ons hele leven. En nu is dat alleen maar mogelijk als onze ogen op die Middelaar en Leidsman gevestigd mogen zijn. Daarom schreven we boven dit briefje: “Blindelings en met open ogen te volgen”.

We moeten blindelings de Heere in alles volgen zonder enige voorwaarde, maar het zal toch in der eeuwigheid onmogelijk zijn als de ogen des geloofs niet gericht zouden zijn op die overste Leidsman en Voleinder des geloofs. Zie, dat was Davids gestalte als hij de Heere blindelings mocht volgen met open ogen:

*d' Ogen houdt mijn stil gemoed
Opwaarts, om op God te letten;
Hij, Die trouw is, zal mijn voet
Voeren uit der bozen netten.*

Als een blinde een blinde leidt, zullen ze beiden in de gracht vallen. Maar als de Leidsman der blinden voorop gaat, zal Hij hen juist leiden door wegen en dalen naar het einddoel van de reis. Gods volk zal weten welke weg die Middelaar gegaan is. Een weg van kruis, lijden en sterven. Welnu, de weg die de Heere met Zijn kerk op aarde gaat, is geen andere weg. Doch in die weg nu Hem blindelings te volgen, is en blijft alleen een vrucht van het werk van die gezegende Middelaar, Dewelke voor de vreugde die Hem voorgesteld was, het kruis heeft verdragen en de schande veracht, en is gezeten aan de rechterhand des troons Gods. Hoe heeft Hij toch blindelings de opdracht Zijns Vaders vervuld, zonder ooit te murmureren of te klagen. Zijn wil was geheel 's Vaders wil. En nu zegt Hij tot Zijn Kerk: 'Indien u achter Mij wilt komen (blindelings), dan moet u uzelf geheel aan Mij onderwerpen'. Ik wilde Mijn kruis blijmoedig dragen, daar het Mijn vermaak was om de wil van Mijn Vader te doen. Zo moet u ook het kruis blijmoedig dragen en Mij volgen. Het is gelijk het doopsformulier ons zo duidelijk zegt: “Opdat zij hun kruis, Hem dagelijks navolgende, vrolijk dragen mogen.” Ja, u moet uw kruis opnemen! Gewillig opnemen en er lijdzaam onder zijn. Ja, dagelijks opnemen! Te erkennen dat Ik het u opgelegd heb. Opnemen en niet trachten het van u af te werpen.

O vrienden, dat is blindelings volgen met open ogen! O hoe onmogelijk voor ons goddeloze en vijandige hart. Ons vlees onderwerpt zich de wet Gods niet, het kan ook niet. O, wat moeten ons bestaan, ons vlees, onze wil en begeerten dan toch gedurig een doodssteek krijgen, opdat men zich recht mag verloochenen om achter Hem aan te komen. O, het is allemaal uit genade door het Lam. Wat zou het anders kunnen zijn dan genade, waardoor Hij walgelijke en doemwaardige zondaars wil leiden en schragen? Wat heeft Hem anders bewogen om nietige aardwormen en onbeduidende stofjes te verkiezen en genade te bewijzen dan Gods eeuwig Vrije welbehagen in Christus?

O, dat blindelings mogen volgen met open ogen des geloofs is alleen vrucht van Gods soevereine, vrije, uitverkiezende, verlossende, ondersteunende en bewarende genade. Alleen uit kracht daarvan zal Gods volk mogen ervaren dat Hij alleen blindelings doet volgen met de ware vereniging des harten. En juist in die vereniging

des harten, door vrije genade uit Gods eeuwig welbehagen, verandert Hij de nacht in de dag, het treuren in blijdschap, onwilligheid in lijdzaamheid, dodigheid in levendige uitgangen des harten en aanvechtingen van satan in zoete vertroostingen des hemels.

Ja, genade alleen geeft de ware lijdzaamheid en sterkte, te meer als de Heere met Zijn onbegrijpelijke liefde overkomt. Dan is het kruis geen kruis meer, omdat de liefde Gods wijst op het kruis van de gezegende Middelaar. Die eeuwige en onbegrijpelijke liefde Gods aan verdoemelijke en helwaardige zondaren bewezen, doet het kruis niet als iets ongewoons ervaren, maar als een noodzakelijk gevolg van de wijsheid Gods in Christus, om een onwaardige te blijven in zichzelf en Christus meer en meer gelijkvormig te worden, 1 Petrus 4:12.

O geliefde vrienden, de Heere onderwijze u en ons tot Zijn eer, om Hem in alles blindelings te volgen als een totaal onwaardige in onszelf. Hartelijk gegroet, ook van onze vrouw en kinderen en van een, die nu door genade alleen geleid en gezaligd kan worden.

ds. J. Roos

13. Mbuma Zendingsdag zaterdag 29 april 2006

Toespraak door ds. J. Roos - Barneveld

Geliefden,

We zijn hier samengekomen op onze jaarlijkse zendingsdag. We mogen als zendingsvrienden elkaar ontmoeten, met elkaar spreken, en we mogen ook gezamenlijk onder Gods Woord verkeren. Dat Woord dat ons wijs kan maken tot zaligheid; dat Woord dat ons aanwijst dat we alleen op rechtsgronden, op grond van recht en gerechtigheid tot de zaligheid kunnen komen. Dat Woord mag ook verkondigd worden op het zendingsveld, en dat Woord mag nog in ons land verkondigd worden, ook op deze dag.

Hoe groot zou het zijn als de Heere, nu we hier samengekomen zijn, dat Woord zou willen zegenen en als Hij Zich aan ons wilde openbaren, zodat wij mogen zeggen, wat ik lees in Matthéüs 28:9, het laatste gedeelte:

'Zie, Jezus is haar ontmoet, zeggende: Weest gegroet.'

Mocht het dan zijn, nu we hier in groten getale bijeengekomen zijn, dat het onze verzuchting mocht zijn, wat de bruid heeft uitgeroepen: Ontwaak, Noordenwind, en kom, Gij Zuidenwind, doorwaai (en mogen we het zo uitleggen) de hof van onze harten, dat zijn specerijen uitvloeien. Maar dan heeft de bruid niet alleen om de bediening van Gods Geest gezucht, maar tegelijkertijd om de gemeenschap met Christus, om de ontmoeting met Christus, zodat ze heeft gezegd: O, dat mijn Liefste tot Zijn hof kwame, en ate zijn edele vruchten!

Ik acht het het grootste wonder in het leven van een zondig mens als het bewaarheid mag worden wat onze tekst in Matthéüs 28:9b te kennen geeft: 'Zie, Jezus is haar ontmoet, zeggende: Weest gegroet.' Het houdt wat in als Jezus, de volzalige en volheerlijke Zaligmaker, Zich openbaart, en dat een arme, verdoemelijke zondaar, stof en as, Hem mag ontmoeten.

Een ontmoeting met Jezus, geliefden, overtreft alle andere ontmoetingen.

Toen de engel Gabriël tot Maria kwam en zei: Wees gegroet, werd Maria, toen ze de boodschap hoorde, zeer ontroerd; we lezen ervan in Lukas 1:29.

Toen de engel tot de vrouwen die bij het graf gekomen waren, zei: 'Vreest niet; want ik weet dat gij zoekt Jezus, Die gekruisigd was,' toen werden zij bevreesd, en tegelijk was hun hart vervuld met blijdschap. Die vrouwen waren op de eerste dag, de dag van Christus' opstanding, tot het graf gekomen, en het graf was ledig. Maar de engel sprak tot hen: 'Vreest niet, want ik weet dat gij zoekt Jezus, Die gekruisigd was.' En tegelijkertijd heeft de engel de opdracht gegeven om naar Jezus' discipelen te gaan om te zeggen dat Jezus opgestaan was uit de doden.

En zij gingen met haast. En met dat zij met haast gingen om de discipelen te boodschappen dat Jezus was opgestaan, dan lees ik in de tekst: 'Jezus is haar ontmoet, zeggende: Weest gegroet.'

Welnu, we hebben het zo-even al gezegd, we achten dit het grootste wonder in ons leven als Jezus ons ontmoet en als Jezus ons begroet.

Toen Maria haar nicht Elisabet bezocht, zei Elisabet: 'Vanwaar komt mij dit, dat de moeder mijns Heeren tot mij komt?' Zij was verwonderd. Maar welk een ontroering, welk een blijdschap, welk een verwondering zal het zijn als Jezus ons ontmoet.

Acht u, achten jullie, kinderen, een ontmoeting met Jezus het grootste voorrecht, een

hemels geschenk, een weergaloos goed? Indien niet, dan is dat een duidelijk bewijs dat u Zijn gunst en gemeenschap niet nodig hebt, en dat u nog zonder God in de wereld bent, en dat u tot op dit ogenblik Zijn stem veracht hebt en Zijn genade niet nodig hebt; dat ge steunt op uw eigengerechtigheid en nog meent voor God te kunnen bestaan. Weet, jong en oud, klein en groot, dat de tijd voorts kort en kostbaar is, en dat de genadetijd door God gegeven wordt. Weet, als u straks God moet ontmoeten, dat de Heere niet tot u zal zeggen: Weest gegroet, maar: Weest verschrikt; beeft en siddert, omdat u het Woord des Evangelies veracht hebt en Mijn stem niet gehoorzaam geweest bent, dat u naar Mij niet geluisterd hebt. 'Die in den Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven; maar die den Zoon ongehoorzaam is, die zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem.'

Nog mag u verkeren onder de middelen der genade, nog mag het Woord verkondigd worden. Maar ik lees, en het is ook zo-even voorgelezen, dat de Heere Jezus gezegd heeft: 'Ik ben niet gekomen om te roepen rechtvaardigen, maar zondaren tot bekering.' En als ik dan de ontroerende woorden lees: 'Zie, Jezus is haar ontmoet, zeggende: Weest gegroet,' laten we dan onderzoeken tot wie Jezus deze woorden sprak, als Hij hen ontmoette. Zij waren de vrouwen die Jezus hadden gekend, die met Jezus waren opgetrokken, door Jezus waren geroepen, ja, die van eeuwigheid waren verkoren in Christus. Zij waren dus de discipelinnen van Jezus. Nooit hadden zij naar God gevraagd en naar God gezocht. Ook zij lagen in hun natuurstaat zonder God, dood door de misdaden en zonden. En dan lees ik in Johannes 6:44: Niemand kan tot Mij komen, tenzij de Vader, Die Mij gezonden heeft, hem trekke.

Wie van ons, wie van u kent nu iets van deze bijzondere ontmoeting: 'Zie, Jezus is haar ontmoet, zeggende: Weest gegroet.'

Vergeet nooit, jong en oud, dat de Heere Zich nooit aan ons zal openbaren en dat we een vreemdeling van Jezus' ontmoeting zullen zijn en blijven, als we niet eerst uit onze ellendige natuurstaat, uit onze vreselijke doodstaat getrokken en verlost worden. Weet dat Jezus dan niet als eerste Zich aan ons openbaart en ons Hem doet ontmoeten. Maar dan gaat de Heere ons ontmoeten als een rechtvaardig en een heilig God, een God tegen Wie we gezondigd hebben. God ontmoeten is sterven, en sterven is God ontmoeten. Schik u om uw God te ontmoeten; een God, Die buiten Christus een verterend Vuur is en een eeuwige Gloed. De Heere geeft dan kleine indrukken van Zijn heiligheid en rechtvaardigheid en laat ons zien, als Hij ons plaatst voor de spiegel van Zijn heilige wet, opdat we ons daaraan spiegelen zouden, dat we ons schuldig gemaakt hebben aan alle geboden van de heilige wet des Heeren. De Heere ontmoet ons met Zijn wet, de Heere ontmoet ons met Zijn recht; de Heere ontmoet ons door indrukken van Zijn Goddelijke deugden te openbaren. Dan moeten wij op dat plaatsje komen dat wij voor God niet kunnen bestaan. Die Godsontmoeting is oorzaak dat ik als zondaar moet sterven.

Maar nu is het alleen de liefde Gods die de zondaar voor het Goddelijke recht doet inwinnen. Dan denk ik aan het ontroerende vers, aangaande zulk een ontmoeting; mag ik het even noemen:

*Als onder 't heilig recht
de ziele niet meer vecht,
maar billijkt 't zondenloon,
wat haar ook overkoom',
rechtvaardigend haar God,
wat eeuwig zij haar lot;
als in haar laatste vreugde,*

*(het eren van Gods deugden)
de deugd van 't recht het wint,
al eist zij: Dood het kind
(o stonde van 't gericht,
o dood'lijkst tijdsgewricht),
dan wordt verloren gaan,
door God niet toegestaan,
hier wordt de Zoon gekust.*

Ik wil niet verder het hele gedicht noemen, maar dat gedicht zal voor ons niet vreemd blijven, als we hier aan deze kant van het graf, God leren ontmoeten en het gaan rechtvaardigen dat de Heere van Zijn recht niet kan afstaan.

Zo mag men bukken en buigen; zo mag men vallen voor God, zo moet de ziel verloren gaan. Maar, o wonder, als dan de tekstwoorden voor ons waarde mogen krijgen, in het verloren gaan, en dat God geen onrecht doet: 'Zie, Jezus is haar ontmoet, zeggende: Weest gegroet.'

Weest gegroet, dat woord, weest gegroet, is een welkomstwoord. Daar wil Christus mee zeggen, zoals ik lees in Jesaja 55: 'O, alle gij dorstigen, komt tot de wateren, en gij die geen geld hebt, komt, koopt zonder geld en zonder prijs, wijn en melk.' Weest gegroet; een welkomstwoord, tot zulke verdoemelijke zondaren. Een welkomstwoord tot vermoeiden. Want dan lees ik: 'Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven.' Een welkomstwoord, weest gegroet. 'Neigt uw oor en komt tot Mij, hoort en uw ziel zal leven.'

Het woord dat Christus sprak: Weest gegroet, is ook een heilsgroet. In het Engels is het overgezet: all hail, dat wil zeggen: al zegen. Christus zegende en wenste de vrouwen heil en zegen en zaligheid toe: *Weest gegroet*. Het betekent ook een vredesgroet, zoals sommige overzetters het hebben overgezet: *Vrede zij ulieden*.

Als de Heere zo die welkomstgroet zegt, nadat Hij Zich aan ons openbaart (Jezus is haar ontmoet), dan is zulk een Jezusontmoeting werkelijk onvergetelijk, een hemels geschenk, een Goddelijk geschenk; en Jezus is haar ontmoet. Zondaren, doorbrengers, weglopers, goddelozen: en Jezus, de Zaligmaker, is haar ontmoet! Dat de Heere Zich in wil laten met zondaren en gemeenschappelijk met hen wil omgaan: Weest gegroet.

Ik acht het het grootste wonder als Jezus een dorstige zondaar ontmoet en een dronk geeft uit de levensfontein van het water des levens om niet; als Jezus ons ontmoet, als we een onrustige ziel hebben en Hij de ware rust geeft door ons aan Zijn voeten te plaatsen en we met de bruid mogen zeggen: 'Als een appelboom onder de bomen des wouds, zo is mijn Liefste onder de zonen; ik heb groten lust in Zijn schaduw, en zit eronder, en Zijn vrucht is mijn gehemelte zoet.'

Als Jezus ons ontmoet, en we mogen als een schuldige ziel de verzoenende kracht van Zijn bloed ervaren, dan mag men de kracht van dat bloed en van Zijn gerechtigheid ontdekt krijgen.

In onze tekst lezen we: Zie; merk op, het grote wonder, Jezus is haar ontmoet. Toch was het bij deze vrouwen een andere gang in het zielenleven. Want zij mochten reeds Jezus kennen in de gang van Zijn diepe vernedering. Zij waren met Jezus omgegaan. Maar Jezus was gekruisigd, gestorven. En dan begrijpt u wat het voor die vrouwen geweest is, als hier geschreven staat: Zie, Jezus is haar ontmoet, als de Levensvorst, als Degene Die betaald heeft aan het Goddelijke recht, volkomen betaald, tot de laatste kwadrantpenning toe, waardoor het gelden mag: 'overgeleverd om onze zonden en opgewekt om onze rechtvaardigmaking.'

Eerst was het een engel die de boodschap bracht: 'Vreest gijlieden niet; want ik weet

dat gij zoekt Jezus, Die gekruisigd was.' Maar nu mochten de vrouwen het uit Zijn eigen mond horen, nadat Hij Zich eerst deed ontmoeten: Zie, Jezus is haar ontmoet. En toen mochten zij het uit Zijn mond horen: Weest gegroet, weest welkom, alle zegen wens Ik u toe, alle vrede. Toen mochten die vrouwen die vrede in het hart ontvangen.

Zulk een welkomstgroet kan niemand spreken dan Jezus alleen. En tegelijkertijd was deze groet voor de vrouwen als een groet van de Drie-enige God. En daar komt het voor ons allen zo op aan: Weest gegroet. 'Ik ben dood geweest, en Ik ben levend in alle eeuwigheid.' Welnu, als we dit zo mogen zeggen, omdat Jezus ons ontmoet en zegt: Weest gegroet, dan mogen we zeggen: 'Ik heb het zelf uit Zijn mond gehoord.'

Zo zal de Heere Zijn volk ontmoeten. Erskine zegt: De laatste Godsontmoeting is de beste verzekering. Gods volk mocht zich maar onderzoeken of zij het kunnen stellen zonder zulk een ontmoeting, zoals een zeker dichter zegt:

*Geef mij Jezus, of ik sterf;
Buiten Jezus is geen leven,
Maar een eeuwig zielsverderf.*

Veel mensen kunnen we vandaag ontmoeten, maar het zijn mensen. Maar als het gelden mag: Zie, Jezus is haar ontmoet, en Hij openbaart Zich als die dierbare Persoon des Middelaars en spreekt ook tot onze ziel, dan is dat een onvergetelijke ontmoeting. En nu zal de Heere altijd bij Zijn Kerk zijn en blijven. Maar een Godsontmoeting, dat is een bijzondere ontmoeting, want dan openbaart de Heere Zijn dierbare gunst en gemeenschap, dat is een hemels bezoek. En ik acht zulk een bezoek van Jezus van oneindig meer waarde dan het bezit van de hele wereld. Want dan kan ik met die God overal zijn.

En zie, Jezus is haar ontmoet. Jezus ontmoet Zijn volk in alle omstandigheden, in kruis- en in drukwegen. Weest gegroet, als er een zwaar kruis op de schouders gelegd is, ofwel: 'In de wereld zult gij verdrukking hebben; maar hebt goeden moed, Ik heb de wereld overwonnen.' Als Jezus in een weg van kruis en druk ons ontmoet, dan geeft Hij kracht naar kruis. Hoewel ons vlees tegen zulke kruiswegen brult en het er nooit mee eens kan zijn, als Jezus ons ontmoet, dan brengt Hij gewilligheid, lijdzaamheid en volgzzaamheid mee en dan kunnen wij Hem volgen, waar Hij ook heengaat. Dan kan de weg smal zijn, maar voor de ziel is het ruim. Dan kan een kruisweg oorzaak zijn dat we sterven moeten aan alles, maar dan wordt het leven in Christus alleen gevonden. Alleen in een weg van ontbloting en ontgronding zal het zijn dat we met Paulus mogen zeggen: 'Want het leven is mij Christus, en het sterven is mij gewin.'

Jezus ontmoet Zijn volk, ook als zij een lange tijd Zijn aangezicht niet hebben gezien. Gods volk kent een komende en een gaande Jezus. Maar als de Heere dan bij vernieuwing aan schuldige, onwaardige zondaren Zijn aangezicht laat zien, dan is het dat we met Elisabeth zeggen: *Vanwaar komt mij dit?* Dan zeggen we niet dat de moeder mijns Heeren tot mij komt, maar dat Christus Zichzelf ontdekt. Een blikje van Zijn gunst en een glimlach van Zijn aangezicht verzoet alle kruis en druk, en dan acht men Hem van oneindig meer waarde dan alles wat de wereld biedt.

Als we een lange tijd Zijn stem niet hebben gehoord en het wordt werkelijk ondraaglijk en het brengt ons in de schuld, maar ook in het onderzoek wat de oorzaak daarvan kan zijn, en het mag dan gelden: *Zie, Jezus is haar ontmoet, zeggende: Weest gegroet*, en Hij spreekt een welkomstgroet, een vredesgroet en een heilsgroet, dan mogen we de stem van die dierbare Heere weer horen. *Dat is de stem mijns Liefsten,*

ziet Hem, Hij komt, springende op de bergen, huppelende op de heuvelen. Die stem van die enige Herder mogen de schapen kennen en herkennen en voor die stem geven ze werkelijk alles.

Jezus ontmoet Zijn volk, als ze hun eigen bestaan moeten gaan inleven. Jezus is haar ontmoet, Zaligmaker, voor de voornaamste der zondaren. Om dan opnieuw gebruik te maken van Zijn bloed en gerechtigheid, om zonder Hem niet te kunnen leven.

Hoe lang zullen zulke ontmoetingen zijn? Het is groot als er een ontmoeting plaats mag vinden, maar het behaagt de Heere om zo Zijn volk te ontmoeten als ze onder Zijn Woord verkeren: *Waar twee of drie in Mijn Naam vergaderd zijn, daar ben Ik in het midden van hen.* Of als zij in de eenzaamheid hun nood en zorgen voor Zijn aangezicht neerleggen, dan wordt het een wonder: Zie, Jezus is haar ontmoet. Als Hij dan zegt: 'Mijn duive, zijnde in de kloven der steenrotsen, in het verborgene ener steile plaats, toon Mij uw gedaante, doe Mij uw stem horen.' Heere, ik kan niet anders voortbrengen dan zonde en ongerechtigheid. Ik ben een monster van ongerechtigheid, een doorbrenger. 'Doe Mij uw stem horen; want uw stem is zoet en uw gedaante is lieflijk.' Ach, dat neemt het hele hart in. Een ogenblikje in Zijn gunst en gemeenschap is een hemel op aarde voor de ziel. Hoe lang zal dat volk dat boze bestaan omdragen? Het hele leven.

Wij hebben in onze tuin, achter ons huis, een eikenboom staan. En wat ons gisterenavond zo opviel, was dit: in de achterliggende week liet de eikenboom haar blad vallen. Wanneer? Nu de nieuwe knopjes te zien zijn en het nieuwe leven geopenbaard wordt. En dat gaf mij wat te zeggen, en wel dit: dat gelijk als nu die eikenboom het blad laat vallen eind april, zo zal het ook zijn dat Gods volk net zolang dat boze bestaan omdraagt, dat dode blad, tot aan het eind van hun leven, totdat het nieuwe leven zich aankondigt, namelijk dat Jezus haar zal ontmoeten, als zij door de doodsjordaan zullen gaan. Maar dan zal de Heere Zich ook openbaren, en welk een wonder als we door de doodsjordaan gaan en het geldt ook: 'Zie, Jezus is haar ontmoet, zeggende: Weest gegroet.'

Het is zo-even al opgemerkt door de voorzitter, dan staat de Priester met de ark reeds in de doodsjordaan, en dan wordt er een pad gebaad als Hij met de ark, met het verzoendeksel op de ark, in de doodsjordaan staat: *Weest gegroet.* En als Hij dan Zichzelf zo openbaart en ons ontmoet, dan is de dood geen dood meer. De dood is ook geen dood meer, de dood is verslonden tot overwinning. De dood is voor Gods volk de schaduw des doods; de engel is eruit genomen, de prikkel is eruit gehaald. Zodat het straks zal zijn: *Al ging ik ook in een dal der schaduw des doods, ik zou geen kwaad vrezen, want Gij zijt met mij; Uw stok en Uw staf, die vertroosten mij.*

Maar het zal het grootste wonder zijn als dat voor ons mag gelden en als we zo daar mogen komen en Jezus roept ons een welkom toe. Dan zal het het grootste wonder zijn als wij daar mogen komen. Maar als we daar mogen komen, dan zal het ook zijn: *Door U, door U alleen, om het eeuwige welbehagen;* omdat Gij van eeuwigheid een Kerk hebt liefgehad met een eeuwige liefde. Maar daarom ook, omdat Hij Zijn eigen Zoon op deze wereld gezonden heeft om Zijn Kerk op rechtsgronden te zaligen. Daar zal de eeuwigheid niet te lang voor zijn, dan zal de eeuwigheid nodig zijn om God te eren, te aanbidden, te bewonderen.

Zie, Jezus is haar ontmoet: 'Komt in, gij gezegenden Mijns Vaders, beërft dat Koninkrijk hetwelk u bereid is van de grondlegging der wereld.' Om dan God Drie-enig alle eer te geven: God de Vader voor het uitdenken van zo'n weg, God de Zoon voor het banen van de weg (Hij is Zelf de Weg), en de Heilige Geest, Die de weg gebaad heeft in het hart.

Wat zal het dan zijn, geachte vergadering, geliefde aanwezigen?

*Kanaän zal het al verzoeten,
 Als ik Hem in 't oog aanschouw,
 Als ik Jezus mag ontmoeten,
 Eeuwig vrij van smart en rouw.*

Om dan eeuwig in Zijn gemeenschap te mogen verkeren. Als het hier in beginsel al zo onuitsprekelijk, zo onbegrijpelijk is, wat zal dan de volle oogst zijn? De volle gemeenschap met Vader, Zoon en Heilige Geest. De volle gemeenschap, wat nooit een einde zal nemen. Geen ontmoeting, maar eeuwige gemeenschap.

*O eeuwigheid, kom ras,
 Ik wou dat ik bij U was,
 En zien Uw aanschijn geprezen.*

Daarom, wat zal het straks voor u zijn, als u sterven moet: *Weest gegroet*, of: *Weest verschrikt*? Ik wens van harte dat ge hier mag ondervinden: *Weest verschrikt*; opdat op Gods tijd het welkomstwoord tot zondaren gehoord mag worden. Dan zal het straks niet zijn, waar Gods volk dikwijls mee wordt aangevallen, als ze daar zullen komen, dat Hij zal zeggen: *Weest verschrikt*, maar eeuwig wonder: *Weest gegroet; alle heil en zaligheid geef Ik u, alle vrede schenk Ik u, die alle verstand te boven gaat.*

We moeten gaan eindigen, maar straks zal daar geen einde meer aan zijn, om daar in de gemeenschap met Hem te mogen verkeren. *Dan zullen we altoos bij de Heere zijn. vertroost elkander met deze woorden.*

Amen.

We willen nog een versje zingen, en ik wens ook de kinderen en ons allen van harte de inhoud toe van Psalm 56 en daarvan het 5e vers, dat we daar iets van mogen verstaan:

*Ik roem in God, ik prijs 't onfeilbaar woord;
 Ik heb het zelf uit Zijnen mond gehoord;
 'k Vertrouw op God, door gene vrees gestoord;
 Wat sterv'ling zal mij schenden?
 Ik heb beloofd, wanneer G' in mijn ellenden
 Mij bijstand boodt, en 't onheil afzoudt wenden,
 Tot U, o God, mijn lofzang op te zenden,
 Door ijver aangespoord.*

Gebed

Uit: Mbumba-blad, 39^e jrg, nrs 2 en 3, oktober en november 2006

14. Predicatie Ds. J. Roos – Hoofdinhoud van Openbaring 2:9b

Opheusden, zondagmorgen 5 juni 2011 (ook wezenzondag)

Zingen Psalm 40:8

Lezen: Wet des Heeren en Openbaring 2:1-11 (P. v.d. Dikkenberg)

Votum en groet

Gebed

Zingen Psalm 37 vers 3 en 9

Openbaring 2:9b ***“Ik weet uw armoede, doch gij zijt rijk.”***

Een wonderlijke tegenstelling in Christus' brief aan de gemeente van Smyrna

1. De hoofdzin getuigt van armoede
2. De bijzin getuigt van rijkdom

Geliefde gemeente,

In onze gedachten zien we een groepje mensen in een kerkgebouw bij elkaar zitten. Het is de gemeente van Smyrna. Als we hun gezichtsuitdrukking zien, dan zijn ze bedrukt. Hun leraar klimt de preekstoel op, het is een man van ongeveer 50 jaar. Men denkt dat het Polycarpus is geweest. Als hij de gebruikelijke verrichtingen heeft gedaan, haalt hij een brief uit zijn zak. Hij zegt: gemeente, ik heb een brief van onze dierbare Christus ontvangen. Deze brief is geschreven door Johannes, gedicteerd door de Heere Jezus.

Johannes, zijn geliefde leermeester, was verbannen naar Patmos. De Heere heeft betoond daar op Patmos op de dag des Heeren van hem af te weten. Polycarpus zegt: de Heere heeft hem niet vergeten, maar ons ook niet. Wij worden vervolgd, onze bezittingen worden ons ontnomen, omdat we niet komen op de feesten. Daarom krijgen we geen werkgelegenheid en zijn we arm. Maar ik zal u de brief voorlezen.' Dan begint hij te lezen, en de aanhef luidt: 'Dit zegt de Eerste en de Laatste.' Christus stelt Zich hierin voor als de vernederde Borg, maar ook als de triomferende Borg. Hij heeft getriomfeerd over dood en hel. Aan wie is de brief geadresseerd? Schrijf aan de engel. Ja, die waren er, die zijn hier ook. Dat leert ons Gods Woord. Zij zien en luisteren of we aandachtig luisteren en of er ontzag is. Met de engel wordt de pastor, de bisschop of de dominee mee bedoeld. Engel betekent gezant of bode. De brief is dus gericht aan de leraar of de kerkenraad.

Polycarpus was 14 jaar oud toen hij Christus mocht leren kennen? Jongens, meisjes, hoe oud zijn jullie? Zijn jullie jaloers als je dag hoort? En toen hij 100 jaar oud was, is hij verbrand onder de regering van keizer Aurelius. Ze hebben allerlei zaken hem voorgesteld, maar hij wilde ze niet. Hij zei: 86 jaar heb ik Hem gediend, en zou ik Hem nu lasteren? Ongeveer in het jaar 155 is hij verbrand.

De brief is gericht aan de leraar, maar ook aan de gemeente. Dit blijkt wel uit vers 11. Maar er staat: gemeenten. Dus het geldt voor alle gemeenten van alle tijden en eeuwen, ook voor onze oude gemeente Opheusden. Smyrna betekent mirre. Mirre werd gebruikt om de voorwerpen in de gemeente te zalven, als het tot de dienst des

Heeren werd ingewijd. Dit is zeker dat er in de gemeente ook verschillende waren die de zalving des Heeren deelachtig waren. Mirre smaakt bitter, maar verspreidt een heerlijke geur. We moeten aan de naam niet teveel waarde hechten, maar toch verspreidde die gemeente een heerlijke geur van Christus.

We lezen ook niet dat die gemeente werd bestraft, maar juist bemoedigd. Die grote Ik, als die grote Ik gaat spreken, geliefde gemeente, dan moet onze eigen ik er tussenuit. Anders zit die eigen ik op de troon. Dat eigen ik, die loze gast, die overal tussen past. Maar als die grote Ik verschijnt, dan moet ik verdwijnen. Het is nodig dat wij de doodsteek krijgen, en dat die grote Ik álle waarde voor de ziel gaat krijgen. Dan is het: U al mijn liefde waardig schatten. Ik hoop dat die grote Ik deze morgen alle waarde mag krijgen.

We moeten met eerbied vervuld zijn als die grote Ik spreekt. Hij spreekt: Ik weet uw werken, uw verdrukking en uw armoede. Ik weet alles. Hij zegt het ook nu: Ik weet wat er in de wereld plaatsvindt, welk een onrust er is. Ik weet waar u woont, in welk dorpje, in welke straat. Ik weet het adres, ik weet ook wat er onder uw huisdak plaatsvindt. Ik weet van uw moeiten en verdriet, als u relatieproblemen hebt, problemen met uw kinderen, of uw kinderloos bent. Ik weet ook wat er in uw hart leeft. Die hoge Heere weet alle dingen. Hij weet ook wie er nog voor eigen rekening leeft. Hij weet, jongens, meisjes, en allen, hoe wij onze tijd doorbrengen: ledig, op een onverantwoorde wijze. Hij zegt dan ook: Ik weet ook hoe u Mij veracht hebt, en Mijn nodiging in de wind slaat. Hij weet ook welke zonden bedreven worden. Ik heb laatst nog gezegd: ik zou ze niet de kost willen geven, die naar publieke vrouwen gaan en met open internet of dvd's naar porno zien. Zovelen die daarnaar kijken, worden daardoor in hun ziel misvormd. Wat zal de eeuwigheid openbaren, als we daar voor die witte troon zullen staan! Als Hij dan alles in één ogenblik zal openbaren.

Moet uw geweten u nu aanklagen? Alles ligt naakt en geopend voor Hem, met Wie wij te doen hebben.

Ik weet... dat is tot troost van Gods bestreden volk. Hij weet hoe u klaagt vanwege uw zonden, van uw karakter en wat dan ook. Hij weet hoe gij worstelt en hoe u uzelf moet aanklagen. Maar Hij zegt: Ik weet het. Hij weet hoe u geplaagd wordt. Hij weet uw werken en uw verdrukkingen. En mocht het dan zijn, als Hij zegt: Ik weet van uw armoede, als er zijn die hun kinderen geen genoeg eten konden geven, Hij zegt: Ik weet. Mocht het zijn met Psalm 38:

*Mijn begeren
Is voor U, in al mijn leed,
Met mijn zuchten en mijn zorgen,
Niet verborgen;
Daar Gij alles ziet en weet.*

Die gemeente was een arme gemeente. Ze woonden in schamele huisjes, wellicht geen brandstof in huis en weinig te eten. Hij weet ook hoe zij onder deze benarde omstandigheden dikwijls zo onverenigd worden. Hij weet ook hoe zijn bij ogenblikken de toevlucht tot Hem mochten nemen. Zijn dat nu volgelingen van Christus? Hij weet alles, ook hoe ze gelasterd werden.

Als Christus hier zegt van armoede, dan weten we dat Hij niet alleen de aardse armoede bedoelt, maar ook de geestelijke armoede. Deze gemeente was waarschijnlijk door Paulus gesticht. Paulus is daar in Eféze geweest en heeft er enkele jaren gewoond. Ongetwijfeld zal hij ook naar Smyrna zijn geweest, op 13 km van Eféze. Maar de Heere heeft het zo willen zegenen, dat ze arm van geest geweest zijn. Ik lees

in Mattheüs 5: “Zalig zijn de armen van geest; want hunner is het Koninkrijk der hemelen.” Ik hoop het van harte dat we zouden mogen horen dat we dat van onze oude gemeente nog zouden mogen horen. De Heere zal je eerst arm gaan maken, opdat je in gaat leven dat je schuld hebt, en zo arm bent, dat je niets hebt om te kunnen betalen. Dan kom je er achter dat je eigen gerechtigheid geen betaalmiddel is om de schuld te kunnen betalen. Je kunt niet voldoen aan Gods recht. Hoe arm zijn we dan! Ik weet geen geestelijke armoede, dan wanneer je het gemis van God moet inleven. Arm, als je mist de rechte kennis van U, van jezelf. Dan moet je zeggen: ik ben zo arm, ik ken Zijn bloed, Zijn gerechtigheid niet. Dan roep je uit:

*O God, mijn Helper uit ellenden,
Haast U tot mij; wil bijstand zenden;
Uw komst is 't, die mijn heil volmaakt.*

Ik wil er dit – aan de hoofdzin – toevoegen: dit is de hoofdgenade. Als de mens niet arm gemaakt wordt, zal hij nooit de gerechtigheid van Christus ontdekt krijgen. De Heere zegt in Zef. 3: “Maar Ik zal in het midden van u doen overblijven een ellendig en arm volk.” Dan zegt de kanttekening: 'Dat is, gering en veracht bij de wereld, en door Gods genade nochtans rijk gemaakt in het geloof en andere geestelijke gaven.' En dan lees ik verder: “die zullen op den Naam des HEEREN betrouwen.”

Ik weet uw armoede. Waar zijn ze in ons midden, waar dit persoonlijke woord voor geldt? Ik weet zeker dat Polycarpus en deze gemeente zich voelden aangesproken. Wie voelt zich nu aangesproken? Ik weet zeker dat het voor die gemeente een woord op zijn pas gesproken waren. Dat was een boodschap uit verre landen, uit de hemel. Wat zullen ze daar een huis Gods gehad hebben. Zij mochten daar in het huis des Heeren versterkt zijn geworden. De Heere liet tonen dat Hij van hen afwist, uitwendig en inwendig.

Ik weet uw armoede. Dat is de hoofdzin. Heeft Christus toen een punt daar achtergezet? Nee. Er zijn mensen die kunnen in leven blijven met hun armoede, maar dat is dwaasheid. In natuurlijk opzicht ben je toch niet rijk met je armoede?

Hij heeft er terstond op laten volgen: de bijzin. De bijzin getuigt van rijkdom. “Doch gij zijt rijk.” Dat is een bijzondere bijzin. Hij zegt niet: Ik weet uw armoede en gij zijt er tevreden mee. Nee, het is een bijzondere tegenstelling. Een rijke bijzin: doch gij zijt rijk. Maar deze bijzin is niet van mindere betekenis. Kinderen, jullie begrijpen dat het niet betekent: jullie zijn rijk naar de wereld. Nee, ze waren rijk naar de geest: “zalig zijn de armen van geest.”

Dit zegt de grote Schatmeester, Christus, die alle schatten door zijn lijden en sterven heeft verdiend. Daarom is Hij eerst arm geworden. Paulus schrijft aan de Korinthiërs: “Want gij weet de genade van onzen Heere Jezus Christus, dat Hij om uwentwil is arm geworden, daar Hij rijk was, opdat gij door Zijn armoede zoudt rijk worden.” Volk des Heeren, Christus is schatrijk, maar, volk des Heeren, u bent ook schatrijk. Gelukkige gemeente van Smyrna! De hemelse Schatmeester sprak deze woorden en bevestigde dat zij een schat hadden wat niet door de mot verteerd werd en wat niet door de dieven weggenomen werd. Een schat waarvan ik lees in Psalm 37: “Het weinige dat de rechtvaardige heeft, is beter dan de overvloed veler goddelozen.”

We kunnen rijk zijn, we kunnen het luxe hebben en daarom zo materialistisch zijn. Die gemeente was echter schatrijk, omdat zij het kinderdeel hadden ontvangen en de zegen van God door Christus daar in lag. Ik denk aan mijn grootouders. Mijn moeder heeft het dikwijls gezegd, over de Hongerwinter. Ze woonden in Scheveningen en er was geen eten, helemaal niets in huis.

Opa zei: dek de tafel, zet de borden maar op tafel.

De kinderen keken naar vader en zeiden: maar er is geen eten.

Opa zei: Doe maar wat ik zeg...

Ze gingen allemaal aan tafel, 11 kinderen met de ouders. Opa ging voor in gebed, een hartroerend gebed, of de Heere de honger wilde wegnemen en dat ze er geen last van zouden hebben. Mijn moeder heeft het dikwijls onder tranen verteld, dat de honger werd weggenomen en dat ze kracht kreeg om te doen wat ze doen moest.

Zo is het, dat weinige. Als je iets mag drinken, dat weinige, dat kinderdeel, dan is er die zegen in, dan krijg je het uit Zijn rechterhand, door Christus verworven en door Vader uitgedacht. Dan mag je drinken omdat de Heere dit verdiend heeft.

Ik denk aan ouderling Neele. Hij was geopereerd in het ziekenhuis en had zo'n dorst. Hij zei tegen de zuster: wilt u mij een glaasje water geven? De zuster gaf het, hij wilde het aannemen, maar zette het terug op het nachtkastje. Hij zegt: mijn dierbare Heere zei: *Mij dorst*. En nu mag ik een slokje drinken, dat mijn dorst wordt weggenomen. Toen is hij God gaan danken. Kijk, dat is dat weinige

Gij zijt rijk. Wie sprak dit? Niet alleen de Schatmeester, maar ook Christus als het Licht der wereld. Als Christus dat licht in ons hart schijnt en dat licht op Hemzelf laat schijnen, dan zegt Hij: "Mij is het goud en mij is het zilver en het vee op duizend bergen." Dan kunnen we ons vertrouwen op de Heere stellen. Dan is Hij werkelijk alles. "Bij Mij is duurzaam goed, rijkdom en eer." Als het licht mag schijnen op Zijn Woord, dan zegt de apostel: "Het woord van Christus wone rijkelijk in u." Wat wordt dat Woord dan toch dierbaar! Dan kunnen we zeggen: "Uw Woord kan mij, ofschoon ik alles mis, door Zijn smaak, en hart en zinnen strelen." Ja, zelfs in een weg van tegenheid, rouw en smart, als de Heere dan licht erop laat schijnen, dan laat de Heere zien dat dat nou Vaderlijke kastijdingen zijn. "Hij kastijdt ons tot ons nut, opdat wij Zijner heiligheid zouden deelachtig worden." Zullen we dan klagen als de Heere ons kruizen en tegenheden oplegt. Hij acht het goed. Dan is het dat de Heere zegt: dat is een rijk kruis, want Ik leg het op ten goede, tot uw nut en voordeel. Hij heeft nooit anders dan goed gedaan. Dat zei Polycarpus, en dat kunnen we Hem volmondig nazeggen. Nooit heeft Hij me kwaad gedaan, alleen maar goed gedaan, nietwaar... En als de Heere het licht verder laat schijnen, dan laat Hij me zien het eind van de reis, zover, dan je wel eens mag zeggen:

Maar (blij vooruitzicht dat mij streelt!)

Ik zal, ontwaakt, Uw lof ontvouwen,

U in gerechtigheid aanschouwen,

Verzadigd met Uw Godd'lijk beeld.

Deze bijzin is van een bijzondere inhoud. Dit zei de Levensvorst. Dit zei Hij in een tijd waarin zoveel doodsbedreigingen waren en waarin de satan rondging als een briesende leven. Al is het dat u moet zeggen: duizend zorgen. Dan mogen we zeggen: Bij U is de Levensbron. Hij is de Levenskracht, onder alle moedbenemende omstandigheden. Hij is de Levensverzekeraar dat Hij voor ons zorgdraagt voor de tijd en de eeuwigheid.

Gij zijt rijk. Hij spreekt als de grote Trooster. Hij is alles en Hij geeft alles. U hebt Mij, en dan hebt u alles. Dan zegt Rutherford: ik wil van mijn kruis niet af, want dan mis ik Christus. Ik omhels Christus en Zijn kruis.

Als u er niets van kent, hoe arm bent u dan. Dan geldt het van u: u bent rijk, doch u bent arm. U kunt spreken van beloften en kennis van Christus, maar dat u de

hoofdgenade mist. Dan zal Hij zeggen: U bent rijk, doch u bent arm. Maar wie spreekt Hij wel rijk: die arm van geest bent. Een ware blijk daarvan is dat u met alle weldaden en giften, altijd bedelarm blijft. Ds. Roelofsen zegt: toen hij 17 jaar oud was, toen zei ik: de Heere heeft mij bekeerd. Toen ik 40 jaar oud zei: zou God mij bekeerd hebben. En nu ik 70 jaar oud ben, moet ik zeggen: ik moet naar de hemel gesleept worden. Wie het vatte kan, die vatte het.

Sta niet naar hoge zaken, maar bedel of Hij nog een kruimeltje wil geven. Die gaan het een wonder achten als God nog eens overkomt en als ze nog een goede gedachte van God mogen ontvangen. Hij geeft hier wat de dichter zegt van Psalm 84: hij zal ze genade en gunst geven. Hebt u dat eens mogen ervaren? Het is toch zo rijk om dichtbij de Heere te mogen zijn. Dat overtreft werkelijk alles. Die liefde is toch zo'n rijke gift. Maar Hij geeft meer, Hij geeft tegenheden. Hij zegt: ik zal u enkelen uit de synagogen des satans geven. Hij acht dat nodig, maar Hij geeft tegelijk ook sterkte. Mijn genade wordt in uw zwakheid volbracht. Als je belasterd, gehoond of gesmaad wordt, dan geeft hij lijdzaamheid.

Hij geeft hen de drie rijke juwelen geloof, hoop en liefde. Als je weer eens geloven mag dat God bestaat en dat God van je afweet. Dan geloof je dat Hij de Eerste is en de Laatste, Die dood geweest is en weder levend geworden is. Dan mag je weer houvast krijgen en Hem omhelzen en geloven: 'Ik geloof dat Gij de getrouwe en de onveranderlijke Verbondsgod zijt en blijven zal; Die mildelijk geeft en niet verwijt.' Dan gelooft u Zijn Woord en wacht daarop. U geloof Zijn Woord, en pleit daarop. U gelooft Zijn toezegging, zie er naar uit dat het plaats mag vinden. Hij geeft u de rijke juweel van hoop. Het mag nog zo hopeloos zijn in uw leven, hoop op God. Hij geeft u dat rijke juweel van Zijn liefde. Ik heb Hem lief, omdat Hij mij eerst liefgehad heeft. Maar Hij geeft ook nog wat anders. Deze bijzin heeft toch een bijzondere betekenis. Die hier arm door het leven hebben moeten gaan, krijgen straks de volle, rijke erfenis. Hij wil zeggen: U bent erfgenaam van dat eeuwige leven. Als u hier de rente van dat volle kapitaal mag ontvangen, wat zal dat volle kapitaal dan zijn. Wat zal het zijn als u die onverwelkelijke erfenis deelachtig mag zijn, namelijk om die rijke God deelachtig te mogen zijn. Wat zal het zijn om in de volle gemeenschap te mogen verkeren met God de Vader, de Zoon en Geest, dat in de gemeente der verlost in de hemelen. Om die rijke God te mogen aanbidden, Die hen gekocht en verlost heeft. Dan is er niets meer wat het hart naar beneden trekt. Dan mag u eerst naar de ziel en dan volmaakt Hem de eer geven. Dan is het, kom laten we daar nog een versje van zingen, Psalm 136:22:

*Looft Hem, nu die erfenis
Naar Zijn woord bevestigd is;
Want Zijn gunst, alom verspreid,
Zal bestaan in eeuwigheid.*

Toepassing

Geliefde gemeente, zien we dat die rijkdommen en die erfenis door Zijn Woord bevestigd is. Als dat bevestigd is in uw ziel, dan hebt u boven alles mogen uitzien. Hij zorgt voor Zijn Kerk en blijft voor Zijn kerk zorgen. Dat heeft Hij gedaan voor alle gemeenten die in de achterliggende tijden geweest zijn. Dat heeft Hij ook gedaan voor onze oude gemeente Opheusden.

Een wonderlijke brief en een bijzondere en wonderlijke tegenstelling in deze hoofdzin en bijzin. Voelt u zich aangesproken? Polycarpus en zijn gemeente wel. U niet? Ik denk dat ieder zich aangesproken voelt, dat de Heere alles weet. 'Ja, dat is wat u zegt, ik voelde toch in één keer dat de Heere als de Opperregeerder alles weet.' Ik hoop dan

dat het geen neep in de consciëntie blijft. Of is het dat u zich rijk en verrijkt voelt en uw gebrek niet voelt? Wat een tegenstelling. Het is van tweeën één, kinderen: jullie zijn rijk en verrijkt; of je bent arm. We kunnen veel bezittingen hebben. Je moet het zo zien: als je een blaadje op de grond ziet, dan ligt het stil. Maar als de wind komt, is het weg. Zo is met ons ook, wat hebt u dan? Vanzelf, ik wens dat het u goed mag gaan. Maar we zijn zo materialistisch, dat kunnen we zien aan alles: aan huis, auto, inrichting enz. Doch gij zijt arm, en ge weet niet dat ge arm zijn. We kunnen instemmen met de zuivere waarheid en daaruit opkomen, en toch met de zondagse kleren uitdoen en in de kast leggen. Die rijke man was arm en Lazarus was rijk. Lazarus kreeg alles!

Kinderen, ik wens je toe die geestelijke armoede toe. Ik weet dat er in ons midden zijn die zich arm gevoelen en die zich aangesproken voelen. Dan hoop ik dat de Heere er ook aan toevoegt: doch gij zijt rijk. Ik hoop dat de Heere u dat doet ondervinden en dat u ervan mocht getuigen hoe rijk gij zijt: ik heb alles verloren en Christus verkoren. Om het eigendom van die dierbare Persoon te mogen worden. En dat vertrouwen te hebben, dat al het kwade wat Hij mij toeschikt, Hij ten beste doet keren. *Hij wil dat als Vader doen en zo zorgt Vader voor Zijn kinderen.* Hoe armer Hij ze maakt, hoe rijker Hij ze maakt in Christus. Ik weet uw armoede. Weet u dat, Heere? Ja, ik weet het, mijn kind.

Doch mijn God zal naar Zijn rijkdom vervullen al uw nooddrift, in heerlijkheid door Christus Jezus. Zo mocht Paulus roemen in Christus. Dan blijft er maar één roemtaal over: alles in God door Christus. Mogen we dan Uw eer bedoelen, maar dan zal het werkelijk zo zijn. Wat zal het dan zijn om verlost te mogen zijn. Het is een allesomvattende inhoud in deze tekst. Dan voel ik me zo arm om deze rijkdom te omschrijven.

De Heere mocht de rouwdragenden gedenken. We zien onze burgemeester in ons midden, dat doet ons goed. We hebben vanmorgen gesproken over de gemeente van Smyrna. Ik hoop dat u ons kon volgen, en zo niet, dan hoop ik dat de Heere u dat Goddelijk onderwijs wilt geven. En dat ook in uw taak die op u ligt. Van deze kansel wordt u elke zondag opgedragen, maar het komt op die voorbede van Christus aan.

Ook de koster Johan van Dam. Ds. Van Voorden heeft u al toegesproken. Ook voor Jaap is het zo moeilijk. Jaap is zo dikwijls bij ons geweest, zaterdagmorgen om het briefje te halen waar de Psalmen op stonden. De Heere mocht jullie gedenken. Het komt er maar op aan om deze armoede te leren kennen. Nog niet zo lang geleden is de oud-koster overleden. Zo zien we dat niemand hier op aarde blijft. Maar er zijn ogenblikken dat we zeggen: gelukkig, dat we hier niet altijd op aarde blijven! Dan zegt de dichter van Psalm 49:

Maar na den dood is 't leven mij bereid;

God neemt mij op in Zijne heerlijkheid.

We gaan eindigen. We hopen dinsdag een vrouw² te begraven; haar laatste woorden waren: het is alles meegevallen. Amen.

Gebod

Onze slotzang is Psalm 46 vers 1

Zegen

² Maartje van Ginkel-Van de Kamp, overleden te Barneveld op 1 juni 2011 op de leeftijd van 85 jaar

15. DE REGENBOOG GEZIEN ALS TEKEN

**Predicatie van de bidstond voor de Particuliere Synode van de Ger. Gem. in Ned.
gehouden op dinsdag 22 juni 1999 in het kerkgebouw van Barneveld
door ds. J. Roos over Openbaring 4 vers 3b**

Zingen: Psalm 93: 3 en 4

Psalm 68 11 en 16

Psalm 46 : 1

Psalm 131 : 4

Lezen: Openbaring 4

Geliefden,

"De HEERE regeert", zo beginnen de dichters van Psalm 93, Psalm 97 en Psalm 99: "De HEERE regeert". En mochten wij, als wij samengekomen zijn in deze bidstond voor onze synode, ook daarmee beginnen: "De HEERE regeert". De Heere heeft de teugels in Zijn hand en Hij doet al wat Hem behaagt. Al wat in de wereld plaatsvindt, vindt plaats onder Zijn toezicht. Krachtens Zijn eeuwig besluit wordt ook alles ten uitvoer gebracht. "De HEERE regeert". Maar dat geldt in het bijzonder ook voor Zijn Kerk. "De HEERE regeert". Daar is dan ook voor de Kerk des Heeren niets, waar de Heere niet vanaf weet. Er valt geen mus van het dak, geen haar van ons hoofd, zonder Zijn wil. Want: "De HEERE regeert". Elk mens persoonlijk is onder de regering des Heeren. "De HEERE regeert", ondanks alle tegenstand tegen de Godsregering. "De HEERE regeert". Zijn troon blijft onwankelbaar. Al is het dan ook dat het woeden van de volkeren, het woeden van ons als mensen tegen de Godsregering openbaar komt, nochtans blijft alles zoals de Heere het wil. Alles geschiedt naar Zijn wil. "Mijn raad zal bestaan, en Ik zal al Mijn welbehagen doen".

Ondanks de strijd van de vorst der duisternis en zijn trawanten, om hetgeen de Heere ons nog heeft gelaten ook nog weg te nemen. We hebben het samen opgezongen bij de aanvang van de dienst:

*Maar, HEER', Gij zijt veel sterker, dan 't geweld
Der waat'ren, dien Uw almacht palen stelt;
De grote zee zwijgt op Uw wenk en wil,
Hoe fel zij bruis', hoe fel zij woede, stil.*

"De HEERE regeert". Maar de dichter spreekt niet zo maar om te erkennen dat de Heere regeert, hij schrijft HEERE met kapitale letters, met hoofdletters: "De HEERE regeert", als de Verbondsjehova. Hij heeft daarmee te kennen willen geven: De HEERE regeert van eeuwigheid. De HEERE regeert ook thans alle dingen en Hij blijft tot in eeuwigheid regeren. "Hij is met hoogheid bekleed". Met de naam Jehova worden de drie Goddelijke Personen aangeduid als de "IK ZAL ZIJN DIE IK ZIJN ZAL!", als de onveranderlijke Verbondsgod (Exodus 3:14). Maar het sluit ook in van eeuwigheid in de tijd tot in alle eeuwigheid.

Als de dichters van Psalm 93, Psalm 97 en Psalm 99 beginnen met: "De HEERE regeert", dan is dat niet zo maar een belijdenis, maar dan is dat een geloofsbelijdenis: "De HEERE regeert". De dichter mag dan weten dat de Kerke Gods geregeerd wordt in het aangezicht van Sions eeuwige Koning, naar het welbehagen des Vaders, door de

bediening des Geestes. Zo wordt ook die geloofsbelijdenis afgelegd en onder alle druk, kruis en satans aanvechtingen gevoeld, om dan te mogen weten: "De HEERE regeert". Al lijkt dan alles tegen te lopen, al lijkt het dan dat de Heere van Zijn Kerk geweken is, maar: "De HEERE regeert". De dichter mocht deze uitspraak doen uit zijn hart vandaan. Hij mocht geloven dat de Heere alles in Zijn hand heeft. Alle dingen moeten medewerken ten goede, namelijk degenen, die naar Zijn voornemen geroepen zijn.

"De HEERE regeert". Gods volk mag wel eens een ogenblikje geloven dat de Heere regeert en dat de vijanden, ondanks het woeden en het woelen, niet in staat zijn om de Godsregering omver te werpen. "De HEERE regeert". Daarvan zegt de onderwijzer in zondag 9: 'op Welken ik alzo vertrouw, dat ik niet twijfel of Hij zal mij met alle nooddrift des lichaams en der ziel verzorgen, ja, alle kwaad van mij weren of ten beste keren; dewijl Hij dat doen kan als een almachtig God en doen wil als een getrouw Vader.' Ziet ge geliefden, kinderen, dat het zo'n groot verschil is hoe we weten, dat de Heere alles regeert? Als wij ons leven nagaan en terugzien, kunnen wij erkennen: "De HEERE regeert". Maar als Gods volk mag weten: "De HEERE regeert", dan mag dat volk weten dat de Heere nu in alles gehandeld heeft met de ziel tot verheerlijking van Zijn driemaal heilige Naam en tot zaligheid van hun ziel en dat zij er buiten zijn gevallen.

"De HEERE regeert". O, terugleidend licht is nodig om te weten hoe de Heere geregeerd heeft, om u neer te werpen op de weg, om u met uzelf bekend te maken als de verloren zoon. Maar ook regeert de Heere door ontdekkend genadelicht te geven, zodat ge als een bankroetier aan de zijde des Heeren mag vallen. Hij regeert door Zijn woord en Geest, zodat ge werkelijk als een uitgewerkt schuldig mens God in de handen mag vallen. En als dan de Heere een weg bij Hem vandaan komt te ontsluiten en laat zien, dat Hij nu krachtens het eeuwig welbehagen Zijn Zoon gezonden heeft, dan is dat ook niet buiten de Godsregering en Zijn besluit omgegaan. Want: "Gode zijn al Zijn werken van eeuwigheid bekend". Dat alles is nu tot verheerlijking van Zijn Naam. Dan betekent die Godsregering tegelijkertijd ook dat Hij Zijn Kerk regeert om die te beschermen en te bewaren. De dichter van Psalm 121 zegt daarvan: "De HEERE zal uw uitgang en uw ingang bewaren, van nu aan tot in der eeuwigheid".

Hij is, al treft u 't felst verdriet,

Uw Wachter, Die uw voet

Voor wankelen behoedt; (Psalm 121:2 berijmd).

"De HEERE regeert". Hij zal Zijn almacht tonen. Ach, wat is het dan tot bemoediging dat er geen haar van ons hoofd vallen kan, geen musje van het dak, zonder de wil van de hemelse Vader. Hij beschermt, Hij bewaart, Hij leidt Zijn Kerk. Dat zegt de Catechismus ook zo duidelijk in zondag 1: 'en alzo bewaart, dat zonder de wil mijns hemelse Vaders geen haar van mijn hoofd vallen kan'. Om daar nu gelovig mee in te stemmen moet u er achter gekomen zijn, dat u geen ogenblik staande kon blijven, net als een Petrus. Petrus meende staande te kunnen blijven zonder de hulp des Heeren. Petrus had de belijdenis mogen afleggen: "Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods".

We weten hoe diep Petrus gevallen is. Zijn lieve Meester heeft hij verloochend. Maar daarna heeft hij het geweten wat dat inhield, tegen die God te zondigen en zijn Meester te verloochenen. Toch heeft Petrus op de bodem van zijn ziel Hem nooit kunnen verloochenen. Want de liefde is in zijn hart uitgestort door de Heilige Geest, Die hem gegeven was.

Die val van Petrus is op zichzelf nooit tot Gods eer geweest, maar wel is die val nodig

geweest, opdat hij de leer van vrije genade zuiver kon verkondigen. Daarom heeft hij ook kunnen omschrijven, wat er staat in zijn eerste zendbrief: "Die in de kracht Gods bewaard wordt door het geloof tot de zaligheid, die bereid is, om geopenbaard te worden in de laatste tijd". Toen is Petrus erachter gekomen dat hij geen ogenblik staande kon blijven, maar dat de Heere hem elk ogenblik moest staande houden en bewaren. Welnu, "De HEERE regeert". Ook thans geldt het dat de Heere regeert en dat Hij Zijn almacht toont, ondanks de donkerheid der tijden en het diep verval, waarbij er zo weinig geestelijk leven is. Nochtans: "De HEERE regeert".

Mocht dat ook in deze bidstond en aan de dag van morgen zijn, dat de Heere de betoningen en bewijzen daarvan wil geven: "De HEERE regeert". Dan geldt het: "Hoe fel zij bruis', hoe fel zij woede, stil". Dan krijgt men een stille ziel onder God en spreekt met de dichter van psalm 62: "Doch gij, o mijn ziel! zwijgt Gode; want van Hem is mijn verwachting".

Dat is voor ieder persoonlijk nodig, in welke weg men ook verkeert, opdat het zijn mocht: "En stil berust, in Zijn beleid, ("De HEERE regeert"), Van nu tot in all' eeuwigheid".

Welnu, dat de Heere Zijn Kerk regeert, bewaart, beschermt en onderhoudt, heeft de Heere ook afgebeeld met een bijzonder teken. En we hopen met de hulpe des Heeren uw aandacht daarbij nu nader te bepalen, en wel bij dat gedeelte dat u zo-even is voorgelezen uit Openbaring 4:3b, waar Gods Woord aldus luidt:

"En een regenboog was rondom de troon, in het aanzien de steen smaragd gelijk".

We zetten boven onze overdenking:

De regenboog gezien als teken.

En wel:

1. Van Gods onveranderlijke verbondstrouw;
2. Van Gods blijvende verbondsbescherming.

1. Van Gods onveranderlijke verbondstrouw.

Geliefden, de Kerk des Heeren is en blijft zolang ze op aarde is, een strijdende Kerk. Gods Kerk heeft te strijden tegen de driehoofdige vijand, die niet ophoudt om aan te vechten. De Kerk zou geen ogenblik staande kunnen blijven, als zij niet een sterke Held aan haar zijde had. Een Held, Die verlossen kan. De Koning der koningen, Die op Zijn kleed en op Zijn dij deze Naam heeft geschreven: "Koning der koningen, en Heere der heren". Hij is het, Die Zijn Kerk zal beschutten, beschermen en bewaren. Waarom? Omdat Sions eeuwige Koning Zijn Kerk gekregen heeft van Zijn Vader in de stille vrederaad, waar Hij als het Hoofd van het verbond der genade Zijn Kerk vertegenwoordigt. Toen heeft de Vader van Zijn Kerk gezegd, wat we lezen in Jeremia 3: "Hoe zal Ik u onder de kinderen zetten, en u geven het gewenste land, de sierlijke erfenis van de heirscharen der heidenen?". En in Jeremia 30 staat: "Ik zal Hem doen naderen, en Hij zal tot Mij genaken; want wie is hij, die met zijn hart borg worde, om tot Mij te genaken? spreekt de HEERE". Daar heeft Gods Zoon als de Knecht des Vaders Zichzelf aangeboden. De Vader heeft Zijn Kerk in Hem verkoren. Hij heeft de Kerk in de raad des vredes aangezien als geschapen, maar ook als gevallen. En de Zoon heeft Zijn Kerk gekregen om voor haar Zijn leven af te leggen, Zijn bloed te storten, ja de verbergingen Gods in te leven, de toorn Gods te dragen en

weg te dragen. Hij heeft Sions Kerk gekocht met de dure prijs van Zijn hartebloed. Ik zeg dit tot een bewijs dat de strijdende Kerk een sterke Held aan de zijde heeft. Die Kerk zal Hij verlossen. Die Kerk zal Hij toebrengen door Zijn Geest en Woord. Die Kerk zal Hij leiden door het aardse tranendal heen. Die Kerk zal Hij bewaren, trots alle aanslagen van de vorst der duisternis. Hij zal ze brengen in Immanuëls land, in het land, waar de Heere eeuwiglijk Zijn volle gunst zal betonen. Dat gaat de Heere aan Johannes op Patmos openbaren.

We weten dat Johannes een knecht des Heeren was en dat Johannes verbannen was op het eiland Patmos. De Heere heeft Johannes daar niet alleen laten staan. Want al is het dat hij zeker eerst heeft ingeleefd: "Schoon 'k arm ben en ellendig", hij mocht het ook weten: "Denkt God aan mij bestendig".

Johannes had met een getrouwe Verbondsgod te doen. Tegelijkertijd mocht hij weten, dat Die de Getrouwe is en blijven zal voor Zijn ganse Kerk. Daarom is het ook dat Johannes verbannen was. Waarom was Johannes verbannen? Ik lees dat in Openbaring 1:9: "Ik, Johannes, die ook uw broeder ben, en medegenoot in de verdrukking, en in het Koninkrijk, en in de lijdzaamheid van Jezus Christus, was op het eiland, genaamd Patmos, om het Woord Gods, en om de getuigenis van Jezus Christus".

Dus omdat hij het Woord Gods en de getuigenis van Jezus Christus zuiver verkondigde, werd hij verbannen. Maar het is ook zo dat de Heere juist aan hem de openbaring gegeven heeft van verborgen zaken en hem meegedeeld, wat ik lees in Openbaring 1:1: "De openbaring van Jezus Christus, die God Hem (namelijk Jezus) gegeven heeft, om Zijn dienstknechten te tonen de dingen, die haast geschieden moeten; en die Hij door Zijn engel gezonden, en Zijn dienstknecht Johannes te kennen gegeven heeft".

Wat heeft de Heere Johannes dan geopenbaard en te kennen gegeven? Wel, wat tot vertroosting en bemoediging is voor Zijn strijdend erfdeel op aarde, en dat geldt zeker ook de Kerk in de laatste dagen. De Kerk zal daaruit weten dat het satan erom te doen is om Gods Kerk van de aarde te verdelgen. Maar de Heere heeft Johannes laten zien, dat Hij de Getrouwe is.

De verborgenheden van het raadsbesluit heeft de Heere bekend gemaakt, hoe Hij nu zal zorgdragen door alle tijden en eeuwen heen en Zijn Kerk beschutten en bewaren. Daarom is het boek der Openbaring een liefdesbewijs van Jezus, vóór dat Hij komen zal om te oordelen de levenden en de doden. Dat Hij de Getrouwe en de Onveranderlijke zal zijn en blijven, heeft de Heere getoond met een teken van het verbond. Ik lees in de tekstwoorden: "en een regenboog was rondom de troon, in het aanzien de steen smaragd gelijk".

Geliefden, laten we niet vergeten, dat vóórdat Johannes de regenboog zag als het teken van Gods eeuwige liefde en trouw, hij eerst wat anders gezien heeft. Want ik lees in het eerste vers van ons teksthofdstuk: "Na dezen zag ik, en ziet, een deur was geopend in de hemel; en de eerste stem, die ik gehoord had, als van een bazuin, met mij sprekende, zeide: Kom hier op, en Ik zal u tonen, hetgeen na dezen geschieden moet".

Johannes kreeg een geopende deur. Dat konden de vijanden nu niet tegenhouden. De vijanden hadden hem verbannen. Ze dachten: "Dan zijn we van die man af, dan is het afgesloten". Maar God ging de deur des hemels voor hem openen. Ach, dan kan men werkelijk alle smaadheid van Christus dragen. Ik lees van Mozes in Hebreeën 11:24-26: "Door het geloof heeft Mozes, nu groot geworden zijnde, geweigerd een zoon van Farao's dochter genaamd te worden; achtende de versmaadheid van Christus meerdere rijkdom te zijn, dan de schatten in Egypte"; en dan horen we de reden: "want hij zag

op de vergelding des loons". Dat was toch wel een oorzaak dat dit van Mozes geschreven staat. Ach, als het de Heere behaagt Zijn Kerk een ogenblikje een geopende hemel te geven - wat de vijanden niet kunnen tegenhouden - , dan zal men ook weten dat de hemel niet ver is. Dan is de Heere ook niet ver, hoor. "Maar mij aangaande, het is mij goed nabij God te wezen; ik zet mijn betrouwen op de Heere HEERE, om al Uw werken te vertellen".

Hoe was het toch mogelijk dat Johannes een geopende deur mocht zien, dat de hemel als het ware zich opende; dat was toch niet mogelijk? De hemel is toch gesloten? Ons doopsformulier zegt toch ook, dat wij in het rijk van God niet kunnen komen, met andere woorden: dat de hemeldeur gesloten is? Maar daar staat wat achter: "tenzij wij van nieuws geboren worden". Het is inderdaad waar: door de diepe val in Adam is de hemelpoort gesloten. Onze kinderen weten wel welke deur er dan geopend is, wat ons aller deel is, onze eeuwige bestemming, als er geen staatsverwisseling in ons leven plaatsvindt. Het zal wat uitmaken als die deur des hemels gesloten blijft en we straks in de plaats van eeuwig ach en wee moeten komen. Zolang een mens in Adam wordt aangezien, is de hemelpoort gesloten en de hellepoort geopend.

Maar geliefden, waarom is het dat Johannes de hemelpoort geopend zag? Omdat het God behaagd heeft Christus vanuit de hemel op deze aarde te zenden. Hij is op deze vervloekte aarde gekomen. Waarom? Om in de plaats van Zijn Kerk te lijden. Daarom moest Hij de Goddelijke deugden verheerlijken. Hij moest Gods recht bevredigen. Hij moest Gods wet gehoorzamen. Hij moest satans kop vermorzelen. Hij heeft het gewillig gedaan, opdat de Kerk des Heeren op rechtsgronden hersteld mocht worden. Daarom is Hij de dood ingegaan. God de Vader - als de Handhaver van het Goddelijke recht - heeft volkomen voldoening gevonden in het offer van Zijn Zoon, waardoor Hij Hem ook uit de dood heeft opgewekt, zoals de apostel zegt in Romeinen 4:25: "Welke overgeleverd is om onze zonden, en opgewekt om onze rechtvaardigmaking".

Het komt er voor ons op aan, dat dit geen vreemde zaak zal zijn of blijven. Christus is uit de dood opgestaan en Hij is opgevaren ten hemel. Hij is het hemelse heiligdom binnengegaan. Daarom vergunt Hij Zijn Kerk, zoals een Johannes dat mocht ondervinden, dat hij een deur geopend zag in de hemel. Zo vergunt de Heere het Zijn knechten ook wel eens een open deur te geven. Die kan niemand sluiten. Dat wordt een wonder. De vijand zal altijd proberen die deur te sluiten. Dat heeft de engel gesproken tot de gemeente van Filadelfia in Openbaring 3:7: "En schrijf aan de engel der gemeente, die in Filadelfia is: dit zegt de Heilige, de Waarachtige, Die de sleutel Davids heeft; Die opent, en niemand sluit, en Hij sluit, en niemand opent".

"Ik heb u een geopende deur gegeven, die niemand sluiten kan". En nu het grote wonder, dat zijzelf die deur ook niet kunnen sluiten. Want alles wat in de mens is, is tegen God. Een mens is nooit hemelsgezind. Een mens is vijandig gezind. Een mens kan het nooit met God eens zijn. Is het dan geen wonder dat de hemel mag opengaan? Voor hellewichten, die de dood verdient hebben. Dat is toch nooit te begrijpen? Johannes zal nooit gezegd hebben: Ik heb er toch om gebeden, ik heb er toch om gevraagd? Nee, dat was alleen naar het welbehagen des Heeren dat de hemelpoort een ogenblikje mocht opengaan. Toen hoorde Johannes een stem. Wat voor een stem? "Na dezen zag ik, en ziet, een deur was geopend in de hemel; en de eerste stem, die ik gehoord had, als van een bazuin, met mij sprekende, zeide: Kom hier op, en Ik zal u tonen, hetgeen na dezen geschieden moet. En terstond werd ik in de geest; en ziet, er was een troon gezet in de hemel, en er zat Een op de troon".

Johannes zag dus eerst de hemelpoort geopend. Toen hoorde hij een stem, en toen zag hij een troon. Wat is dat voor een gezicht geweest? Hij heeft die troon gezien en Een

zat op die troon. Wie was dat? Dat was de eeuwige Verbondsgod. Toen mocht Johannes zien dat God regeert. "De HEERE regeert". De Koning der koningen zat op Zijn troon, bekleed met majesteit en heerlijkheid. Zo kwam hij erachter, toen hij die troon zag, dat de Heere nu alles in Zijn hand heeft. Ook heeft Hij in Zijn hand, wat er in het kerkelijk leven plaatsvindt. Ook wat er in het wereldgebeuren plaatsvindt. Hij zag daar Een op de troon, bekleed met majesteit. Hij kwam er direct achter dat niet de vijanden alles regeren. Zij regeren niets. Ze zijn in de hand des Heeren als waterbeken; Hij neigt hun hart tot al wat Hij wil.

Ook de ambtsdragers regeren niet, zij regeren de kerk niet. Als is het dat een ouderling het regeerambt heeft, het is toch altijd maar een dienende functie. De Koning der ere, Die is alle eer waardig. Johannes zag de Koning op Zijn troon zitten. De Kerk des Heeren ziet dit ook niet altijd. Ik denk aan een Asaf. Hij was het met God niet eens. In psalm 73 staat geschreven:

*Nochtans heb ik, met al mijn kracht;
Die Godsregering overdacht;
Maar 't was een stuk, dat in mijn oog,
Mij moeilijk viel en veel te hoog.*

Geliefden, dan kan men niet onder God bukken. Dan zien we werkelijk niet dat de Gods-regering tot Zijn eer is en tot onzer zielen zaligheid. We zullen toch alleen maar bestaan kunnen en het met de Godsregering eens worden, als wij zelf eronder gebracht zijn. Hij maakt een gewillig volk op de dag van Zijn heirkracht in heilige sieradiën, gelijk wij lezen in Psalm 110:3: "Uw volk zal zeer gewillig zijn op de dag Uwer heirkracht, in heilig sieraad; uit de baarmoeder des dageraads zal U de dauw Uwer jeugd zijn".

Maar toen mocht Johannes weten dat God de Vader in liefde op Zijn Kerk zag. Dat mocht hij zien toen de hemelpoort geopend stond en hij die troon zag; en Een zat erop. God de Vader zag in liefde, op grond van het werk van Christus, op Zijn Kerk in gunste neder. Dat alles acht de Heere nodig - ook de tegenheden in de verdrukkingen, satans aanvechtingen en de verbergingen -, opdat het zal zijn: "Hij troost het hart, dat schreiend tot Hem vlucht". Alle dingen moeten medewerken ten goede. Toen liet de Heere de regenboog zien en dan komt onze tekst: "en een regenboog was rondom de troon, in het aanzien de steen smaragd gelijk".

Waar herinnert ons die regenboog aan? De regenboog herinnert aan de vreselijke gebeurtenis, dat de Heere door middel van de zondvloed de eerste wereld heeft doen vergaan, ten tijde van de prediker der gerechtigheid. Na de zondvloed heeft de Heere tot Noach gesproken (Genesis 9 vers 6): "Als deze boog in de wolken zal zijn, zo zal Ik hem aanzien, om te gedenken aan het eeuwig verbond tussen God en tussen alle levende ziel, van alle vlees, dat op de aarde is".

Dat noachitisch verbond mag er nog zijn; ook zomer en winter, koude en hitte, dag en nacht mogen er nog zijn. De Heere heeft de regenboog echter ook gegeven als teken van het verbond der genade. "Want dat zal Mij zijn als de wateren van Noach, toen Ik zwoer, dat de wateren van Noach niet meer over de aarde zouden gaan; also heb Ik gezworen, dat Ik niet meer op u toornen, noch u schelden zal. Want bergen zullen wijken, en heuvelen wankelen; maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de HEERE, uw Ontfermer". (Jesaja 54:9,10).

Ook de regenboog in Openbaring 4:3 is het teken van het eeuwige verbond. De grondslag van de Kerk ligt in de eeuwigheid verklaard. Toen Johannes dan die regenboog zag, in het aanzien van de steen smaragd gelijk, mocht hij een ogenblikje

bepaald worden bij de Goddelijke onderhandeling, hoe God de Vader Zijn Kerk aan Hem gaf als de Knecht des Vaders, als het Hoofd van het verbond der genade. God de Vader heeft hier het recht gehandhaafd. En Zijn Knecht - en dan moet u denken, Die van eeuwigheid tot eeuwigheid God is -, heeft Zich vrijwillig overgegeven om als Borg en Middelaar voor de Zijnen te lijden en te sterven. Al Zijn voorwaarden heeft God de Vader Hem voorgehouden, dat Hij lijden en sterven moest, dat Hij moest uitroepen: "ELI, ELI, LAMA SABACHTHANI! dat is: Mijn God! Mijn God! waarom hebt Gij Mij verlaten!"

Christus, als het Hoofd van het verbond der genade, heeft alles ingewilligd. Daarom is Hij gekomen op deze wereld in de volheid des tijds. Ach geliefden, het zal toch niet vreemd mogen blijven, wat die dierbare Borg en Middelaar heeft willen ondergaan, en dat voor hellewichten, die de eeuwige dood verdiend hadden. Daarom heeft Hij Zichzelf ook diep willen laten vernederen. Hij heeft de vloek van Zijn Kerk op Zich genomen. Hij heeft de volle ondeelbare toorn op Zich laten ontladen. Daarbij heeft Hij uitgeroepen: "Mijn ziel is geheel bedroefd tot de dood toe; blijft hier en waakt met Mij". Nee, Hij had geen geopende hemeldeur. De deur was gesloten. Hij werd uitgeworpen van de aarde en de hemel heeft Hem niet aanvaard. "Mijn God! Mijn God! waarom hebt Gij Mij verlaten!"

Johannes heeft dat allemaal door het geloof mogen aanschouwen. Daarom is het een wonder voor Johannes geweest als voor hem die deur geopend mocht zijn, daar hij geweten heeft, hoe die dierbare Borg een gesloten hemel heeft moeten gaan ondervinden en dat er voor die Persoon een andere deur geopend was, en dat was de deur der hel. De hele hellemacht is op Christus gekomen. "O dood'lijk uur, wat hitte doet Mij branden!"

Ik lees in vraag en antwoord 44 van onze Heidelberger Catechismus: "Waarom volgt daar: Nedergedaald ter helle?"

Antwoord. Omdat ik in mijn hoogste aanvechtingen verzekerd zij en mij ganselijk vertrooste, dat mijn Heere Jezus Christus door Zijn onuitsprekelijke benauwdheid, smarten, verschrikking en helse kwelling, in welke Hij in Zijn ganse lijden, maar inzonderheid aan het kruis, gezonken was, mij van de helse benauwdheid en pijn verlost heeft".

Dat heeft Johannes ook ingeleefd; daarom was het te meer een wonder toen de hemel zich mocht ontsluiten. Ik lees van David als hij zegt in Psalm 116:3: "De banden des doods hadden mij omvangen, en de angsten der hel hadden mij getroffen; ik vond benauwdheid en droefenis". En dat toen de God des hemels overkwam: "God heb ik lief, want die getrouwe HEER' hoort mijne stem, mijn smekingen, mijn klagen". "Want Hij neigt Zijn oor tot mij; dies zal ik Hem in mijn dagen aanroepen".

Christus is in de dood niet gebleven, maar Hij is opgestaan. Hij is opgevaren ten hemel en nu regeert Hij als Koning, waar de Vader alle dingen door Christus regeert. Welnu, dat komt Hij door Zijn Woord en Geest toe te passen; Hij wil genade schenken. Is het geen wonder, dat die hoge God mens is geworden, opdat Zijn Kerk, Zijn erfenis, Zijn deel, hersteld mag worden? Dat Hij Zijn Goddelijke liefde wil uitlaten aan hellewichten, die de dood verdiend hebben?

Johannes was een balling en hij was op Patmos. Hij heeft daar te doen gekregen met de hel. Maar satan kon het niet tegenhouden dat de Heere op Zijn tijd de hemel ging openen. "En zie, ik zag de hemel geopend". Toen is die man werkelijk hemelsgezind geweest, hoor. Dan bent u werkelijk voor de wereld bedorven. Als de Heere Zich ontsluit en de hemel opent zich, dan kan men zeggen: "Mijn hart is bereid, o God! Mijn hart is bereid; ik zal zingen, en psalmzingen". "Mijn hart is bereid, Heere".

En toen zag hij die regenboog. Ik wil nogmaals de tekst voorlezen: "en een regenboog was rondom de troon, in het aanzien de steen smaragd gelijk". Hij zag hoe Een daar zat, Die alle dingen regeert en op grond van het werk van Christus op Zijn Kerk en op Johannes neerzag. Hij heeft de regenboog gezien die daarboven stond. Nu zal het voor ons allen nodig zijn - als we zo'n grote schare voor ons zien zitten en allen voor een eeuwigheid geschapen - daar iets van te leren kennen. Mag ik u eens vragen of het u ooit wel eens een verloren zaak geworden is? Heeft de Heere u wel eens neergeveld op de weg? Heeft Hij u door de Geest des levens levend gemaakt? Want ik lees dat de Heere Jezus tijdens Zijn omwandeling op aarde zegt: "De Geest is het, die levend maakt; het vlees is niet nut. De woorden, die Ik tot u spreek, zijn Geest en zijn leven" (Johannes 6:63).

Als de Heere nu voor Zijn volk de gerechtigheid verworven heeft, en die toerekent, dan mag er een staatsverwisseling plaatsvinden. Als de zondaar van dood levend gemaakt mag gaan worden, dan gaat hij echt niet die hemelpoort geopend zien. Maar dan krijgt hij de schuldbrief van de hemel. Dan gaat de Heere wijzen dat hij tegen de hemel gezondigd heeft, dan durft hij met de tollenaar zijn ogen niet opwaarts te heffen naar de hemel, want daar is een goeddoend en een heilig God, tegen Wie hij gezondigd heeft. Daarom kan hij voor God niet bestaan. Ach, om dan werkelijk op dat plaatsje te komen:

*Ik lag gekneld in banden van den dood;
Daar d' angst der hel mij alle troost deed missen.*

En toch, door de liefde die God in de ziel uitstort, mag men het zo volkomen met de Heere eens zijn. We hebben het van Witsius gelezen - en dat mag ons toch niet vreemd blijven; hij zegt het toch zo duidelijk en eenvoudig -:

*"Het is wel hard, maar 't is rechtvaardig,
Ik ben schand', maar Gij de ere waardig.
Zijt Gij met mijn doem gediend,
Zoek Uw eer, ik heb het verdiend.*

Dan kan God geen kwaad meer doen, geliefden. Dan denkt men werkelijk weg te zinken. Maar dan dat eeuwige wonder, als men dan denkt weg te zinken en God komt over en ontsluit dan de hemelpoort; en het welbehagen mag zich openbaren in de ziel en de Heere schenkt naar de mate des geloofs die gezegende Middelaar, dat heeft de apostel doen uitroepen: "Het heeft Gode behaagd Zijn Zoon in mij te openbaren". Dat die Middelaar nu voor de ziel is! "O diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods, hoe ondoorzoekelijk zijn Zijn oordelen, en onnaspeurlijk Zijn wegen!"

Het is niet uit te leggen noch te omschrijven, wat de hel voor zo'n mens is, welk een droefheid men dan in de ziel gevoelt. Maar het is ook zeker niet te zeggen, als de hemel zich ontsluiten mag en de Heere in gunst op een ellendige en onwaardige verdoemelijke zondaar wil neerzien. *'k Was uitgeteerd, maar Hij zag op mij neder.*

Geliefden, als dat mag plaatsvinden, dan zult ge ook weten hoe die regenboog er uit ziet. Want ik lees: "in het aanzien de steen smaragd gelijk".

In het oude testament droeg de hogepriester de twaalf namen van de twaalf stammen en dat was gebeiteld of gegraveerd in edelgesteenten in de borstlap. Dat waren verschillende stenen op volgorde. Wie was de vierde zoon van Jakob? De kinderen weten het, dat was Juda. Juda's naam was gebeiteld in smaragd. De regenboog die Johannes mocht zien, was in het aanzien van de steen smaragd gelijk, om dan door het geloof te mogen verstaan: "Juda! gij zijt het, u zullen uw broeders loven; uw hand zal zijn op de nek uwer vijanden; voor u zullen zich uws vaders zonen nederbuigen". Hij

is de verordineerde Knecht des Vaders, de dierbare Borg des verbonds, Die werkelijk alles voor de ziel gaat worden. Want daar is er werkelijk niet een, die zo naar de ziel kan spreken en zo de gesteldheid van het hart kan ontroeren. Door Hem mag de levende schatkamer van de ziel verzadigd worden. Daar wordt de rust geschonken, als de Heere overkomt in de ziel. Dan mag de hemel zich ontsluiten en dan ontsluit zich ook het hart. Dan moet satan een ogenblik wijken. Dan kan hij de ziel niet plagen. Maar het is nodig om dat op rechtsgronden te weten; de regenboog was in het aanzien de steen smaragd gelijk. Hij heeft volkomen voldaan aan het Goddelijke recht. Op grond van Zijn werk ziet de Heere ons aan in Hem; daar komt het op aan om te mogen weten dat de Heere dat toepast aan de ziel.

Maar hoe zag dat smaragd, dat edelgesteente er dan uit? Die steen was groen. Dus dat was geen gewone regenboog, nee, daar staat: "in het aanzien de steen smaragd gelijk". Smaragd is groen van kleur. Wat wil de Heere daar dan mee te kennen geven als Johannes dat teken van die verbondstrouw zag? Gelijk een dennenboom altijd groen is en blijft, zo blijft Gods verbondstrouw ook altijd hetzelfde. De Heere verandert nooit. Daar is geen verandering noch schaduw van omkering te vrezen. De "IK ZAL ZIJN DIE IK ZIJN ZAL!", Die zal Hij blijven. Daarom zegt de Heere ook in Jesaja 54: "Want bergen zullen wijken, en heuvelen wankelen; maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de HEERE, uw Ontfermer".

We hebben in Canada gewoond. Daar moet u geweest zijn om te weten welk een hoge bergen daar zijn. Ik zal nooit vergeten, dat we de eerste zondag daar waren. We werden toen aangevallen dat dit onze plaats niet was, dat we niet in de gunst gekomen waren. We zaten die zondag in onze woonkamer en het was of de Heere onze blik naar buiten liet gaan en dat we die bergen zagen. Het was of de Heere ons afvroeg: Kunnen die bergen bewegen? Nee Heere, dat is onmogelijk. Is dat niet mogelijk? Nee, "Want bergen zullen wijken, en heuvelen wankelen; maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de HEERE, uw Ontfermer".

Geliefden, we zien altijd tegen het preken op. Er zijn altijd hoge bergen, maar toen ben ik naar de preekstoel gegaan, en waren er geen bergen meer. Toen mochten we een ogenblikje de trouw des Heeren gevoelen. Daar zijn de banden gebroken. Dan mag men weten wat men aan die God heeft, en wat Hij wil zijn voor zulke slechten, die altijd Hem verdenken, altijd zo vol ongeloof zitten en nooit Zijn eer bedoelen. "In het aanzien de steen smaragd gelijk", dat mocht Johannes zien. Wat zal die man naar boven gekeken hebben. In een gezicht mocht hij het zien.

We willen nu in de tweede plaats even stilstaan bij:

2. De regenboog gezien als teken van Gods blijvende verbondsbescherming.

Wanneer ziet men de regenboog? Als de zon achter ons is en donkere wolken en regen voor ons zijn. Wat wil dat zeggen? Welke watervloeden en stromen van tegenheden, van verdrukkingen en van aanvechtingen er ook mogen zijn,..... als de Heere de regenboog laat zien, dan zegt Hij: "Ik zal aan Mijn verbond gedenken". *'k Zal nooit herroepen 't geen Ik eenmaal heb gesproken.*

Die Zon, dat is de Middelaar. De Zon der gerechtigheid zal nu altijd over Zijn Kerk opgaan en zal altijd Zijn Kerk overschaduwen. Als de Zon der gerechtigheid met Zijn Kerk is en de vloeden, de stromen van verdrukkingen en tegenheden komen, dan gaan we die regenboog zien, als de Heere het geeft. Als de Hemel zich ontsluiten mag en de regenboog mag gezien worden, dan mag men weten dat God regeert.

Men ziet niet altijd die boog van het begin tot het eind, maar het gebeurt wel eens dat men die boog zo ziet. Wat wil de Heere daar dan mee te kennen geven? Dat al degenen die tot 's Heeren gekenden behoren, onder die boog verkeren. Dat als het ware de beschermende handen en vleugels over de Kerk zijn uitgestrekt ten goede. Als het geloof een ogenblikje in beoefening mag zijn, dan laat de Heere die regenboog van Gods trouw en bescherming zien. Wat voor wateren van verdrukkingen er ook mogen zijn, ja, dat men denkt: 'Heere, ik kom nog om, ik kan er werkelijk niet doorheen zien', dan toont de Heere als het ware die regenboog. Dan is het:

*U zullen als op Mozes beê,
Wanneer uw pad loopt door de zee,
Geen golven overstromen.*

Dan kunnen de vloedende aanvechtingen van de vorst der duisternis op de ziel afkomen en de lasteringen in de ziel uitbreken, waardoor men werkelijk moet zeggen: 'schrik van rondom, de wateren zullen ons nog verslinden en overstromen.' Maar als dan de Heere in een keer Zijn verbondstrouw gaat bekendmaken en gaat meedelen, wat ik lees in Jesaja 43:2: "Wanneer gij zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn, en door de rivieren, zij zullen u niet overstromen; wanneer gij door het vuur zult gaan, zult gij niet verbranden, en de vlam zal u niet aansteken". Waar is satan dan?

Ons hart staat altijd open voor hetgeen satan zegt of doet. Het is net als bij Adam. Hij geloofde meer het woord van satan als van God. Zo gelooft een mens altijd maar wat satan zegt. En satan gaat bepaalde dingen zo voorspiegelen - hetzij overdag, hetzij 's nachts -, dat men niet anders denkt dan om te komen, te meer ook als de Heere Zijn aangezicht verbergt. Maar als de Heere verschijnt en het mag zo zijn: "en een regenboog was rondom de troon", dat de Heere regeert en Zijn almacht toont, dan mag men een ogenblikje krediet op God krijgen. Dan mag men met David zeggen in Psalm 18:2: "Ik zal U hartelijk liefhebben, HEERE, mijn Sterkte!"

Als het lijkt dat er van de Kerk niets overblijft, dat de vloedende werelddesgezintheit, ongeloof en bijgeloof de dijken zullen wegspoelen, als de Heere dan in een keer die boog laat zien, dan geldt het wat we samen hebben gezongen:

*Maar, HEER', Gij zijt veel sterker, dan 't geweld
Der waat'ren, dien Uw almacht palen stelt;
De grote zee zwijgt op Uw wenk en wil,
Hoe fel zij bruis', hoe fel zij woede, stil.*

Omdat de Heere regeert; dan is het dat Hij Zijn almacht toont. Als we zien dat er zo weinig in Sion geboren worden en zo weinig waarachtige bekeringen beluisterd en beleefd worden, dan zeggen we: Heere, wat helpt het nu nog als we Uw Woord moeten uitdragen, wat voor vruchten worden er gezien? Dan zal het ook zo'n wonder zijn, als de Heere dan die regenboog laat zien. Ik lees dat in Jesaja 59:21: "Mij aangaande, dit is Mijn verbond met hen, zegt de HEERE: Mijn Geest, Die op u is, en Mijn woorden, die Ik in uw mond gelegd heb, zullen van uw mond niet wijken, noch van de mond van uw zaad, noch van de mond van het zaad uws zaads, zegt de HEERE, van nu aan tot in eeuwigheid toe".

Wat wil die regenboog zeggen? Dat een Drie-enig God voor Zijn Kerk blijft instaan. Want er staat: "in het aanzien de steen smaragd gelijk". Van Gods trouw, maar ook van Zijn onwankelbare trouw en Zijn blijvende verbondsbescherming spreekt de dichter van Psalm 91:

*Hij, die op Gods bescherming wacht,
Wordt door de hoogsten Koning*

*Beveiligd in de duist're nacht,
Beschaduwd in Gods woning.*

Daar mag de ziel een ogenblikje weten onder Zijn schaduw te verkeren en dat de Heere de Getrouwe is en blijven zal. Het is opmerkelijk dat Johannes in dit hoofdstuk de trouw des HEEREN met hoofdletters beschrijft. Dat wijst (en laten we het met eerbied zeggen), op God de Vader, God de Zoon en God de Heilige Geest. Want Hij zag Een op de troon, dat was God de Vader. De Heere wil daar wel eens een ogenblikje iets van schenken, zodat u mag zeggen: Liefde des Vaders, Liefde des Zoons en Liefde des Heilige Geestes. Ik weet wel, het zijn zulke grote zaken en dan gevoelt men ook wel wat men mist. Maar dan is het toch zo, wat het doopsformulier ons te kennen geeft: "dat Hij betuigt en verzegelt, met ons een eeuwig verbond der genade opricht, ons tot Zijn kinderen en erfgenamen aanneemt, ons van alle goed verzorgen en alle kwaad van ons weren, of ten onzen beste keren wil." Dan moet het alles meewerken ten goede.

Is hier ook sprake van de Middelaar Gods en der mensen? Ja, ik heb het al zo-even gezegd, "de regenboog: in het aanzien de steen smaragd gelijk". "Juda! gij zijt het". Hoe ziet die steen smaragd eruit? Groen. Zo blijft ook Zijn liefde; Zijn trouw blijft altijd fris en groen, omdat het een levende en verse weg is, die Hij gebaand heeft. Als Hij bij vernieuwing overkomt, dan krijgt dat bloed weer opnieuw waarde. "En dat bloed zal ulieden tot een teken zijn aan de huizen, waarin gij zijt; wanneer Ik het bloed zie, zal Ik ulieden voorbijgaan; en er zal geen plaag onder ulieden ten verderve zijn, wanneer Ik Egypteland slaan zal".

Dan krijgt Zijn gemeenschap weer waarde voor de ziel. Dat blijft altijd nieuw. Dat verwekt altijd verwondering en aanbidding om weer even te weten, dat God elke dag van ons afweet. Daarom wordt het zo'n wonder als het een keer gebeuren mag, dat de Heere op hen in gunst wil neerzien. De Heilige Geest wordt hier ook genoemd. Ik lees in vers 5: "En van de troon gingen uit bliksemen, en donderslagen, en stemmen; en zeven vurige lampen waren brandende voor de troon, welke zijn de zeven geesten Gods". Johannes mocht weten dat de Heere als een Drie-enig God regeert en dat Hij blijft zorgdragen voor Zijn Kerk. Dat Hij nu altijd Dezelfde is, Die zorgt voor de tijd en voor de eeuwigheid. Voor de tijd ook? Ja. "Zijn brood wordt hem gegeven, zijn wateren zijn gewis".

*Hij zal hen nimmer om doen komen,
In dure tijd en hongersnood.
In de grootste smarten
Blijven onze harten
In de HEER' gerust.*

De Heilige Geest maakt de ziel gedurig weer afhankelijk en brengt die aan Zijn voeten om als een smekeling te gaan vragen: "HEERE, bekeer ons tot u, zo zullen wij bekeerd zijn; vernieuw onze dagen als van ouds".

De Heilige Geest leert juist ook wat het inhoudt om alleen uit genade zalig te worden en dat niet uit u. Om daar werkelijk mee in te stemmen: Niet uit ons, Heere. Als er toch van ons iets bij moest komen, dan was en bleef het een verloren zaak. Maar het is: "Want uit Hem, en door Hem, en tot Hem zijn alle dingen. Hem zij de heerlijkheid in der eeuwigheid. Amen". Hier een ogenblikje amen op te zeggen, en dat alleen maar tot Zijn eer. Dan valt de mens er geheel buiten en komt God aan Zijn eer. Dan gaan wij bij ogenblikken ook verlangen om daar te mogen zijn. "En tot de ouderdom toe zal Ik Dezelfde zijn, ja, tot de grijsheid toe zal Ik ulieden dragen; Ik heb het gedaan, en Ik zal u opnemen, en Ik zal dragen en redden". (Jesaja 46:4).

Dat mocht Johannes zien. Johannes mocht geloven dat de Heere niet een God is van ja en nee, maar een God van ja en van amen (2 Korinthe 1:20) en dat Hij Zijn beloften zal vervullen. Zijn werk zal Hij in het leven behouden. Want we lezen in Filippenzen 1:6: "Vertrouwende ditzelve, dat Hij, Die in u een goed werk begonnen heeft, dat voleindigen zal tot op de dag van Jezus Christus".

Als zo de hemel voor Johannes geopend mag zijn, als Gods volk een ogenblikje hemelsgezind mag zijn en over alles heen mag zien, dan mogen ze ook zeggen met onze Nederlandse geloofsbelijdenis: "Daarom verwachten wij die grote dag met groot verlangen, om ten volle te genieten de beloften Gods in Christus Jezus, onze Heere". Ik weet wel, als we dit zeggen, dan komt satan daar ook zo gauw op af. Mocht de ziel dan maar met Datheen stamelend uitroepen:

*O Heer', wanneer komt die dag,
Dat ik toch bij U zal wezen,
En zien Uw aanschijn geprezen?*

Dan is de hellepoort een ogenblikje gesloten. Ook al is het zo dikwijls, dat de hel daarna weer op een overduidelijke wijze zich gaat openbaren. Maar als de Heere overkomt, dan kunt ge alles hebben. Dan mag u ook zeggen, wat de dichter van psalm 46 heeft gezongen. Daar willen wij ook nog een versje van zingen; en mocht het zijn met eerbied, uit Psalm 46:1:

*God is een toevlucht voor de Zijnen;
Hun sterkt', als zij door droefheid kwijnen;
Zij werden steeds Zijn hulp gewaar
In zielsbenauwdheid, in gevaar;
Dies zal geen vrees ons doen bezwijken,
Schoon 'd aard' uit hare plaats mocht wijken;
Schoon 't hoogst gebergt' uit zijne steê
Verzet wierd in het hart der zee.*

Toepassing

Geliefden, we zien dat alles moet medewerken ten goede, degenen die naar Zijn voornemen geroepen zijn. Wat zijn we dan toch arm als we nog voor eigen rekening leven. Als ik u dan hier voor me zie zitten en bedenk dat elk een van ons, ook onze kinderen, een kostelijke onsterfelijke ziel omdraagt, dan is er niet een die de eeuwigheid kan aandoen, als hij dit niet kent. De mens gaat naar zijn eeuwig huis. We blijven hier niet altijd. We hebben van de week al een begrafenis geleid en deze week moeten we nog een begrafenis leiden. Dan zien we ook wat de mens is. "De mens, van een vrouw geboren, is kort van dagen, en zat van onrust". Het ene verschrikt niet en het andere verkwikt niet, al is het dat we onder de waarheid mogen leven. Al is het dat we zondag aan zondag mogen horen wat nodig gekend moet worden voor de eeuwigheid. De mens raakt gewend aan de terminologie. Een mens durft zelfs te leven onder de waarheid en tegelijkertijd zulke vreselijke zonde te bedrijven, met al de droeve gevolgen van dien, die ook in ons kerkelijke leven zich openbaren. Welnu, de Heere mocht ons nog bedelen met die kinderlijke vreeze. Hij schenke ons maar datgene, waardoor we benauwd en bevreesd voor onszelf mochten worden. "Bewaar mij toch, o alvermogen God!"

Onthoud dit, dat we overal toe in staat zijn. Daarom, kinderen, hoe is het bij u gesteld? Hoedanig is uw leven? Bent u gericht op het zien en zinlijke, op de wereld en haar begeerlijkheden? "De wereld gaat voorbij, en haar begeerlijkheid; maar die de wil van

God doet, blijft in der eeuwigheid". Werkelijk, het is zo'n korte tijd dat ge leeft op aarde, en dat in vergelijking met de eeuwigheid. Ach, haast u en spoed u om uws levens wil. Weet wat het wil zeggen, als ge dit niet kent.

Johannes heeft zoveel mogen zien. Hij was de apostel der liefde. De Heere heeft hem ook meegenomen op de berg der verheerlijking, maar Hij heeft hem ook ingeleid hoe diep Hij moest lijden. En nu heeft Johannes ook dit mogen zien. Een kruimeltje genade zal toch zo groot zijn. De Heere mocht het nog werken.

We zijn ook verblijd dat we zoveel jeugd in ons midden zien, werkelijk. Dat doet me dan toch goed. Daar wordt dan toch de band onderling gevoeld en gezien. We gevoelen de band onderling, waar we in zo grote getale bij elkaar gekomen zijn en waar we weten, dat er zoveel jonge mensen hier naar toe zijn gegaan om deze gebeurtenis bij te wonen. Maar nu hoop ik van harte, kinderen, dat ge mag leren dat ge er nog buiten staat. Johannes heeft de hemel geopend gezien, maar hij heeft ook nog wat anders geleerd in zijn leven. Dat moet ge eerst leren kennen. Wat dan? We hebben al zo-even het een en ander gezegd.

Ge weet hoe de Heere Zijn volk leert en leidt. Dat hoort u elke zondag. Maar om op dat plaatsje te komen dat u het gaat beleven, dat u ook met de dichter leert zeggen:

*Maar ik beleet, na ernstig overleg,
Mijn boze daan; Gij naamt die gunstig weg.*

Mag ik eens vragen, bent u wel eens van kamer in kamer gegaan, omdat de schrik des Heeren ook op u rustte, dat u indrukken had van de majesteit, de heerlijkheid en de heiligheid Gods? Als u een indruk zou hebben wie die hoge Majesteit is, dan zult u ook weten wie u zelf bent. Dan wordt u stof en as. Dan kunt u voor God niet bestaan. Gods volk heeft het ook elk ogenblik nodig. Ik lees van een Job dat de Heere getuigenis gegeven heeft, dat die man oprecht en vroom, godvrezende en wijkende van het kwaad was. Wie is als deze man? Maar Job ging zijn eigen ziel meer rechtvaardigen dan God. Toen ging hij als het ware het een en ander tot de Heere zeggen. Maar daarna ging de Heere tot hem spreken. "Waar waart gij, toen Ik de aarde grondde? Geef het te kennen, indien gij kloek van verstand zijt". "Is het op uw bevel dat de aarde zich omhoog verheft?" Maar toen Job de hoogheid en de majesteit Gods opnieuw gevoelde, moest hij zeggen: "Met het gehoor des oors heb ik U gehoord; maar nu ziet U mijn oog. Daarom verfoei ik mij, en ik heb berouw in stof en as".

"Onderricht Gij mij". Dan krijgen we weer eens onderwijs nodig. Dan gaan we vragen of de Heere ons leren wil en ons bij de hand wil nemen, omdat mijn ziel in mijn hand steeds in gevaar is. "Leer mij Uw welbehagen doen, want Gij zijt mijn God! Uw goede Geest geleide mij in een effen land".

Daarom, kinderen, ik gun je van harte, dat je werkelijk mag weten dat je zondaar en zondares bent, dat je nu de schuldbrief mag krijgen. Dan kunt je de dood niet verre van u stellen, hoor. Dan zult je weten dat je gezondigd hebt. *Mijn zonde zie 'k mij steeds voor ogen zweven.*

De zonde veroorzaakt schuld en die schuld reikt tot aan de hemel. En de Heere moet de schuldige zondaar straffen. Dat mag tegenwoordig ook niet meer zo benadrukt worden, dan maakt men de kinderen bang. Maar Paulus heeft het wel gedaan, hoor en wij hopen dat ook te doen. Hij zegt in 2 Korinthe 5:11: "Wij dan, wetende de schrik des Heeren, bewegen de mensen tot het geloof, en zijn Gode openbaar geworden; doch ik hoop ook in uw gewetens geopenbaard te zijn". Dan kunnen wij de nadruk leggen op de woorden "bewegen de mensen tot het geloof", maar de apostel was werkelijk een pastor. Hij heeft vanwege de bewogenheid van zijn ziel in de geschriften, maar ook tijdens de prediking erop gewezen, wat het wil zeggen als de

Heere moet doortrekken. Ach, u bent blind. U weet niet in welke ellendige toestand u verkeert. Dat het u bekendgemaakt mocht worden wat de mens is.

"Wij dan, wetende de schrik des Heeren", en daarom, de Heere mocht niet alleen de kinderen, maar ook de ouden en de stokouden gedenken. Onthoud dit, dat deze zaak u niet vreemd mag blijven. De Heere mocht het maar werken. Het is een wenk van Zijn almacht. We hebben gehoord dat Hij de Getrouwe is. Zolang de wereld staat, is de regenboog ook te zien. De regenboog was er vanzelf al. De Heere heeft hem geschapen en hem ook als een teken willen geven van het Noachitisch verbond, maar ook van het genadeverbond; Hij is de getrouwe Verbondsgod.

De Heere mocht ons tesamen gedenken zoals wij hier zijn met onze geliefde ambtsbroeders. De Heere mocht ook onze oude ambtsbroeder willen gedenken. Het doet ons goed elkaar nog weer te mogen ontmoeten. Daar komt ook niet zoveel van, hoewel we elkaar elke maandag opbellen en met elkaar spreken. Maar u mag nog heel wat werk verrichten. We hadden niet kunnen denken dat u nog zoveel werk zou mogen verrichten. De Heere mocht u het nodige niet onthouden in al het werk wat u nog mag doen. Ach, als u die regenboog nog weer eens mag zien - maar daarvoor gaat eerst de poort des hemels open - dan mag u wel weer eens geloven dat God regeert en dat Hij Zijn almacht zal tonen.

Ik zal niet vergeten dat ik vorig jaar een moeilijke vergadering had moeten bijwonen. We reden moedeloos naar huis toe. We kwamen op de dijk in Opheusden en ik zei: Heere, ik heb geen moed meer om door te gaan. Daar komt niets van de Kerk terecht. Toen was het of de Heere in één keer mijn ogen trok naar boven het water. Toen zag ik links in een keer de regenboog van het begin tot het eind. Toen kreeg deze tekst waarde. Toen mocht ik weer een ogenblik geloven dat God aan Zijn verbond zou gedenken.

We wisten ook dat we de bidstond moesten houden. Toen heb ik gezegd: *Heere, mag ik dan over die regenboog spreken?* Het kan zo benauwd zijn, als we zien op de omstandigheden, op de donkere lucht, op de watervloeden van verdrukkingen. Van de verdrukking van binnen weet u ook. Maar als de Heere een ogenblikje de hemel wil ontsluiten, dan moet de heldeur even een ogenblikje dicht. Dan kan satan de ziel niet bespringen noch plagen. Maar dan mag het zijn: "Maar mij aangaande, het is mij goed nabij God te wezen; ik zet mijn betrouwen op de Heere HEERE, om al Uw werken te vertellen". Dan krijgen we ook weer hoop voor de Kerk. Waarom? Omdat God de Getrouwe blijft. De Heere zal aan Zijn verbond gedenken. We hebben gezegd: Die regenboog wijst op de getrouwheid en de bescherming van een Drie-enig God. En wat lees ik nu in het 10e hoofdstuk? Dan staat er van de Middelaar dat Hij bedekt was met een wolk en de regenboog was boven Zijn hoofd. Ik lees dat in het eerste vers van dat hoofdstuk: "En ik zag een andere sterke engel, afkomende van de hemel, die bekleed was met een wolk; en een regenboog was boven zijn hoofd; en zijn aangezicht was als de zon, en zijn voeten waren als pilaren van vuur".

Dan krijgt het werk van die Persoon des Middelaars weer te meer waarde. Dat Hij nu Zijn bloed gestort heeft en dat dat bloed nu zijn waarde blijft houden. Al is het dat wij dat bloed dan niet zien, ik lees in Exodus 12: "wanneer Ik het bloed zie, zal Ik ulieden voorbijgaan". Want als het donker is, dan zien wij dat bloed niet. Dan zien we alleen maar onze schuld en zonde. Maar nu zegt de Heere: "wanneer Ik het bloed zie, zal Ik ulieden voorbijgaan".

Dat bloed was aan de buitenkant van de dorpel. Als we binnenshuis waren, zagen wij het niet. De Heere gedenkt aan Zijn verbond en aan het bloed, dat de Middelaar gestort heeft. Zo zal Hij de Zijnen gedenken. Dan mag u een ogenblikje geloven dat

die regenboog er staat. De Heere mocht u gedachtig zijn, alsook onze andere ambtsbroeder. U gaat de gemeenten in en U hebt zelf ook een grote gemeente. Dan komt u er ook wel achter wat het inhoudt om het ambtelijk werk in deze donkere tijd te verrichten, waar alles tegenop komt en zeker tegen de leer van vrije genade.

Weet u wie er nu het meest tegenop komt? O, dan moet ik maar naar mezelf wijzen. Ik kom nu het meest tegen de leer van vrije genade op en om dan God in Zijn soevereiniteit vrij te laten. De mensen moesten het eens weten, hoe ik wel eens naar de kerk ga om te preken. Ik denk wel eens, om uw boze hart te weten, moet u ambtsdrager zijn, als u over heilige dingen moet spreken. Ik kom er achter dat er enkel maar boosheid in het hart leeft. Maar het is wel zo, gelijk onze geliefde ambtsbroeder in de consistorie voor de dienst zei: "Dan kan men de leer van vrije genade uitdragen, dat God op goddelozen ziet".

De Heere gedenke u, alsook onze geliefde student. We zijn verblijd dat de Heere het nog geschonken heeft. U hebt pas nog gesproken over die geopende deur.

Dat hebben we ook met elkaar besproken, maar u zult ook weten van een andere deur. Want als die deur naar de hemel niet geopend wordt gezien, dan moet de mens verwezen worden naar die eeuwige plaats van ach en wee. En als men daar niet vanaf weet, dan wordt het ook nooit een wonder als die andere deur geopend wordt. Ach, die deur kan nu niemand sluiten. Al wordt er van alles geprobeerd om tegen die deur aan te drukken en te sluiten..., maar als Hij opent, zal niemand sluiten. Ik hoop dat de Heere u verder wilt gedenken en sterken. Want u kan begeerte hebben om het woord uit te dragen en dat u als het ware ook de nood gevoelt om lucht te krijgen, zoals u het zelf gezegd heeft; ik hoop dat het zo blijven mag. Maar er zullen ook andere tijden komen. Jeremia heeft gezegd: "Dies zeide ik: Ik zal Zijner niet gedenken, en niet meer in Zijn Naam spreken; maar het werd in mijn hart als een brandend vuur, besloten in mijn beenderen; en ik bemoeide mij om te verdragen, maar kon niet".

Als ik dan 's zondagsmorgens wakker word, dan zeg ik wel eens: 'Heere, moet ik nu weer Uw woord gaan uitdragen? Ik voel alleen maar ongerechtigheid in mijn ziel. Hoe kan ik dan het woord uitdragen?'

En dan te weten wat de apostel Paulus zegt: "Predik het woord; houd aan tijdelijk, ontijdelijk; wederleg, bestraf, vermaan in alle lankmoedigheid en leer".

Zo moeten we het woord uitdragen, als een die het niet kan, als een die geleerd en geleid moet worden, als een wiens tong ook gedurig weer aangeraakt moet worden om te spreken, opdat God aan Zijn eer mag komen. Dan valt de mens erbuiten. Daar komt de hele hellemacht op af, maar de Heere zal de Getrouwe blijven. Hij zal nooit laten varen, de werken Zijner handen.

Hij gedenke ook de afgevaardigden als we morgen bij elkaar hopen te komen. Hij geve ons eensgezindheid, in liefde bij elkaar te mogen zijn en het goede van de gemeenten te zoeken. De zorg van al de gemeenten overvalt ons dagelijks. De Heere mocht alle ambtsdragers ook bij het klimmen der jaren in al de omstandigheden gedenken.

De Heere mocht onze stichtingen en onze eigen scholen gedenken. We mogen die nog hebben. Mocht de Heere het bestendigen, maar bovenal, dat ge de regenboog gezien mag hebben. Al is het dan in de verte of al zijn de wolken vol regen en duisternis, als de zon gaat schijnen, ziet u de regenboog weer.

Ik weet nog dat we drie jaar geleden in Canada waren. We konden toen niet direct naar huis toegaan en moesten een week langer blijven, omdat we ziek waren. We weten nog dat we in dat huisje voor het raam stonden te kijken en dat we zeker meer dan een uur de regenboog gezien hebben. In heel de verte zagen we donkere wolken

en de regen. In de plaats waar wij woonden, waar de regenboog te zien was, scheen de zon op het heetst en de regenboog hebben we zeker anderhalf uur gezien; "en een regenboog was rondom de troon, in het aanzien de steen smaragd gelijk".

"Juda! gij zijt het, u zullen uw broeders loven". Toen lag Jakob op zijn sterfbed en heeft hij uitgeroepen: "Op Uw zaligheid wacht ik, HEERE!"

Volk, er is een sterke Held aan uw zijde. Hij zal u geleiden door het aardse tranendal heen.

*Kanaän zal 't al verzoeten,
Als ge Hem in 't oog aanschouw;
Als ik Jezus mag ontmoeten,
Eeuwig vrij van smart en rouw.*

Dan zult ge uw wens verkrijgen.

*Hun blijdschap zal dan, onbepaald,
Door 't licht, dat van Zijn aanzicht straalt,
Ten hoogsten toppunt stijgen.*

Welnu dan, vertroost elkander met deze woorden. Amen.

Hierna eindigde de dominee met gebed.

Slotzang Psalm 131:4:

*Dat Isrel op de HEER' vertrouw'
Zijn hoop op Gods ontferming bouw',
En stil berust, in Zijn beleid,
Van nu tot in all' eeuwigheid.*

Deze predicatie is verschenen als meditatie in negen afleveringen in De Wachter Sions in 1999.